

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:

Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelése alatt:

Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna**.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Közteleken.

1912 május 3. d. u. 4 órakor. Szociális bizottság ülése.

6. (hétfő) d. e. 10 órakor. OMGE. üzemi bizottságának értekezlete.

Tárgy: Az új adótörvény homályos pontjai értelmezésének tisztázása és a megállapodásoknak a pénzügyminiszter elé való terjesztése.

Külföldi tanulmányut komlótermesztők részére.

Az OMGE. folyó évi július hó 7-től 16-ig a hazai komlótermesztők részére Ausztria és Németország legjelesebb komlótermesztő vidékeire a komló okszerű termesztésének, kezelésének és eltartásának, valamint az értékesítési viszonyok és a külföldi terméskilátások tanulmányozása céljából társas tanulmányuti kirándulást rendez.

A tanulmányut költsége, Budapestről mindvégig a vasut II. osztályát használva, fejenként 240 korona, a társaság ama tagjai részére pedig, akik csak a magyarországi vonalon kívánnak II. osztályon utazni, Ausztriában és Németországban pedig a vasuton III. osztályon utaznak, fejenként 200 korona.

Fenti összegben bentfoglaltatnak az összes vasuti költségek, a szállodai elszállásolás, az első reggeli, az ezekkel kapcsolatos borraivalók, továbbá a kézi podgyásznak a vasuti indóház-tól a szállodáig és onnan ismét vissza az indóházhoz való szállítás költségei. Nem foglaltatik fenti összegben s így minden résztvevő külön fizeti az igényeinek megfelelő tetszés szerinti ebéd- és vacsoraköltségeket, a bérkocsik díjait akár kirándulások alkalmával, akár az indóház-tól a szállodáig, illetve egyik pályaudvarról a másik pályaudvarra vétetnek igénybe a kocsik. Az indóháznál minden résztvevő átveszi a

szállodák portásától kézi podgyászat és podgyásznak a vasuti fülkébe való elhelyezéséről ön maga gondoskodik.

Az utitervet a „Köztelek” f. évi 29. és 30. számában ismertettük.

Résztvételi feltételek.

A tanulmányuti kiránduláson résztvehet minden magyar komlótermesztő gazda, míg a legfeljebb 30 személyben megállapított résztvevők száma be nem telik. A jelentkezéseket legkésőbb április hó végéig az OMGE. titkári hivatalához kell intézni s ezzel egyidejűleg az OMGE. pénztárához czimezve 50 korona küldendő, mely összeg a részvételi költségekbe be fog számíttatni, visszalépés esetén azonban nem térítetik vissza.

Igazgató.

Gazdák tanácskozásai.

Serényi Béla gróf földmívelésügyi miniszternek az a lapunkban már behatóan méltatott és szó szerinti szövegében is közölt intézkedése; amely a vármegyei gazdasági egyesületek adminisztratív költségeinek részben való fedezésére tíz éven át rendszeres állami támogatást biztosít s egyben a segélyezett egyesületek központi szervezetét, a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségét bizza meg az államsegély miként való felhasználásának ellenőrzésével: arra indította az OMGE. elnökséget, hogy a segélyben részesülő vidéki gazdasági egyesületek elnökeit országos értekezletre hívja egybe a további teendők megbeszélése céljából.

A vidéki társaságok kiküldöttjei szép számmal tettek eleget e meghívásnak és Károlyi Mihály gróf, az OMGE. elnökének vezetése alatt elsősorban Serényi Béla gróf földmívelésügyi miniszter előtt tisztelegtek, hogy kifejezést adjanak a gazdatársadalom köszönetének a miniszter elhatározásáért, amely remélhetőleg fel fogja lendíteni mezőgazdasági érdekképviseleti szer-

veinknek eddig az anyagi eszközök elégtelensége miatt gyakran pangó tevékenységét s így nevezetes fordulópontot jelent a társadalmi munkában, de életerős társadalmi szervezkedésünk alapjainak fokozatos kiépítésében is.

A földmívelésügyi miniszternél lefolyt tisztelegésről, valamint az ezt követő országos értekezletéről alább részletes beszámolót közlünk. De már e helyen is kiemeljük Károlyi Mihály gróf OMGE. elnöknek azt az indítványát, hogy a most kezdeményezett elnöki értekezletet nagyon helyes volna legalább évenként egyszer megtartani, még pedig évről-évre más vidéki központban. Ez bizonyára elősegíthetné a GEOSz. keretében is az Országos Magyar Gazdasági Egyesülettel való harmonikus együttműködést, társadalmi mozgalmaink eredményességének legfőbb biztosítékát.

A földmívelésügyi miniszternél lefolyt tisztelegés után a megyei gazdasági egyesületek elnökei értekezletre jöttek össze. Károlyi Mihály gróf elnöki megnyitójában elmondotta, hogy a földmívelésügyi miniszter az egyesületek számvételének egységes elvek szerinti vezetését és a számvitelnek a GEOSz. által való ellenőrzését kívánja. A GEOSz.-ra így mintegy közvetítő szerep várakozik a jövőben a gazdasági egyesületek és a miniszter között. Az egyesületek autonómiáját nem sértik a földmívelésügyi miniszter feltételei, sőt megerősödik az önkormányzati tevékenység, mert az egyesületeket a kedvezőbb anyagi helyzet önállóbb működés kifejtésére fogja képessé tenni. Hangsúlyozta Károlyi gróf, hogy a nagyobb akcióképességet elsősorban is tagok gyűjtése s ezzel együtt az egyesületek működési keretének kiszélesítése érdekében kell hasznosítani.

Szövetkezeti bizományi sertéshizlalótelepének ismertetőjét

érdeklődőknek megküldi a
Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Telepvezetőség:

Budapest, Kőbánya, Szállás-u. 20-22.

A csekélyebb támogatásban részesített gazdasági egyesületek képviseletében megjelent elnökök sorából történt felszólalások odairányultak, hogy a nemzetiségi vidékek nagyobb figyelemben részesüljenek, ezeken a helyeken az egyesületek már azért is a legnehezebb helyzetben vannak, mert csak kevés közreműködőre támaszkodhatnak, így hát nem volna méltányos ezeknek az egyesületeknek a segélyét a taglétszámhoz mérni. Ez a szempont okvetlenül figyelmet követel a segély kulcsának a jövőben való megállapításánál.

Elhatározta az értekezlet, hogy az egységes számvitel, a számvitel ellenőrzése és egységes működési program tervezete elkészítésére a másnap megtartandó GEOSz. végrehajtó-bizottságának egy bizottság kiküldését fogja javasolni, melynek kidolgozott tervezetét megküldik valamennyi gazdasági egyesületnek és ezután az egyesületek elnökei újból tanácskozára jönnek össze, hogy végleg határozzanak.

Az értekezlet tagjai egyhangulag megállapodtak abban, hogy az egyesületek eredményes működésének első feltétele egy jó titkár, miért is fontos követelménynek tartják a titkárnak tisztességes javadalmazását és Cicatricis Lajos, a Csongrád megyei G. E. elnöke felszólalása után a 20%-os ötödéves korpótléket és a miniszteri leiratban is megjelölt 3000 K. kezdőfizetést a IX. fizetési osztályt megillető lakbérrel együtt minimumnak mondták ki a jelentősebben segélyezett egyesületek titkárai részére.

A GEOSz. munkaköre az állami támogatásban részesült gazdasági egyesületekkel való szorosabb kapcsolat és sűrűbb érintkezés folytán megnövekedvén, az adminisztráció fokozott költségeire a Szövetség kötelékébe tartozó egyesületek tagdíjainak felemelése elkerülhetetlen szükséges és ezért az értekezlet ezzel a kérdéssel is foglalkozott. Pálfy Béla gróf indítványára kimondotta az értekezlet, hogy a GEOSz. végrehajtó bizottságának javasolni fogja, miszerint a 7000 K.-val támogatott egyesületek szövetségi tagdíja 300, az 5000 K.-val támogatottaké 200, a többié pedig 100, illetve 50 K.-ban állapítsák meg. Az értekezlet végén meleg ünneplésben volt része Károlyi Mihály grófnak, a gazdatársadalom fáradhatatlan vezére és munkásaként Telegdy József, a Bihar megyei Gazd. Egyesület elnöke üdvözölt és tolmácsolta a vidéki egyesületek őszinte elismerését.

A vármegyei gazdasági egyesületek államsegélyének ügye volt az OMGE. igazgató-választmánya, illetve a GEOSz. végrehajtó-bizottsága f. hó 29-iki ülésének is legfontosabb tárgya, ahol a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége szentesítette az előző napi országos elnöki értekezlet megállapításait. Mivel a május hó

1-ei nyomdai munkaszünetelés folytán lapunk jelen számát már hétfőn délben kénytelenek vagyunk lezárni, a választmányi ülés jegyzőkönyvét csak jövő számunkban hozhatjuk.

A köztelevi gazdanapokhoz csatlakozik a Magyar Gazdaszövetség ma délutáni közgyűlése, amelyről ugyancsak lapunk jövő számában adunk részletes tudósítást, míg a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete vasárnapi közgyűlésének lefolyását hátrább ismertetjük. A Magyar Gazdaszövetség működésének vezető eszméje volt kezdettől fogva a gazdálkodó nép érdekeit megvédeni az ellenük intézett támadásokkal szemben és szociális irányú munkássággal emelni a földet művelő kisemberek millióinak jólétét. A vámpolitikai kérdések, a drágaság megvitatása, a szövetkezeti mozgalmak erősítése és fejlesztése mind e cél szolgálataiban állott és a Darányi Ignác kipróbált vezetése alatt szorgalmasan működő szövetség jogos önérettel mondhatja el magáról, hogy a megdicsőült gazdavezér, Károlyi Sándor gróf örökével hiven sáfárkodott az elmúlt esztendőben is a magyar kigazdaszövetség javára és boldogulására.

Időrendben első volt és fontosság dolgában sem marad el a lezajlott gazdanapok többi eseményei mögött az OMGE. közgazdasági szakosztályának szombati ülése, amely a mezőgazdasági termények, termékek és cikkek hamisításának tilalmazásáról szóló 1895. évi XLVI. törvényzikké revíziójának kérdésével foglalkozott s amelynek határozatai a választmány hozzájárulását is megnyerték. A legteljesebb elismerést érdemli az az alapos és szakszerű munkát, amelyet az OMGE. kebeléből Dégen Árpád dr. elnöktele alatt kiküldött albizottság tárgyalásai alapján Seilassy Zoltán dolgozott ki s amelyről remélhető, hogy illetékes helyen kellő figyelemben is fog részesülni. Annival inkább, mert a javaslat lényeges pontjai jóformán teljesen meg egyeznek a kereskedelmi és ipari érdekképviseleti testületek állásfoglalásával.

De nemcsak a termelők érdeke találkozik a hamisítások és egyéb visszaélések meggátlására irányuló törekvésben, hanem a fogyasztók természetes érdeke is az, hogy a legelsőrendű és legáltalánosabb szükségletek kielégítésére szolgáló mezőgazdasági termények, jelesen az élelmiszerek folyton szaporodó és többnyire közegészségi szempontból is káros hamisítása ellen törvényes védelmet találjanak. Hogy a segítség minél hamarabb jöhessen, lemondott a javaslat külön élelmiszertörvény alkotásáról s az 1895. évi XLVI. t.-cz. hiányainak sürgős pótlására, a vizsgálati eljárások és büntetések szigorítására helyezi a súlyt. Mindaz, amit az OMGE. ezirányban javasol,

helyesnek és czélszerűnek látszik, de végeredményben minden a törvény végrehajtásától függ. A legjobb törvény sem ér sokat, ha papíron marad s éppen ezért nem érhetjük be pusztán akár a legkorszerűbb revízióval, de arról is gondoskodni kell, hogy a javasolt intézkedések, a szigorított ellenőrzés és a büntetések kérelmetlen alkalmazása átmenjenek az életbe és megtisztítsák élelmiszerpiacainkat a ma elburjánzott lelketlen hamisítványoktól, az élelmiszer-uzsora e legkárosabb kinövésseitől.

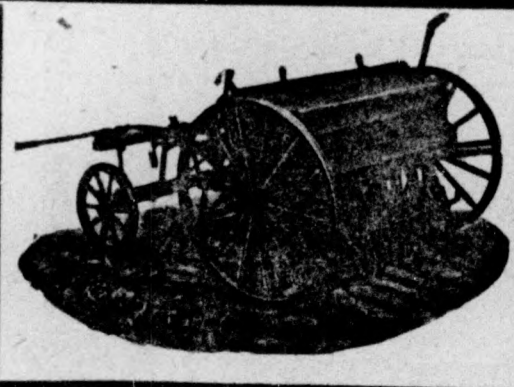
A vármegyei gazdasági egyesületek elnökei a földművelésügyi miniszternél.

A vármegyei gazdasági egyesületek elnökeinek előkelő küldöttségét vezette Károlyi Mihály gróf, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnöke múlt hó 28-án, vasárnap délelőtt fél 10 órakor Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter elé, hogy kifejezésre juttassa a gazdaközönység hálás köszönetét és elismerését a gazdasági egyesületek adminisztratív kiadásainak részbeni fedezésére szolgáló állami segítség tíz évre történt biztosításáért.

A minisztert, ki Kazy József államtitkár kíséretében fogadta a küldöttséget, lelkes éljenzéssel üdvözölték. Az éljenzés lecsillapulta után Károlyi Mihály gróf a következő beszédet mondotta:

Nagyméltóságú Miniszter Ur! Kegyelmes Uram! A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége és a vidéki gazdasági egyesületek nevében jelentünk meg Nagyméltóságod előtt, hogy megköszönjük a részünkre biztosított állandó anyagi segítséget. Módot nyújtott Nagyméltóságod ezen humánus ténykedésével arra, hogy a gazdasági egyesületek fokozottabb mértékben feleljenek meg kötelességüknek és hogy fokozottabb munkakészséggel vigyék előre a gazdasági érdekeket. (Igaz! Ugy van!) Nekünk az a programunk, hogy a gazdasági érdekképviseletet a kamarai rendszer által léptessék életbe, de noha ezen segélynyújtás az érdekképviseletet nem ilyen módon rendezzi, mégis melegen üdvözöljük azt, mert Nagyméltóságod bölcs intézkedése megközelítő módszert hozott a kamarai rendszer életbeléptetéséhez. (Általános helyeslés.) És ezt a segélynyújtást azért is köszönjük Nagyméltóságodnak, mert megmentette a gazdasági egyesületeket azon, szerintem lealázó helyzettől, hogy adminisztratív kiadásaik fedezéséért minduntalan kénytelenek legyenek a földművelésügyi kormányhoz fordulni. Köszönjük a segélynyújtás mostani módját, ami által a vidéki gazdasági egyesületek önállóságán csorba nem esik és ami által önállóságukat a jövőben még fokozottabb sérthetőségben fenntarthatják.

Megragadom ezen alkalmat, hogy megköszönjem Nagyméltóságod azon intézkedését, melylyel

Szab. „**Rekord II**” sorvetőgép
a Losonzi mezőgazdasági gépgyár r.-társ. gyártmányu.

Sorba vet — sorba trágyáz!

Kívánatra szivesen küldünk árjegyzéket.

A M. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
Budapest.

a vidéki gazdasági egyesületek titkárainak nyugdíjkérdését is megoldotta. Megnyugtató szavakat kérünk azonban még arra, hogy a mostani intézkedés az első lépés a segélynyújtás terén és hogyha majd a segélynyújtás mérvét meg kell nagyobbítani, akkor Nagyméltóságod nem fog elzárkózni a méltányos kívánalmak teljesítése elől. És a segély fölemelése a jövőben az illető egyesületek taglétszámával álljon összhangban. Azok az egyesületek élvezzenek nagyobb támogatást, melyek a gazdatársadalom szemmel látható szervezése által nagyobb eredményeket tudnak produkálni. (Általános helyeslés.) Tartson meg bennünket Nagyméltóságod továbbra is jóindulatában és bölcs intézkedéseivel továbbra is szolgálja mezőgazdaságunk és hazánk érdekeit. (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter Károlyi Mihály gróf beszédére így válaszolt:

„Méltóságos Elnök Ur! Tisztelt Uraim! Nagyon meg vagyok hatva az engem ért kitüntető szavak folytán és talán érdemeimmel sem áll arányban, hogy az urak szivesek voltak itt megjelenni. Nem számítottam erre a kitüntetésre és amidőn köszönetet mondok megjelenésükért, engedjék meg, hogy azonnal reflektáljak is a most elhangzott kívánalmakra. (Halljuk! Halljuk!) Részemről nem tartom kizártnak, hogy a ma alacsonyabb osztályba sorozott gazdasági egyesületek idővel a magasabb fokozatokba juszanak. A mostani megállapítás csak provizórikus s majd találunk módot, hogy a kisebb segítséget élvező gazdasági egyesületek a jövőben nagyobb segítséget kapjanak. (Helyeslés.) Hisz a célom az volt, hogy a gazdatársadalom eredményes tevékenységét a kormány működésébe bekapcsoljam. Én megszegyenítő dolognak tartottam az 500—1000 koronás segélyeket, melyekért a mindenkori kormánynál a gazdasági szervezeteknek ugyszólván kunyorálniok kellett. Méltóztassék velünk együtt egy kulcsot kidolgozni, mely az osztályoktól és az államtitkároktól függetlenül fogja megállapítani és lehetővé tenni, hogy a gazdasági egyesületek segélye automatikusan felemelhető legyen. Részemről csak azt kérem, hogy méltóztassanak bizalommal lenni irántam. Azt hiszem, hogy az ország mezőgazdasága egy szebb hajnalhasadás előtt áll. Egyöntetű munkával elérhetjük hogy a gazdatársadalom erősödjék és politikailag s minden tekintetben független legyen. Erre törekedjünk mindnyájan a napi politika kizárásával. Ajánlom magamat szives támogatásukba. (Viharos éljenzés.)

A miniszter és az államtitkár ezután még hosszasan elbeszélgettek a küldöttség tagjaival, kik a miniszteri fogadás után az OMGE.-be összehívott elnöki értekezleten vettek részt.

Gazdasági egyesületi elnökök értekezlete.

(1912 április 28.)

Jelen voltak Károlyi Mihály gróf elnöklete alatt Pallavicini Ede őrgróf, Buganovics Sándor alelnökök, Almássy Imre gróf, a Jásznagykunszolgalmegyei G. E. elnöke, Babits József, a Torontálmegyei G. E. alelnöke, Borhy György, a Hevesmegyei G. E. elnöke, Cicatricis Lajos dr., a Csongrádmegyei G. E. elnöke, Czeiner Nándor, a Beregmegyei G. E. elnöke, Csiki Gyula, a Temesmegyei G. E. elnöke, Dombay Vilmos, a Barsmegyei G. E. elnöke, Esterházy László gróf, a Fejérmegyei G. E. elnöke, Etter Gyula, az Esztergommegyei G. E. alelnöke, Falussy Árpád dr., a Szatmármegyei G. E. elnöke, Fricke Emil, a Györmegyei G. E. alelnöke, Hoyos Miksa gróf, a Somogymegyei G. E. elnöke, Horthy Gyula, a Beregmegyei G. E. elnöke, Hunkár Dénes, a Veszprémmegyei G. E. elnöke, Hajós József, a Pestmegyei G. E. alelnöke, Hász Antal, a Csanádmegyei G. E. elnöke, Hary Agost, a Csanádmegyei G. E. alelnöke, Hertelendy Ferencz, a Zala megyei G. E. elnöke, Kovács Gyula, a Hajdumegyei G. E. elnöke, Kállay Zoltán dr., Ivánka István, a Hontmegyei G. E. elnöke, Kalmán Rudolf, a Komárommegyei G. E. elnöke, Latinovits Pál a Bácsmegyei G. E. elnöke, Cs. Lázár László, a Hunyadmegyei G. E. elnöke, Lippay Géza, a Györmegyei G. E. elnöke, Mailath Geza gróf, a Nógradmegyei G. E. elnöke, Meiczner László, a Borsodmegyei G. E. alelnöke, Megyery Géza, a Szabolcsmegyei G. E. alelnöke, Mezey Gyula a Nyitra megyei G. E. elnöke, Nyegre László a Maramarosmegyei G. E. elnöke, Osztrólczy Miklós, a Zólyom megyei G. E. elnöke, Purgly László, az Aradmegyei G. E. választmányi tagja, Piller Kálmán, a Sarosmegyei G. E. alelnöke, Palffy Bela gróf, a Pozsonymegyei G. E. elnöke, Pongrácz Jenő, az Abaujtonamegyei G. E. választmányi tagja, Rónay Ernő, a Torontálmegyei G. E. igazgató-alelnöke, Rupprecht Olivér, a Sopronmegyei G. E. alelnöke, Schell Gyula báró, az Abaujtonamegyei G. E. alelnöke, Sass László, a Tolnamegyei G. E. alelnöke, Surgóth Jenő, a Hajdumegyei G. E. választmányi tagja, Szentiványi Árpád, a Gömörkishontmegyei G. E. elnöke, Szily Tamás, a Baranyamegyei G. E. elnöke, Seligmann Kelemen, a Sopronmegyei G. E. alelnöke, Schlesinger Gyula dr., a Trencsénmegyei G. E. igazgatója, Törley Gyula, a Bácsmegyei G. E. társelnöke, Telegdy József, a Biharmegyei G. E. alelnöke, Végh Endre, a Vas megyei G. E. elnöke, továbbá Rubinek Gyula, az OMGE. igazgatója, Buday Barna szerkesztő-titkár, Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár, Fabricius Endre titkár, a megyei gazdasági egyesületi titkárok sorából pedig: Bogyay Emil, Bánvárh

Sándor, Éber Ernő dr., Fodor Jenő, Gaylhoffer István, Horváth Jenő, Lukovich Aladár, Rőzler Károly, Serfőző Géza, Unger Artur, Sándorházy Lajos, Világossy Gáspár. Előadó Szilassy Zoltán szövetségi titkár.

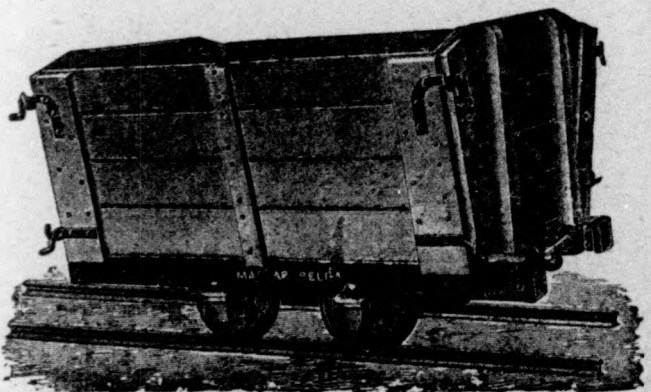
Károlyi Mihály gróf elnök bevezető szavaiban ismerteti az értekezlet célját. A földművelésügyi miniszter által a gazdasági egyesületek részére 10 évre biztosított segély szükségessé teszi, hogy azokat a feltételeket, amelyekhez a miniszter a segély nyújtását kötötte, behatóan megvitassuk. Abból a szempontból továbbá, hogy a miniszter és a vidéki gazdasági egyesületek között a közvetítő szerepet a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége fogja betölteni, szüksége merül fel annak, hogy a gazdasági egyesületek egyöntetű és egységes működésére nézve bizonyos megállapodások jöjjenek létre.

A miniszter intézkedését a legmelegebben kell üdvözölnünk. Azoknak aggályát, akik ez intézkedés folytán az egyesületek autonómiájának megnyirbálásától tartottak, teljes mértékben eloszlatták a földművelésügyi miniszternek a nála tisztelt küldöttség előtt tett kijelentései. Ellenkezőleg, szóló abban a véleményben van, hogy a miniszter intézkedése az egyesületek autonómiájának megerősítésére lesz alkalmas. Aziránt is megnyugtathatja az egyesületeket, hogy az alsóbb fokozatokba osztott gazdasági egyesületeknek magasabb osztályokba való jutására és a segély nagyságának automatikus emelkedésére is számíthatnak.

Ez az új intézkedés a GEOSz. számára új feladatokat fog jelenteni, egyúttal pedig szükségessé teszi azt, hogy a gazdasági egyesületek elnökei évenként legalább egyszer értekezletre gyűljenek az őket közösen érdeklő ügyek megbeszélése céljából. Kívánatos azonban, hogy ez értekezleteken minden alkalommal nem a fővárosban, hanem felváltva az ország különböző vidékein tartassanak meg.

Fontos körülmény az egyesületek taglétszámának emelése. Annak az állapotnak, hogy némely egyesület alig figyelembe jövő szamu taggal rendelkezik, végre is meg kell szűnnie. Hiszi szóló, hogy a miniszter által nyújtott segély lehetővé fogja tenni, hogy a gazdasági egyesületek taggyűjtési tevékenységüket a legélénkebben kifejthessék, annál is inkább, mert meggyőződése szerint az egyesületek sikeres taggyűjtési akciója esetén a miniszter magasabb segély adása elől nem fog elzárkózni. Kéri elnök az egyesületek vezetőségét, hogy különösen e téren ne kiméljenek semmi fáradságot s ezt a fontos czélt különösen gazdakörök szervezésével és azoknak az egyesületi működés keretébe való bevonásával szolgálják. E czél szolgálatában igen fontos a szakcsajtó fejlesztése s itt különösen a „Magyar Földműves” propagálását ajánlja az egyesületek figyelmébe.

Ezen tájékoztató megjegyzések után az értekezletet megnyitja. Mindenekelőtt köszönetet mond az egyesületek vezetőinek megjelenésükért és kéri, hogy nézeteiket kifejtteni szivesedjenek. Erre annál nagyobb szükség van, mert úgy vette észre szóló, hogy a miniszter e kérdésben

Magyar-Belga Fémipargyár R.-T.

Budapest, Hungária-körút 115—117. szám.

Gazdasági vasutak

nyomjelzése, építése és anyagok szállítása.

Eladás bérlet.

Költségvetés, katalógus díjtalan.

Allandó nagy raktár!

kapacitálható s bizonyos módosítások eszközlése elől el nem zárkozik.

Latinovits Pál örömmel üdvözlí az OMGE. kezdeményezésére összehívott értekezletet, mert ezáltal alkalom nyílik arra, hogy a gazdasági egyesületek vezetőségei bizonyos egyöntetű és egységes eljárásban megállapodjanak. Elismeréssel fogadja a földmivelésügyi miniszter jóindulatu intézkedését és nem kételkedik abban, hogy a siker létrejöttében az oroszánrészt az OMGE. kezdeményezését illeti meg.

Teljes mértékben helyesli az elnök megnyitó szavaiban kifejezett amaz óháját, hogy az egyes gazdasági egyesületek működésére nézve bizonyos egyöntetűség állapítandó meg. Nagyon kívánatos ez elsősorban adminisztratív téren, amde a gazdasági politika továbbfolytatását illetőleg szóló az egyes egyesületek részére szabad kezet kíván fenntartani.

Szólo nem tartja helyesnek, hogy a segélyek felosztása nem egyenlően történt s azt is helyteleníti, hogy a felosztásnál bizonyos megyei segélyekre is tekintettel voltak, mert ez utóbbiak csak időszertűek. Teljes mértékben osztja azonban az elnöknek a gazdakörök szervezésére vonatkozó kijelentéseit s reámutat a Bács megyében e téren elért örvendetes eredményekre. A maga részéről is súlyt helyez arra, hogy a jövőben időnként elnöki értekezletek tartassanak és pedig váltakozva az ország más-más részén.

Ismételten egyesülete köszönetét tolmácsolja az OMGE.-nek kezdeményezéséért s kéri, hogy támogatását a jövőre is fenntartsa.

Piller Kálmán szóvá teszi, hogy a Sáros-megyei Gazdasági Egyesület a miniszter szóbanforgó leiratát az ungmegyei hegyvidéki kirendeltség útján kapta kézhez. Ezt az egyesület sérelmesnek találja s felkérendőnek tartja a minisztert arra, hogy az egyesületekkel — mint eddig — a közvetlen érintkezést ezután is fenntartani sziveskedjék. (Helyeslés.)

Ivánka István szerencsétlennek tartja azt a felfogást, hogy a tagok létszámától tételessék függővé az egyesület dotációjá, mert az egyesületi működés a taglétszámtól teljesen független. Készséggel elismeri, hogy a miniszter az egyesületek autonómiájának megsértésétől tartózkodott s azt is megnyugvással fogadja, hogy a felügyelet a GEOSz. kezébe tétezt. Amde a miniszter azon intézkedését, amelynek értelmében a segélyt 10 éven belül bármikor megvonhatja, igen veszedelmesnek tartja szóló, mert így az egyesületek teljesen ki vannak szolgáltatva a miniszter tetszésének és egy újabb politikai áramlat fordulataának. Abba belenyugodnék szóló, hogy ez a segélymegvonás csak a GEOSz. ajánlata alapján következhesék be.

Hajós József kifogásolja a miniszteri leiratban foglalt azon feltételt, hogy a gazdasági egyesületek a *minisztérium-közegei* részéről az egyesülethez intézendő mindennemű megkeresésnek mielőbb eleget tenni tartoznak. Ugyan-sak aggályosnak tartja, hogy a GEOSz. az

egyesületek mindennemű működésével szemben felügyeletet gyakoroljon.

Elnök megjegyzi, hogy a Szövetség az aggályok értelmében fel fog irni a földmivelésügyi miniszterhez.

Lászlár László örömmel üdvözlí a miniszter intézkedését, bár a segély felosztását úgy kívánta volna, hogy a gyengébb anyagi erejű egyesület nagyobb dotációban részesüljön. Foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy nemzetiségi vidékeken az egyesületi működés körébe a nemzetiségek is bevonandók és az e vidékeken székelő gazdasági egyesületek által kiadott szaklap az illető nemzetiség nyelvén is megjelenjék.

Elnök arra mutat rá, hogy a mai értekezlet egyáltalán nem arra szolgál, hogy határozatokat hozzon. A mai alkalommal csupán bizonyos kérdések megbeszélése vált szükségessé, hogy ennek alapján terjesztessék javaslat a GEOSz. holnap tartandó végrehajtó-bizottsága elé.

Babics József azt fejtegeti s Torontál megyéből vett példával illusztrálja, hogy a vidék gazdagsága egyáltalán nem indokolja azt, hogy az illető gazdasági egyesület szubvenzióra nem szorul.

Ezután az értekezlet a napirend egyes pontjainak tárgyalására tért át.

Szilassy Zoltán szövetségi titkár közli, hogy a miniszter leiratában azt kívánja, hogy az egyesületek számvitele lehetőleg egységessé tétessék s ez a számvitel a GEOSz. által alkalmazandó külön számvető közeg által ellenőriztessék. Azt tartaná helyesnek, ha a GEOSz. erre nézve tervezetet dolgozna ki a végrehajtó-bizottság által kiküldendő 5 tagu bizottság útján. Az elkészítendő tervezetet a GEOSz. valamennyi gazdasági egyesületnek meg fogja küldeni hozzászólás és véleményadás céljából s miután az egyesületektől a központba beérkeztek az egyesületek véleményei, a végrehajtó-bizottság fog végleges határozatot hozni.

Ugyan-sak a szóbanforgó bizottság feladata a számviteli ellenőrzés módzatainak megállapítása, amely ellenőrzésnek azonban természetesen az egyesületek belső ügykezelésébe beleavatkozni nem lehet.

Az értekezlet az előterjesztéshez hozzájárul.

Szövetségi titkár ismerteti a miniszteri leiratnak erre vonatkozó intézkedéseit s illetve azokat a feltételeket, amelyeket a miniszter az egyes osztályokra nézve e téren kikötött. Nagyon természetes, hogy az az intézkedés csak a jövőre vonatkozik s nem érinti azokat a feladatokat egyébként közmegelegedésre betöltött, bár ezidőszert szakképzetteknek nem tekintethő titkárokat, akiknek szerzett jogaik vannak. De a jövőre nézve a miniszter leiratának teljes érvény szerzendő.

A titkároknak tervezett fizetésrendezéséről szólva, önmagától értetődő, hogy az ezidőszert leiratban foglaltnál nagyobb fizetéssel rendelkező titkárokat a miniszter intézkedése nem érinti. Kívánatos az is, hogy azon titkárok részére, akik hosszabb időt töltöttek az egyesület szolgálatában, a szabályszerű ötödéves korpótlék biztosítottassék.

A minisztert ezen intézkedésénél az az intenció vezette, hogy a titkárok oly egyének legyenek, akik a gazdasági egyesületekhez fűződjenek s ne kényszerüljenek megélhetésük biztosítása végett más mellékfoglalkozásokat keresni. Ami pedig a miniszternek azt a kikötését illeti, hogy a 7000 és 5000 korona szubvenziót élvező gazdasági egyesületek titkárai ügynöki működéssel nem foglalkozhatnak, úgy hiszi szóló, hogy az ezideig is vajmi ritkán fordult elő. Az a miniszter által megszabott feltétel pedig, hogy a titkárok csak az általa jóváhagyott igazgató-választmányi határozat alapján üzhetnek mellékfoglalkozásokat, természetesen leg nem vonatkozik a titkári állással kompatibilis, nem diffikultálható mellékfoglalkozásokra.

Falussy Árpád dr. a Szatmármegyei Gazdasági Egyesület részéről is hibáztatja és sérelmesnek jelzi, hogy a miniszteri leiratot a hegyvidéki kirendeltség útján juttatta az egyesülethez. Kéri a GEOSz.-nak a miniszternél leendő közbelépését a közvetlen érintkezésnek a jövőben való fenntartása céljából.

A kérdéshez szólva a maga részéről nem tartja helytelennek, hogy a segély nagysága a taglétszám magasságával álljon arányban, mert ez a körülmény az egyesületekbe tagul való belépésre sarkalólag fog hatni.

Ezután szóló részletesen kifejti a miniszternek a titkárok és vándortanítók szakképzett-ségére vonatkozó kikötésével szemben táplált aggodalmait. Nézete szerint ugyanis kétséges, vajjon az alacsonyabb osztályba sorolt egyesületek meg fogják-e birni a *szakképzett* (tehát gazdasági akadémiát végzett) vándortanító alkalmazásával járó terheket és éppen erre való hivatkozással szükségesnek tartja a GEOSz. megállapodását a miniszterrel arra nézve, hogy vándortanítóktól ne követelje azt a szakképzettséget, amelyet a titkároktól kíván.

Szövetségi titkár felvilágosításképpen arra utal, hogy a gazdasági egyesületek büdzséje a titkár javadalmazásának tételével ma is meg van terhelve, míg a miniszter intézkedése folytán ez a költségvetési tétel felszabadul. Minthogy pedig a miniszter intézkedése voltaképpen kezdő lépések, amelyeket mindenesetre a legnagyobb örömmel kell fogadnunk, az egyesületek minden bizonynyal hajlandók lesznek a hiányzó összeget a felszabadult büdzsétételből pótolni.

Falussy Árpád dr. a vándortanítók alkalmazásával szemben kifejezett aggodalmára közli szóló az értekezlettel, hogy a földmivelésügyi miniszter a komáromi földmivésiskolát átalakította arra a célra, hogy gazdaságilag kioktatót néptanítókat neveljenek. Ezek az innen kikerülő egyének szóló véleménye szerint a legalkalmasabbak lesznek a vándortanítói állás betöltésére, megfelelő pedagógiai, gazdasági tudással és gyakorlati ismeretekkel rendelkezvén s az egyesületeknél vándortanítókul való alkalmazásuk — tekintve az intézmény hasznos voltát — nem fog oly költséget igényelni, amelyet a gazdasági egyesületek meg ne bír-nának.

Cicatricis Lajos dr. a titkári állás szervezé-

Az eredeti amerikai

„Johnston“

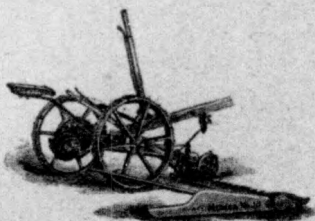
fűkaszaló-, szénagyűjtő- és forgató-
gépek a legtokéletesebb, legtartó-
sabb és legszolidabb gyártmányok.

Arjegyzékkel és árajánlattal szivesen szolgál:

Bächer Rudolf—Melichar Ferencz

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond,**

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

sére nagy súlyt helyez s kiváló gondot tart szükségesnek fordítani arra a körülményre, miszerint minden gazdasági egyesület eredményes működés kifejezése céljából abba a helyzetbe legyen hozható, hogy egy szakképzett és minden idejét az egyesület ügyeinek szentelő munkaerő alkalmazása a gazdasági egyesületeknek módjában álljon. A titkároknak a miniszter által tervezett 3000 K.-s fizetés biztosítását szóló nem tartja a cél érdekében elegendőnek.

Lázár László indítványozza, hogy a miniszter a segély egyenlő felosztására kéressék fel.

Szövetségi titkár arra mutat rá, hogy a miniszternek kezei a gazdasági egyesületek segélyezésénél bizonyos mértékben meg vannak kötve. A miniszter kereste a módot, hogy bizonyos oly rendszer szerint ossza ki az első segélyt, amely ott, ahol az egyesületek tényleg nagyobb működést fejtenek ki, a továbbfejlődést lehetővé tegye, míg a kisebb egyesületeknek módot kíván nyújtani arra, hogy a fejlődésben egy lépéssel előbbre menjenek. A miniszter intézkedése természetesen csak kezdeményezés, amelyet a további lépéseknek kell követniök. Ennélfogva szóló nem tartja helyénvalónak, hogy most az értekezlet a segély elosztásának kérdésével foglalkozzék, annál inkább, mert a miniszter a segélyt de facto már ki is osztotta s mert a legközelebbi jövőben, amennyiben a rendelkezésre álló összeg megengedi, a miniszter a kisebb szubvenzióval dotált egyesületek segélyének felemelése elől nem fog elzárkózni. Egyébként szóló, akinek alkalma volt a napirenden levő kérdésben az illetékes miniszteriumban több ízben tárgyalni, megnyugtathatja az értekezletet, hogy ott a kérdés iránt a legnagyobb jóindulatot és méltányosságra való törekvést tapasztalta.

Elnök felvilágosító szavai után

Lázár László iménti indítványát visszavonja.

Megyery Géza oly értelmű indítványának a GEOSz. végrehajtó-bizottsága elé való terjesztését javasolja, hogy a titkárok minden mellékfoglalkozástól eltiltassanak s csupán a dohánybevéltáznál polgári biztosi és a törvényszék által kinevezett szakértői tisztet vállalhassanak.

Szövetségi titkár ezt a meghatározást helytelennek jelzi, mert minden egyesület maga hivatott megbírálni, milyen mellékfoglalkozást tart titkára részére megengedhetőnek.

Hoyos Miksa gróf annál kevésbé tartja Megyery indítványát elfogadhatónak, mert az alkalmas lenne az egyesületek autonómiájának megsértésére.

Szentiványi Árpád ama kívánságát tolmácsolja, hogy a miniszter segélye ne csak 10 évre, de azon túl is biztosítottassék.

Szövetségi titkár: Miután a GEOSz. működési köre az új feladatai révén kétségkívül meg fog sokasodni, amely körülmény a Szövetség költségeit is emelni fogja, olyirányu indítványt óhajt a GEOSz. végrehajtó-bizottsága elé terjeszteni, amely szerint az egyesületek a GEOSz. költségeihez ezen túl egységesen — évi 200 koronával — járuljanak hozzá.

Hoyos Miksa gróf a hozzájárulást a miniszter

által megállapított fokozatok arányában tartja megállapítandónak.

Hász Antal a Csanádmegyei Gazdasági Egyesület nevében kijelenti, hogy a Szövetség költségeihez az eddig fizetett összegnél magasabbal nem járulhat hozzá.

Purgly László a hozzájárulás megállapítását ezidőszerint még nem tartja aktuálisnak.

Szövetségi titkár utal arra, hogy az OMGE. amellet, hogy a Szövetség költségeihez külön 3000 koronával is hozzájárul, a GEOSz. tisztikara fizetésének felét is fedezi. Most a költségekhez hozzá fog járulni egy újonnan alkalmazandó számvevő dotációja (fizetés, jelentékeny utazási költségek stb.), továbbá a Szövetségnél jelenleg működő titkári czimmet bíró segédtitkár fizetésének legalább a gazdasági egyesületi titkárok most rendezett fizetésére való felemelése. Továbbá a GEOSz.-nak élénkebb működés kifejezése végett, ezután gyakrabban kell majd érintkeznie a vidékkel, ami szintén jelentékeny költséget fog a Szövetségre róni.

Pálffy Béla gróf Hoyos Miksa gróf indítványát bizonyos tekintetben méltányosnak találja s a hozzájárulás kulcsát úgy véli megállapíthatónak, hogy a 7000 koronával szubvenzionált egyesületek 300, s így tovább 200 és 100 koronával járuljanak a Szövetség költségeihez.

Szentiványi Árpád a szövetségi titkár által javasolt hozzájárulás egységesítését helyesli, mert a Szövetség kivétel nélkül minden egyesület érdekében fejt ki működést.

Piller Kálmán szerint a GEOSz.-ra a jövőben háruló költségek ezidőszerint még meg nem állapíthatók s azért e pontnak a napirendről való levételét javasolja.

Megyery Géza úgy véli a kérdést megoldhatónak, hogy az egyesületekre nézve a kapott államsegély 3%-a képezze a hozzájárulás alapját.

Lázár László hasonló indítványt terjeszt elő, úgy azonban, hogy a hozzájárulási összeg 5%-ban legyen megállapítandó.

Szövetségi titkár Pálffy gróf javaslatát tartja a legméltányosabbnak.

Ugyanily értelemben szól elnök is, aki kéri az értekezletet, hogy véglegesen e kérdésben meg ne állapodjék. (Helyeslés.)

Szövetségi titkár: Miután a részletekre nézve az értekezlet most meg nem állapodhat, azt a javaslatot fogja a GEOSz. végrehajtó-bizottsága elé terjeszteni, hogy az a kérdések megvitatására egy albizottságot delegáljon, amely részint a tárgyak különbözősége szerint a maga kebeléből is esetleg több albizottságot kiküldhessen.

Törley Gyula a mai alkalmat is felhasználandónak tartja arra, hogy a mezőgazdasági érdekképviselet ügyének megoldását sürgessük. Hangsúlyozza továbbá, hogy a gazdasági egyesületek újjászervezésénél különösen nagy gondot óhajt fordítani a gazdakörök alakítására és az idegen nemzetiségeknél a gazdasági egyesületek működési körébe való bevonására.

Hajos Józsefnek az alapszabályok egyöntetű megállapításával szemben aggodalmi vannak.

Piller Kálmán is ilyen értelemben szólal fel, egyuttal pedig a gazdasági egyesületeknek a

gazdasági felügyelőségekkel való kapcsolatba-hozatalával szemben táplált aggályának ad kifejezést.

Szövetségi titkár közli az értekezlettel, hogy a GEOSz. egy tervezetet fog kidolgozni a gazdasági egyesületek és gazdasági felügyelőségek együttes működésére nézve s illetve annak meghatározására, mely esetekben kötelesek ez utóbbiak a gazdasági egyesületek működését igénybe venni s mikor jogosultak egyedül ténykedni. Az erre vonatkozó első tervezet már készen van, a végleges tervezet azonban mielőtt a GEOSz. végrehajtó-bizottságában tárgyalásra kerülne, véleményadás végett az egyes gazdasági egyesületeknek meg fog küldetni.

Falussy Árpád dr. hozzájárul ahhoz az indítványhoz, amelynek értelmében a kiküldendő albizottságok feladata lesz a részletkérdések legteljesebb megállapítása.

Purgly László különös súlyt helyez arra, hogy a végrehajtó-bizottság a nemzetiségi vidékeken működő gazdasági egyesületek ügyeinek megbeszélésére külön albizottságot küldjön ki.

Szövetségi titkár tájékoztatásul megjegyzi, hogy mielőtt a GEOSz. végrehajtó-bizottsága a kérdést tárgyalná, a delegálandó albizottságok véleménye a gazdasági egyesületek elé fog terjesztetni s előzőleg egy elnöki értekezlet tartása fog szükségessé válni.

Elnök arra utal, hogy a gazdasági egyesületek működésének egységesítése csak adminisztratív uton képzelhető s ismételten hangoztatja, hogy az egyesületek autonómiájának érintése nem képezi az intenczióinkat. Ami két gazdasági egyesület részéről elhangzott ama sérelmet illeti, hogy nem közvetlen uton vették kézhez a miniszteri leiratot, bár szóló meg van győződve arról, hogy e téren tévedés forog fenn, mindenesetre azonban a megfelelő orvoslás végett megteszi a kellő lépéseket. Azt azonban, amire Törley Gyula tért ki felszólalásában, hogy a mezőgazdasági érdekképviselet ügyét a mai alkalmából kifolyólag is sürgessük, annál kevésbé tartja helyesnek, mert szóló a miniszterhez intézett beszédében elég nyomatékkal kifejezést adott annak, hogy a gazdaközönség a kívánalmát elejteni nem hajlandó. Lasz majd alkalom arra, hogy a gazdatársadalom e kívánságának megfelelő módon kifejezést adjon.

A szubvenzió nagyságának a taglétszámhoz való kötését elnök úgy gondolta, hogy ez a körülmény is a dotáció nagyságánál cenzurál szolgáljon. Egyébként a részletkérdések beható megvitatására még bő alkalom fog nyílani.

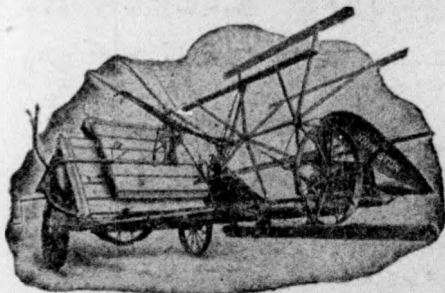
Telegdi József elnöktársai nevében kellemes kötelességet vél teljesíteni, amidőn az OMGE. elnökének legteljesebb bizalmát és köszönetét tolmácsolja. (Lelkes éljenzés.) Az ő működése, amióta a gazdaközönség élén áll, fényesen igazolja, hogy előkelő pozícióját nem színekurának tekinti s a gazdaközönség érdekében fáradozni nem szűnik meg. (Hosszantartó éljenzés.)

Elnök hálás köszönetet mond az elismerő szavakért, amelyek további működésére buzdítólag fognak hatni. (Éljenzés.)

Ezzel az értekezlet véget ért.

AZ EREDETI AMERIKAI

„Johnston” marokkrakó- és kévekötöző aratógépek

tökéletes munkájuknál, mint tartós és egyszerű szerkezetüknel fogva, minden gazda elismeri, hogy az első helyet foglalják el.

Abrás leirással és árajánlattal készséggel szolgál:

BÄCHER RUDOLF – MELICHÄR FERENCZ

Magyarországi vezérképviselő: SZÜCS ZSIGMOND.

BUDAPEST, VI. KERÜLET, NAGYMEZŐ-UTCZA 68. SZÁM.

A közgazdasági szakosztály ülése.

(1912. Április 27.)

Jelen voltak *Emödy József* elnöklete alatt *Bethlen István* gróf társelnök, *Károlyi Mihály* gróf, az OMGE. elnöke, *Pallavicini Ede* örgróf, az OMGE. alelnöke, *Bacher Emil*, *Berzeviczy Béla*, *Bogyay Emil*, *Borhy György*, *Csernay Ödön*, *Dégen Árpád dr.*, *Dobrovolszky Gyula*, *Dános Marczel*, *Dubravszky Róbert dr.*, *Drucker Jenő dr.*, *Falussy Árpád dr.*, *Farkas Geiza dr.*, *Fehér Zoltán*, *Festetits Andor* gróf, *Förster Lajos*, *Gayl-hoffer István*, *Grüner Ede*, *György Endre*, *Háry Ágost*, *Hertelendy Ferencz*, *Horváth Jenő*, *Hege-düs János*, *Harsány Oszkár*, *Károly Rezső dr.*, *Koppély Géza*, *Kosutány Tamás dr.*, *Kubinyi Andor*, *Krámszky Lajos*, *Laehne Hugó*, *Löherer Andor*, *Mattyasovszky Miklós dr.*, *Mendl Jeromos*, *Moskovicz Móricz*, *Mauks Gyula*, *Polyák Béla dr.*, *Rákosi Gyula dr.*, *Rösler Károly*, *Sándor-házi Lajos*, *Sigmond Elek dr.*, *Steineker Ferencz dr.*, *Solymossy Lajos báró*, *Szilágyi Gyula dr.*, *Szily Tamás*, *Székely Salamon dr.*, *Szomjas Lajos dr.*, *Törley Gyula*, *Tóth Jenő dr.*, *Vancsó Gyula dr.*, *Világossy Gáspár*, *Vuk Mihály dr.*, *Weiser István dr.*, *Ziegler Nándor* és *Zóhls Artur dr.* szakosztályi tagok, az egyesület tisztviselő kara részéről *Rubinek Gyula* igazgató, *Jeszenszky Pál* ügyvezető titkár, *Krolopp Hugó* ipari titkár, *Mutschenbacher Emil dr.* és *Fabricius Endre* titkárok, *Konkoly Thege Sándor dr.* s-szerkesztő, *Rész Albert s.*-titkár és *Szilassy Zoltán* szövetségi titkár mint előadó.

Távolmaradásukat kimentették *Bolla Mihály* és *Mezey Gyula* szakosztályi tagok.

Elnök a szakosztály elnökének, *Zselénski Róbert* grófnak akadályoztatása folytán üdvözölve a megjelenteket, megnyitja az ülést. Felkéri *Szilassy Zoltán* előadót előterjesztésének megtételére.

A mezőgazdasági termények, termékek és cikkek hamisításának tilalmazásáról szóló 1895. évi XLVI. t.-cz. revíziója.

Szilassy Zoltán előadó mindenekelőtt bejelenti, hogy a szakosztály jelen ülésére kiküldött képviselőket.

Ezután beható indokolás kíséretében előterjeszti a fenti törvényzikk revíziójára kiküldött szakbizottság javaslatait. (Lásd az előadói előterjesztést a „Köztelek” f. é. 31. számának mellékletén.)

Elnök indítványozza, hogy a kiküldött szakbizottságnak, amely *Dégen Árpád dr.* elnöklete alatt működött s amelynek *Harsány Oszkár*, *Kosutány Tamás dr.*, *Sigmond Elek dr.*, *Steineker Ferencz dr.*, *Székely Salamon dr.*, *Weiser István dr.* és *Zóhls Artur dr.* voltak tagjai, ama kiváló és értékes munkálatukért, amely tulterjed az egyesületi működés keretén, amennyiben 12 ülésben vette a kérdést a bizottság tárgyalás alá, a szakosztály jegyzőkönyvi köszönetét fejezze ki. (Élénk helyeslés.)

Festetits Andor gróf konstatálja, hogy a szönyegen levő törvényzikk interpretációja ugy a minisztérium, mint a szakbizottság részéről hely-

tlenül történt. Eppen ezért nyomatékosan hangsúlyozza és a földmivelésügyi miniszter figyelmébe ajánlandónak tartja, hogy amint a törvényzikk eredeti megalkotóinak az intenciója az volt, úgy ma sem lehet más, minthogy az valamennyi mezőgazdasági termény és termék tilalmazására vonatkozó intézkedést foglaljon magában.

A részletekhez szólva foglalkozik a tejellenőrzés kérdésével. Ugy véli, hogyha a mezőgazdaság némely terményére, mint a lóheremag hamisítására nézve oly energikus intézkedések történnék, teljességgel indokolt s mintegy erkölcsi kötelességünk a tejhamisítással való behatóbb foglalkozás. Tekintve az e téren különösen a városokban s elsősorban a fővárosban uralkodó valósággal bótányos állapotokat, elkerülhetetlenül szükségesnek tartja, hogy a tejhamisítás megállítására erélyes óvintézkedések lépjenek életbe.

Löherer Andor a legkétségesebben járul hozzá az elnök által a bizottságnak kifejezett őszinte elismerő szavaihoz, mert az valóban nagyértékű anyagot bocsátott az OMGE. rendelkezésére. Az előterjesztést örömmel teszi magáévá, csupán a *Festetits* gróf által kifejtett okoknál fogva a törvényzikkbe a tej minimális zsirtartalmának megállapítását felveendőnek tartja.

Szily Tamás egész terjedelmében elfogadja az előadói előterjesztést s csupán azért szólal fel, mert reá kíván mutatni arra, hogy előtte szóló kívánsága, a tej minimális zsirtartalmának megállapítása teljességgel lehetetlen, amint ezt szóló példával igazolja, amiért is az eredeti szövegezt ajánlja elfogadásra. Aból a szempontból sem volna egyébként ez az intézkedés kívánatos, mert a tejkereskedőknek visszaélések elkövetésére szolgáltatna alkalmat. Szóló a főbajt abban látja, hogy a tejhamisítás vétségében hozott bírósági ítéletek oly enyhék, hogy a kiszabott bírságokat az a tejkereskedő ugyszólván meg sem érzi, amennyiben felvevén a rezsiköltségek közé, azokat a termelőre hárítja át. Ennélfogva szükségét érzi annak, hogy a nagyobb mennyiségű tejet forgalombahozó kereskedőt a törvény érzékenyebben sújtsa s a büntetés mérve a kereskedő által forgalombahozott tej mennyiséggel álljon egyenes arányban. Szóló sokat vár egy olyan, ha nem is törvényileg kimondott, de szabályrendeletbe foglalt intézkedéstől, amely a többiben hamisításra ért tejkereskedőtől az engedélyt megvonja.

Szilágyi Gyula dr. szerint az előterjesztett memorandum a kérdést a maga egészében minden tekintetben tárgyalja s azt mint az OMGE.-nek a miniszter leiratára adandó véleményét a czélnak megfelelően tartja. Érinti szóló a kérdés történetét, majd arra utal, hogy az ugyszólván valamennyi érdekkör részéről megnyilatkozott ama kívánság alapját, hogy az 1895. évi XLVI. t.-cz. kibővítették, e törvényzikknek az az intézkedése képezte, amely a földmivelésügyi kormányt annak rendeleti uton való keresztülvitelére feljogosítja. Szóló csupán egy körülményt kíván a szakosztály figyelmébe

ajánlani, amelyet az OMGE. figyelmen kívül nem hagyhat s ez az, hogy amint a svájci törvényben meg vannak állapítva a tej forgalombahozatalának a feltételei, úgy nagy súlyt helyez arra, hogy ez irányban nálunk is megfelelő intézkedések történjenek.

Ziegler Nándor foglalkozik a multban történt tömeges methylalkoholmérgezés okaival, amelyeket abban keres, hogy a végrehajtó közegek nagyon későn jöttek a baj tudatára. Nézete szerint itt bizonyos hézag van a törvény és végrehajtási rendelet között. Ez utóbbi 14. § 6. pontja ugyanis büntetendő cselekmény fennforgása esetén kötelességévé teszi a vegyvizsgáló állomásnak, hogy az elsőfoku hatóságot értesítse. Amde ez a folyamat hivatalos uton — tehát meglehetősen lassúsággal — történik, s éppen ezért kötelességüké teendő a vegyvizsgáló állomásnak, hogy szakvéleményeikben kiterjeszkedjenek arra, hogy bizonyos tekintetben veszély forog fenn s gyors intézkedésre van szükség, azaz felhatalmazandók arra, hogy szükség esetén rövid uton értesítsék az eljáró hatósági közeget. Ez intézkedés helyességének igazolására több gyakorlati példát hoz fel szóló. Azt is kívánatosnak tartja, hogy amintakértékének megtérítésénél az eljárás egyszerűbbé tétessék.

A tejjre áttérjedő állati betegségek vizsgálatára szóló súlyt helyez. Itt tehát szükséges volna a tejnél a bakteriológiai vizsgálatra is kiterjeszkedni s talán célszerű lenne a vegyvizsgáló állomásokon bakteriológusoknak alkalmazása. Feltétlenül elejtendőnek tartja a 15. § c) pontjában foglalt azon intézkedést, amely szerint, ha a minta elégtelen volta miatt a vegyvizsgáló állomásnak annak megvizsgálása módjában nem áll, azért a fél a vizsgálati díj megfizetésére köteleztetik. Ez az intézkedés még inkább megnehezíti a magánfél amugy is nehéz helyzetét, mert ma is nagyon bajos és körülményes a fél számára a védekezés, amennyiben a végrehajtási utasítás 13. §-a szabályszerű és az azonosság teljes bizonyítását követeli.

Visszatérve első megjegyzésére, szóló a vegyvizsgáló állomások hatáskörének javasolt kibővítését azért is figyelmébe ajánlja a szakosztálynak, mert így lehetővé válik, hogy a büntető hatóságok a büntetések kiszabásánál egyöntetű eljárást tanusíthassanak.

Dégen Árpád dr. előtte szóló megnyugtatósára némi magyarázattal kíván szolgálni. Az a kifogásolt paragrafus, amely azt az intézkedést tartalmazza, hogy a vegyvizsgáló állomás abban az esetben is felszámíthatja a vizsgálati költséget, ha a minta elégtelensége miatt szakvéleményt nem adhat, nem kifogásolható, amennyiben az állomás ugyanazt a munkát végzi, mintha a minta rendben lett volna, csupán az értesítés módjában van különbség, amennyiben szakvéleményt nem adhat. A hatóságnak a feladata azután megállapítani azt, hogy az értesítés elegendő-e a hamisítás tényének megállapításához, vagy sem.

Polyák Béla dr. szerint a szakbizottsági javaslat igen szerencsés kézzel nyul az 1895. évi XLVI. t.-cz. legfontosabb hiányához, amely abban

A Debreczeni Mezőgazdasági Gépgyár Részv.-Társ. gyártmányai:

HAZAI DRILL
páros soru vetőgép,

HORTOBÁGY DRILL
páratlan soru vetőgép,

NAPOLEON DRILL műtrágyaszóróval kombinált vetőgép.

Ekék, boronák, szecs kavágók, répavágók, kapálók, morzsolók, kukoriczavetőgépek stb.
kiváló minőségben, előnyös árak mellett.

áll, hogy az eddigi törvényben nem volt helyesen megállapítva a felelősség ügye. Elismeréssel szól a szakbizottság munkálatáról s csupán a törvény alapelveivel foglalkozó I. rész. 4. pontját kifogásolja s illetve elejtendőnek javasolja, amely pont a kihágást elkövetettet a kiszabott büntetésen kívül a károsított fél kártalanítására kötelezi és a kártalanítási kötelezettségnek közigazgatási uton való megállapítását kívánja. A kereskedelmi törvény ugyanis intézkedik arról az esetről, amikor csalás esete forog fenn, amely esetben a szigorú rendelkezésre bocsátási határidő nem kívántatik meg, amennyiben a 350. szakasz értelmében nemcsak a rendelkezésre bocsátás, de a kifogás is későbbi időben is megtehető. Egyébként a kártalanítási kötelezettség megállapításának a közigazgatási hatóságra való bízásával nagyon éles és veszedelmes fegyvert adnánk egy jogot nem ismerő tényező kezébe.

Mattyasovszky Miklós dr. annál is inkább hozzájárul Polyák Béla dr. indítványához, mert a szóbanforgó kérdés a kihágási eljárás alá tartozik, amely szerint csak 100 korona erejéig állapítható meg a kár.

A munkálat 6. pontjában foglalt azt az intézkedést, amely a kihágás elkövetésének kísérletét a törvény által büntetetté kívánja, kiküszöbölendőnek véli. Egyben pedig megfontolandónak tartja, nem-e volna a gyapju is a tilalmazott cikkek közé felvehető. Végül utal arra, hogy a közigazgatási hatóságok meglehetősen tájékozatlanok a törvény és a végrehajtási rendeletet illetőleg. Ezen úgy vél segíthetni, hogy egyrészt a gazdaközönség megfelelően kioktandó a törvény rendelkezéseire, másrészt pedig bizonyos közigazgatási közegek részére továbbképző tanfolyamok léptetessenek életbe.

Menül Jeromos indítványozza, hogy a törvényrevíziójánál figyelem fordítandó a kenyér készítésének módjára és jelenségeire egészségügyi szempontból és az ellenőrzésre, vizsgálatra való intézkedések is felveendők.

Kosztány Tamás dr. hosszas tapasztalatai folyamán — eltekintve a burgonya nagyobb mértékben való alkalmazásától — hamisított kenyérről nem találkozott, nem is tartja szükségesnek, hogy e téren külön intézkedések történjenek. Foglalkozik szóló Ziegler fejtegetéseivel s rámutat arra, hogy a vegyvizsgáló állomásoknak egészségügyi tekintetben véleménynyilvánítások nem szabad.

Mint a törvényezikk tárgyalására kiküldött szakbizottság szeniora a bizottság nevében hálás köszönetét tolmácsolja a szakosztály minden oldaláról megnyilatkozott elismerő szavakért. (Élénk éljenzés.)

Elnök a munkálatnak a műtrágyafélékre vonatkozó részét hiányosnak tartja, amennyiben nem védelmezi meg azokat, akik leginkább ki vannak téve a kizsákmányolásnak, azokat a kizsákmányolókat t. i., akik kicsinyben rendelik a műtrágyát. Van ugyan a szakosztály előtt fekvő munkálatban oly értelmű intézkedés, amely 15 százaléknál kisebb foszforsavtartalmu műtrágya forgalombahozatalát tilalmazandónak tartja, ámde sokkal célszerűbb volna annak kimondása, hogy a forgalombahozott műtrágya szakjában annak foszforsavtartalmát kötelezőleg kitüntető s illetve ha a műtrágya a kitüntetőnél legalább 1 $\frac{1}{2}$ %-kal kevesebb foszfort tartalmaz, ez a tény hamisítás deliktumát képezze. Ugyancsak intézkedés veendő fel legalább a végrehajtási utasításban arra nézve, hogy a vasuti alkalmazottak a mintavételnél kötelesek legyenek közreműködni, amennyiben ma ezt a közre-

működést éppen a kisvevőkkel szemben gyakran megtagadják.

Pallavicini Ede örgrófnak a hatósági mintavétel ellen a legnagyobb aggályai vannak s a gazda részére fenntartandónak tartja azt a jogot, hogy természetesen kellő ellenőrzés mellett a mintát maga vegye.

Szilassy Zoltán előadó utal előterjesztése folyamán tett ama kijelentésére, hogy a szakosztály előtt fekvő munkálat csak a fő — mondjuk elvi — részleteket tartalmazza, az apróbb részletek azokban a részletes munkálatokban foglaltatnak, amelyek szintén fel fognak terjesztetni a miniszterhez. Így az elnök által a műtrágyafélékre nézve javasolt intézkedés a részletes munkálatokban szintén be foglaltatik.

Ami Pallavicini Ede örgróf felszólalását illeti, itt bizonyos félreértést vél fennforogni. A szakbizottságnak a hatósági mintavételre irányuló javaslatát ugyanis egyáltalában nem involválja azt, hogy emellett kinek-kinek egyéni joga ne legyen mintavételére. Ez a magánjog semmiféle hatósági mintavétellel el nem vehető.

Pallavicini Ede örgróf megnyugtatótva érzi magát a kapott felvilágosítás után s azt a memorandumban precízzen megállapítandónak tartja.

Szilassy Zoltán előadó az elnök megjegyzéseire válaszolva, közli a szakosztálylyal, hogy a vasuti alkalmazottaknak a mintavételre való kötelező közreműködésére kísérletek történtek, de az államvasutak erre semmiféleképpen sem hajlandók, mindazonáltal ez a kíváncsi szakbizottság előterjesztésébe újból felvétel.

Festetics Andor grófnak, akinek tulajdonképpen a törvény létrejöttét köszönhetjük, igen becses felvilágosításaira nézve arra utal, hogy a miniszteri leirat egy bizonyos határozott irányt jelölt meg, amelytől a szakbizottság a feleletadásnál el nem térhetett, ámde az egész előterjesztés tenorja odamutat, hogy a szakbizottság maga kereste az indokokat arra, hogy a Festetics gróf által kifejezett felfogást érvényesítse.

Polyák Béla és Mattyasovszky Miklós dr.-ok fejtegetéseit mint jogi véleményeket akceptálni kénytelen s az utóbbi által javasolt részletnek a munkálatból való kihagyásához hozzájárul.

Nem tartja azonban elejtendőnek a javaslatnak Mattyasovszky dr. által kifogásolt ama részét, amely a kihágás kísérletét büntetni kívánja. Ez az intézkedés, amely Dégen dr. javaslatára vétetett fel a munkálatba, a francia törvényben is benne van s így semmi akadály sincs annak, hogy a mi törvényünkbe is felvéssék.

Bemutatja előadó a „Hangyá”-nak írásban benyújtott előterjesztését, amely a növényi olajok, mustárkészítmények és cikória hamisítására az előterjesztésbe felveendő intézkedést kíván. Minthogy ez a Székely Salamon dr. által készített részletes munkálatban be foglaltatik, ez a javaslat tárgytalanná vált.

Elfogadásra ajánlja azonban Grabner Emilnek, a vetőmagnemesítő intézet vezetőjének a következő indítványát: Nemesített vagy eredeti nemesített jellel csak oly vetőmag hozható forgalomba, mely annak forgalomba bocsátója vagy megbízottja által tényleg nemesítés útján létesített és ugyancsak a növénynemesítés szabályai szerint folytatólagosan nemesítettik. Valamennyi olyan vetőmag, amelynek fajtája más által létesített, a fajta és nemesítő nevének megnevezésével „utántermett” jelzővel látható el és kitüntető, hogy az eredeti vetőmag hányadik évi (1. 2. 3. stb.) utántermésből származik. Ezen intézkedések biztosítására büntető határozatok szükségesek.

A dolog tényleg úgy áll, hogy a vetőmag-nemesítés Magyarországon voltaképpen most van keletkezében. Valóban megszüntetendő az az állapot, hogy bárki, aki nemesítéssel egyáltalán nem foglalkozik, szabadon hozhasson „nemesített” néven vetőmagot forgalomba, amely körülmény egyébként a jóhiszemű gazda megtevesztésére is alapul szolgálhat. Különben ez a kérdés Németországban is szabályozva van, amennyiben a Deutsche Landwirtschaftsgesellschaftnak erre bejegyzett védjegye van. A javaslatot annál is inkább elfogadandónak véli, mert a múlt évben megtartott országos gazdakongresszus hasonló értelemben foglalt állást.

Hertelendy Ferenc szóvá teszi azt a tapasztalatát, hogy a szőlővesszők és ojtványok forgalombahozatalával a leghihetlenebb visszaélések történnek s illetéktelen egyének mindenféle hangzatos címen hoznak ily cikkek forgalomba. Megfontolandónak tartja, nem-e volna lehetséges erre nézve is a munkálatba intézkedést felvenni.

Szilassy Zoltán előadó szerint ennek semmi akadály sincs, sőt ily intézkedés felvétele a gazdaközönség érdekében áll. A földmivélsügyi miniszter kiadott ugyan az ojtvány forgalombahozatalára nézve szabályrendeletet, de ennek semmiféle szankciója sincs.

Steincker Ferenc dr. Mattyasovszky dr.-ral szemben azt fejtegeti, hogy a szakbizottság indítványa jogilag megáll. A magyar közjog ugyanis nem ismer olyan törvényt, amelyen változtatni ne lehetne. Az a tény, hogy a büntető szabályzat kihágások kapcsán csak 100 korona erejéig állapít meg kártérítési igényt, egyáltalán nem involválja azt, hogy ez meg nem változtatható, amint ezt szóló analóg példakkal illusztrálja.

Szilassy Zoltán előadó a szerzett felvilágosítás után indítva érzi magát arra, hogy a szóbanforgó rész eredeti szövegét fenntartandónak javasolja.

Dégen Árpád dr. a kihágás kísérletére nézve a javaslatban foglalt s Mattyasovszky által kifogásolt részre visszatérve azt javasolja, hogy legalább a végrehajtási utasítás szövegétessék meg olyformán, hogy a kihágás kísérlete is kihágásnak minősíthessék. (Helyeslés.)

Ziegler Nándor javaslatának a vegyvizsgáló állomások kibővítésére vonatkozó részét a miniszter figyelmébe ajánlandónak tartja. (Helyeslés.)

Ezután elnök kimondja a szakosztály határozatát, amely szerint az előterjesztést az előadó által elfogadott módosításokkal magáévá teszi. Ezzel az ülés véget ért.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: Fabricius Endre.

A Biharmegyei Gazdasági Egyesület április hó 20-án Markovics Antal elnöklété alatt tartott ülésén a választmány hálisan vette tudomásul a földmivélsügyi miniszternek a 10 évre biztosított államsegélyre vonatkozó leiratát. Elhatározta, hogy a gazdasági munkás- és cselédségélypénztárt, mely az 1912. évi VIII. t.-cz. alapján előnyösen kiegészített, népies előadásokon ismertetni fogja. Kovács S. János dr.-nak a mezőgazdasági szakoktatás reformja tárgyában beterjesztett memoranduma tanulmányozására Karácsonyi János dr., Wertheimstein Alfréd, Kovács János dr., Molnár Imre és Merza Jenő tagokból álló bizottságot küldött ki. Elhatározta, hogy június 9-én Cséffán, június 16-án Biharon, június 30-án Szombatságon, szeptember 1-én Derecskén szarvasmarha-, szeptember 8-án pedig Nagy-

Világítsatok

Készen szállított sűrített gáz. Fénynyiba kerül, mint a petróleumvilágítás. Fejlesztőtelep nincs. Kezelést nem igényel. Teljesen veszélytelen.

HEUFFEL SÁNDOR magánmérnök.

Kastélyok, gazdasági épületek, lakások, épületcsoportok, iskolák, templomok stb.

Gyár: Czinkota.

belső- és külső világítására a leg-tökéletesebb és leggazdaságosabb rendszer. „Carbolineum-készítés és szállítás.”

Iroda: 5186 Budapest, VII., Rottenbiller-u. 1. sz.

bajomban szarvasmarha- és lókiállítás rendez. Weingartner Andor titkár által előterjesztett évi működéséről szóló jelentést, a számvizsgáló-bizottság jelentését és a költségelirányzatot elfogadva, a közgyűlés elé terjeszteni határozta. Elhatározta, hogy a június 16—18-án Brassóban tartandó országos állatkiállításra a kisgazdaközönség köréből kirándulást rendez.

Április 21-én ugyancsak Markovics Antal elnöklése alatt tartotta az egyesület évi közgyűlését, amelyen tudomásul vétetett az egyesület évi működéséről szóló jelentés, továbbá az egyesület faiskolaterületének átadására nézve Nagyvárad várossal történt megállapodása, helybenhagyattak az előterjesztett számadások, valamint a költségelirányzat is, melynek kapcsán örömmel vétetett tudomásul, hogy az egyesület adminisztrációs kiadásaira a földművelésügyi miniszter 7000 korona segélyt engedélyezett. Molnár Imre indítványára végül elhatározta, hogy felkéri a földművelésügyi minisztert, tegyen oly intézkedéseket, hogy a szőlő rekonstrukciójára nyújtott kölcsönök után tartalék címén visszatartott 10% azon szőlőgazdáknál, akik a kölcsönt visszafizették, kiutalványoztassék.

A Békésmegyei Gazdasági Egyesület április 21-én tartotta igazgató-választmányi ülését Beliczey Géza igazgató elnöklése alatt, aki az elnöki jelentések sorában jelentette, hogy 30 q vetőburgonyát osztott ki kedvezményes árban az egyesület kisgazdatagjai között. A múlt évben elhatározott tárgysorsjáték rendezéséhez a földművelésügyi miniszter ez alkalommal segélyt nem adott, ellenben a megyei nagyobb birtokok erre a célra 230 koronát küldtek az egyesületnek. Az igazgató-választmány a bejelentés alapján elhatározta, hogy tárgysorsjátékot most megfelelő összeg hiányában az ősszel fogja rendezni. Meleg szavakban emlékezett meg Szalay József régi buzgó igazgató-választmányi tag elhunytáról, kinek érdemeit jegyzőkönyvben öröközte meg a választmány. Az igazgató-választmány örömmel vette tudomásul a földművelésügyi miniszter anyagi támogatásáról küldött leiratát, azt teljes egészében elfogadva kimondta, hogy a kikötött feltételeknek megfelel. A földművelésügyi miniszter 1800 koronás anyagi hozzájárulásával elhatározta a választmány, hogy ez évben két helyen tart szarvasmarhadíjazást. Tudomásul vette a földművelésügyi miniszternek a Montenegróval kötött állategészségügyi, nemkülönben a cselédségélpénztár módosításáról szóló leiratát és utasította az elnökséget, hogy ezen utóbbira hívja fel a gazdaközönség figyelmét. Elhatározta, hogy a brassói kiállításra csoportos kirándulást rendez, ugyszintén a sífoki gazdakongresszus ügyében is felhívja részvételre a gazdák figyelmét. A bemutatott múltévi számadásokat és évi jelentést az igazgató-választmány elfogadva, a közgyűléshez terjeszteni határozta. Elhatározta, hogy az OMGE. által 1913. évben rendezendő kukoricakiállításra való részvételre a gazdákat felhívja, továbbá, hogy a jövő év tavaszán bikavásárt rendez. A Gyulán alakult méhészegyletbe 50 koronával alapító tagul belepott.

A Nyugatmagyarországi Földmívelők Gazdasági Egyesülete április hó 22-én Giesswein Sándor dr. elnöklése alatt tartotta első központi választmányi ülését. Napirend előtt Laehne Hugó igazgató-elnök tolmácsolta az igazgató-választmány afölötti örömet, hogy Giesswein Sándor dr.-t elnökké történt megválasztása óta először üdvözölheti az elnöki székben. A választmány örömmel vette tudomásul, hogy az egyesület a tél folyamán Győr, Sopron, Moson, Zala és Vas

megyékben 75 népies gazdasági előadást tartott, amelyeken mintegy 3000 kisgazda vett részt. Hét községben 160 tanuló részvételével háziipari tanfolyamot tartott. Vas, Sopron és Moson megye tagjai között 76,000 drb szőlőoltványt és 219,000 drb sima szőlővesszőt, 42 gazdakörben 2888 gyümölcsfacsemetét osztott ki. Gazdatagjainak 24,085 korona értékű mezőgazdasági gépeket, magvakat és cikkeket közvetített. Az egyesület biztosítási osztálya pedig 293,000 korona értékű ingatlant biztosított. Tudomásul vette a választmány Rotermand Vilmos titkár jelentését, hogy a földművelésügyi miniszter a kisgazdák részére Svájcban vásárolt, továbbá a belföldön vásárolt tenyészállatok vételére 3% kamatkülönbözetet utalványozott ki. Az egyesület Rohonczszentpéterfa, Rábapüspök, Mosonszentandrás, Ujmalomsok községekben és Sopron városában rendez állatdíjazásokat. Elhatározta, hogy a pénzügyminiszterhez feliratot intéz a thanatonnak a szőlőgazdák részére való könnyű hozzáférhetése tárgyában. A komáromi műtrágyagyár tárgyában megtartandó értekezletre Rotermand Vilmos titkárt küldte ki. Elhatározta, hogy felhívja tagjait a Magyar Gazdaszövetségnek június hó 19-én Siófokon tartandó nagygyűlésén minél nagyobb számban való megjelenésre. Felterjesztést intéz a földművelésügyi miniszterhez, hogy közbenjárjon, miszerint a közigazgatásügyi hatóságok a szénásszekereknek három méternél szélesebbre való felrakását bé ne tiltsák. Elhatározta, hogy tiltakozó feliratot intéz a földművelésügyi miniszterhez, hogy az egyesület a gazdasági egyesületek részére 10 évre engedélyezett államsegély élvezetéből kirekesztetett és elhatározta, hogy tiltakozásához csatlakozásra fogja felszólítani az érdekelt gazdasági egyesületeket.

A Vasmegyei Gazdasági Egyesület április hó 22-én Szombathelyen élénken látogatott rendkívüli közgyűlést tartott azon célból, hogy betöltsék az elnöki széket, melyben közmegegyezésre közel másfél évtizeden át Ernuszt Kelemen ült. A rendkívüli közgyűlésen ott voltak teljes számban mindazon férfiak, akik Vas vármegye közéletében mindenkor tevékeny részt vesznek és egyhangú lelkesedéssel Verebi Vég Endrét választották meg az egyesület elnökévé, aki a megtisztelő bizalmat hálás köszönettel elfogadva egy magas színvonalon álló gazdag tartalmu programban vázolta azt a tevékenységi kört és működési irányt, melyet gazdatársainak ismert ügybuzgó támogatásával betölteni és követni óhaj. Különösen hangsúlyozta, hogy a vármegye törvényhatóságával, a földművelésügyi miniszterrel és szakközvegyével a már megszokott munkatársi viszonyban megmaradni óhaj. Alnökké egyhangú lelkesedéssel megválasztott Széchenyi Rezső gróf, aki készséggel jelentette ki, hogy örömmel áll Vas vármegye gazdaságának szolgálatára. Igazgató-választmányi tagokká megválasztottak Reiszig Alajos és Nankovits Dénes; a számvizsgáló-bizottság elnökévé Hanny József.

A földművelésügyi miniszternek az egyesületek állandó segélyezésére vonatkozó leiratát köszönettel vette tudomásul a közgyűlés és miután a kilátásba helyezett évi 5000 korona állami segélyt ezt lehetővé teszi, egyhangú lelkesedéssel és őszinte elismerésének kifejezése mellett elhatározta, hogy Rösler Károly igazgató-titkárnak, aki 30-ik éve áll az egyesület szolgálatában és aki ezen hosszú idő alatt fizetésjavítást se nem kért, se nem kapott, az állami segély részben való felhasználásával az öt méltán megillető fizetést megadja és öt f. év január hótól kezdődőleg a VII-ik fizetési osztályba

sorozza; az 5000 koronából még fennmaradó állami segély hova fordítására nézve az igazgató-választmány lesz hivatva határozni.

IRODALOM.

Vizi közlekedési politikánk. Irta: Kvaszay Jenő. Különnyomat a „Közgazdasági Szemle” 1912. évi márczius havi füzetéből. Budapest, 1912.

Külön füzet alakjában is megjelent az a nagyérdékű értekezés, amely a „Közgazdasági Szemle” hasábjain már méltán magára vonta a szakkörök figyelmét. Széleskörű szakismeretei és az évtizedes munkásság alatt szerzett gazdag tapasztalatai egyenesen hivatottá teszik a szerzőt arra, hogy vizi közlekedési politikánk kérdésében véleményt mondjon és a helyes utra rámutasson. Értekezése végén hangsúlyozza, hogy a helyes közlekedési politika az volna, ha vasuti bajaink szanálása és víziutaink erősebb kiépítése együttesen haladna és egy időben végződne, mert különben a forgalom időközi emelkedése s annak időszaki torlódása oda vezetne, hogy a víziuti program belátható időn belül nem kerülne befejezésre, anélkül pedig közlekedési állapotaink végleges és gyökeres szanálása sem remélhető. Magvas fejtegetései, amelyeket az adatok egész sorozatára épít, a szakemberek és a nagyközönség különös figyelmére egyaránt igényt tarthatnak.

Magyarország mai vagyoni helyzete és a magyar erdészet. Irta: zsarolyáni Márton Sándor m. kir. erdőtanácsos. Különnyomat a „Magyar Erdész”-ből. Ungvár, 1911.

Érdekes és figyelemreméltó gondolatokat tartalmaz ez a kis füzet, amelyben a szerző a magyar erdészet érdekében a megfelelő talajhasználatnak és az erdészeti közigazgatás egyességé tételének szükséges voltát emeli ki és ezt részletesen, adatok és érvek alapján bizonyítja is. A megfelelő talajhasználatot illetően a következőket tartja érvényesítendőnek: 1. A ma erdővel borított oly talajokon, amelyek nem feltétlen erdőtalajok közé tartoznak, az erdőmivelésnek a megszüntetése s egyéb mivélési ágak behozatala nemcsak hogy nem akadályozandó, hanem teljes erővel elősegítendő. 2. A jelenleg feltétlen erdőtalajokon az erdőmivélés fenntartandó s ezeken egyéb mivélési ág csak ideiglenesen s legfeljebb hat évig alkalmazható. 3. Azok a talajok, amelyeken azelőtt erdő állott, de ma nem erdőmivélés alatt állnak s emiatt romlanak vagy már elromlottak, újlag erdőmivélés alá fogandók.

A gyümölcsfák és kerti vetemények műtrágyázása. Irta: Grabner Emil, az Országos Növénynevelési Intézet vezetője. 64 oldal, 26 képpel. Ára 2 korona.

A gyümölcsstermesztés, különösen pedig a zöldségkertészet ma már egy rendkívül nagyfontosságú mezőgazdasági ággá fejlődött ki, amidőn nemcsak a házak mellett levő kis kertekben, hanem szántóföldeken is nagyban termesztik a zöldségféléket, amelylyel nemcsak a magyar városok szükségletét fedezik, de amelyet nagy mennyiségben külföldi nagyvárosok élelmezése céljából vámvonalainkon túlra is szállítunk. Fontos kérdés tehát különösen a zöldségstermesztést, de a gyümölcsstermesztést is jövedelmezőbbé tenni. E mezőgazdasági ágak jövedelmezőbbé tételénél nagy fontossággal bír a talaj minősége, az abban foglalt táplálóanyagok mennyisége. A szükségelt táplálóanyagmennyiséget azonban egyedül istállótrágyával csak nagyon kevés gazda tudja megadni, annyival is kevésbé, mert az istállótrágya nem tartalmaz minden növényi táplálóanyagból annyit, amennyit

MELOCCO PÉTER

Vasbeton- és betonépítkezések,
vizierőművek, víztartány,
hidépítés, csatornázás.

Gazdasági épületek,

Iroda kizárólag: Budapest, VI., Nagymező-utoza 51. ■ Telefon 29-94.

Mozaik-Terrazó,
Fayence, keramitburkolatok,
Rabitz-, műk munkák.

istálló földemek, magtár,
betonvályu stb. . . . .

nagy zöldség- és gyümölcstermések elérésére elegendő volna. A modern gazda ezért a műtrágyák segítségét is igénybe veszi ma már annyival is inkább, mert ezeknek segítségével olyan mennyiségű és olyan minőségű táplálóanyagot juttathat a talajba, aminőre és amennyire az illető talajnak éppen szüksége van s ezáltal sokkal nagyobb terméseket és nagyobb jövedelmet érhet el. Gazdáink javarésze azonban egyáltalán nem tudja, hogy a műtrágyákat haszonnal lehet alkalmazni a zöldségfélék és a gyümölcs termelésénél, még kevésbé tudja, hogy milyen módon kell azokat használni. Ennek eredménye, hogy a gyümölcsfákat egyáltalán nem trágyázzák, a kerti vetemények alá pedig csak szerves trágyát adnak, aminek az a következménye azután, hogy sem gyümölcsből, sem zöldségfélékből nem elég nagyok a termésátlagok. E munkának az a hivatása, hogy a szerző saját tapasztalatai s az ez irányú külföldi és hazai kísérleti eredmények alapján rámutasson a műtrágyák hasznos alkalmazására. E nagy gonddal összeállított tanulmány hasznos és könnyen érthető utmutatást ad úgy a nagyobb gyümölcstermelőknek és kertészeknek, mint mindazoknak a gazdáknak, akik kertészkedéssel előszeretettel foglalkoznak.

A paszuly termesztése. — A takarmánynövények szarítása és eltartása. — A nyári vetésű takarmánynövények termesztése. — A tyukok elhelyezése, takarmányozása és nemesítése.

E négy kis füzet írójának, Gáspár Józsefnek a törekvése az volt, hogy a részletkérdéseket felölelő füzetekben saját tapasztalatai alapján utbaigazítást nyújtson a gazdaközönségnek, kijelölje a gyakorlati életben legjobban bevált eljárásokat és módokat. Fejtegetései több új nézőpontot tartalmaznak és sok, eddig figyelmen kívül hagyott tényezőt vesznek tárgyalás alá. Rövidebb lélekzetű értekezései tehát tartalmuknál fogva megérdemlik a gazdaközönség figyelmét, az ügyes összeállítás és a tiszta s gördülékeny irály pedig csak emeli azok értékét. Az első három füzet ára egy-egy korona, a negyediké 1.50 K.

Az e rovat alatt ismertett könyvek megrendelhetők a *Patria r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében* Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).

LEVÉLSZEKRÉNY.

E rovatban csak a közérdekű kérdésekre adjuk meg a választ, ezért tessék állandóan figyelemmel kísérni a „Szerkesztői üzenetek”-et is.

A szerkesztőséghez csak a lap szellemi részére vonatkozó levelek intézendők, hirdetési, lapreklamálási, címváltoztatási stb. ügyekben tessék egyenesen a kiadóhivatalhoz fordulni.

Gazdasági gépész biztosítása. 173. kérdés. Miután az 1907. VII. t.-cz. kizárólag a gazdaságban alkalmazott iparosokat (gépész, kovács, kerékgyártó) gazdasági alkalmazottaknak tekinti, akik mint ilyenek az orsz. gazd. munkás- és cseléd-pénztárnál biztosítandók, honnan jön az újabb magyarázat, mely őket a ker. munkáspénztárba utalva ipari segédmunkásokká teszi? *K. E.*

Felelet a 173. sz. kérdésre. A dolog úgy áll, hogy eddig a törvénynek és miniszteri rendleteknek világos rendelkezése szerint a gazdasági gépeknél alkalmazott vizsgázott gépészt is az országos gazdasági munkás- és cselédsegélypénztárnál kellett biztosítani. Ezt a törvényes intézkedést az 1912. évi VIII. t.-cz. megváltoz-

tatta, illetőleg 1907. évi XIX. t.-cz. 3. §-ának utolsóelőtti bekezdését, valamint az 1902. évi XIV. t.-cz.-nek 25. §-át odamódosította, hogy a gazdasági gép mellett alkalmazott összes munkások az eddigi mód szerint biztosítandók a cselédsegélypénztárnál, a vizsgázott gépész azonban kivételt képez, ezt mint feltétlenül iparos munkást az 1907. évi XIX. t.-cz. szerint a kerületi pénztárnál kell biztosítani. Ez egy újabb lényeges fordulat és éppen azért közöltük a törvény új intézkedését feltűnő helyen, hogy az érdekeltek figyelmét erre felhívjuk. Enek az újabb rendelkezésnek mindenesetre meglesz legalább az a jó hatása, hogy a kerületi munkáspénztárakkal való örökös izetlenkedésnek vége szakad, mert az új törvény világosan rendelkezik. A vizsgázott gépész mindig a kerületi pénztárhoz tartozik, a többi munkások azonban mindig a cselédpénztárhoz, még akkor is, ha a gép tulajdonosa mint vállalkozó a munkát iparszerűleg másnak a gazdaságában végezteti. *Sz. F.*

A szénkénevezés ideje. 174. kérdés. Az őszi szénkénevezés miatt szőlőmet nem tudtam megszénkénevezni. Most tavasszal mikor végezhető ez sikerrel? *V. J.*

Felelet a 174. sz. kérdésre. A filloxera ellen az év bármely szakában lehet szénkénevezni, természetesen a téli erős fagyok kivételével, azonban rügyfakadáskor, virágzáskor és a szőlő érésekor nem ajánlatos a szőlő vegetációját a szénkénevezéssel zavarni. Ettől eltekintve a szénkénevezés legalkalmasabb ideje a talaj nedvességi viszonyaitól függ. Ha a talaj túlságosan nedves, akkor a szénkénevezés nem oszlanak el jól a talajban, viszont ha túlszáraz, akkor hamar elillannak s egyik esetben sem lesz a szénkénevezésnek kellő hatása. Legmegfelelőbb tehát az az idő a szénkénevezésre, mikor a talaj olyan állapotban van, hogy a szénkénevezés benne könnyen elterjedhet, de el nem illanhat. Ez az állapot kötött talajoknál akkor áll be, ha a talaj mérsékelt száraz, míg laza talajoknál akkor, amikor az elegendő nedves. A laza talajokat igen jól lehet tavasszal szénkénevezni, míg a kötött talajokat inkább őszi, sőt a túlkötötteket nyáron. A körülmények szerint tehát vidékenként más és más időt tartanak legalkalmasabbnak a szénkénevezésre. A franciák október-november vagy február-április hónapokban, Alsó-Ausztriában június-július hónapokban szoktak szénkénevezni. Nálunk legtöbb helyen őszi szénkénevezésnek, de akárhány vidéken a tavaszi szénkénevezés járja. *P.*

NÖVÉNYTERMESZTÉS ÉS MŰTRÁGYÁZÁS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Az őszi boronálása.

Évtizedek hosszú agitációja után végre elérkeztünk oda, hogy az őszi boronálásának szükségessége felől már nem vitatkozik senki, annak hasznosságát kétségbe nem vonják és májusra kelve alig akad gazda, aki nem restelné bevallani, hogy ő az őszi boronálását elmulasztotta.

Kétségtelen, hogy a boronálás fontos, szükséges, hasznos, ha kellő időben s megfelelő módon végezzük azt el. De van egy mondanis, melyet — ha jól emlékszem — boldogult Cserháti Sándortól, hazai gazdálkodásunk atyamesterétől hallottam, mely így hangzott: A boronáló gazda ne nézzen hátra! Ezt a mondanis a tudós tanár szükségességnek találta hangoztatni akkor,

mikor még a gazdák részben félve, részben idegenkedéssel fogtak a boronáláshoz és egy pár kitépelt buzaszálat látva, rögtön „lesze-reltek”.

Ez a mondanis azonban megtette kötelességét, tegyük félre. A boronáló gazda nézzen hátra, ez a jelszó helyes. Hosszu évek megfigyelése után arra a tapasztalatra jutottam, hogy míg a jó boronálás csodát tett gyenge buzáimmal is, a rossz boronálás határozottan kárral járt gyakran.

Mi a jó boronálás? Ami a jó kapálás. Egy gazda se fogja azt mondani, hogy ne kapáljatok, sem azt, hogy ne nézzétek, miként folyik a kapálás. A boronálás jóságának ugyanazok a feltételei, mint a kapálásnak. Ha a boronáló nyugodtan jár a földben, ha a fogak után a föld összefolyik, a boronálás jó. Ha harangozik a boronáló, ha vonalaz, akkor rossz.

Tehát se túlságosan szárazon, se nedvesen nem szabad boronálni és ha a körülmények úgy hozzák magukkal, hogy nem tudunk kívánatos munkát végezni az időjárás kedvezőtlenége következtében, ne boronáljunk; ezzel legalább nem ártunk, míg a rossz boronálással jó buzákat tönkreteszünk. A boronálás tehát nem olyan munka, melyet sablonszerűen mindig el kell végezni, hanem olyan, amelyet csak jól szabad végezni, s ha ez nem lehetséges, akkor *sehoggy*.

Kiválasztani tehát a kellő időt a művelet elvégzésére, egyike a legfontosabb gazdasági ténykedéseinknek. Mikor kezdjük a buzák, rozsok boronálását? Eddig általában márczius dereka táján szokták kezdeni és folytatták április 8–10-ig, esetleg a gyengébb buzákat még későbbre is hagyták. Helyesebb azonban ennél, ha rögtön kítavasodaskor, ha ez februárban történik, akár februárban elkezdjük a munkát. A korai kezdés haszna nyilvánvaló. A végzendő munka nagyobb időre oszolva el, biztosabban végezhető el, jobban megválasztható a legalkalmasabb időpont a munka végzésére. Mikor tehát a talaj fizikai állapota megfelelő, kezdjük meg; gyengébb buzáknál még akkor is végezhető ha a buza már oly nagy, hogy a boronáló lehuzza egészen 25 cm. magasságig. Vastag buzát 30–35 cm.-ig is lehet, de a fejletével mindig az, hogy a talaj fizikai struktúrája megfelelő legyen.

Hogy felfagyott buzákat nem lehet kora tavasszal boronálni, arról végre beszélni sem kell. A boronáló gazda nézzen hátra, az ő gyakorlott szeme éppen úgy megállapítja a végzett munka jóságát a boronálásnál, mint akár a répaegyezőnél, mely mivelet után pedig egy-két napig a legszebb tábla ugyancsak szomorúan néz ki.

Kerjük tehát a boronálást, mielőtt leghet, sohase fohatassuk, mikor akár a talaj, akár a buza arra nem alkalmas. Feltétlenül kár, ha elmaradt a boronálás, amennyiben az elmaradt haszonkár, de ezt kedvező időjárás sokszor még jóváteheti, de a rossz boronálás által a gazdaság néha oly károkat szenvedhet, amelyeket semmiféle idő kedvezése jóvá nem tehet.

Mi lesz a nedvesen kapált répából, tengeriből? Mit ér a sziklakemény földön a kapálásnak csufolt sarabolás? Ugyanílyen eredményeket várhatunk a rossz boronálástól. Oly fontos munka ez, melyet állandóan ellenőrizni ne restelljünk, már azért sem, mert annak elmaradása nem okozhat végzetes kárt, de rosszul végzése igen. Csodás eredmények jó boronálás után, sárguló vetések rossz után mindennaposak és azt hiszem most, hogy a boronálás lényege, fontossága átment a gazdaközönség vérébe, Cserháti Sándor, hazánk nagy gazdája is változtatna mondanisán: „Boronáljunk, de a boronáló gazda nyissa ki a szemét!” *Radó Pál.*

GOZEKESZÁNTÁSHOZ,
gazdasági üzemekhez, téli fűtéshez
kiválóan alkalmas
TATAI BRIKETTEKET

szállít a
MAGYAR ÁLTALÁNOS
KOSZÉNBÁNYA
RÉSZVÉNYTÁRSULAT
BUDAPEST, V., ERZSÉBET-TÉR 19. SZ.

A tatabi brikett teljesen pótolja a porosz szenet, ára azonban jóval olcsóbb. A báró Hatvány-uradalomban megejtett gőzeke-próbánál II és háromnegyed hold földszántásához szükségesét 914 kg. sziléziai brikettel szemben csak 1000 kg. tatabi brikett kellett.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Hutyra Ferencz dr.

A Hutyra-Köves-féle sertésvész elleni védőoltás a gyakorlatban.

I.

A sertésvész fellépése óta úgy az európai, mint az amerikai államokban szakadatlan a küzdelem és óriási nagy a törekvés, melyet úgy az egyes államok, mint magánosok anyagi áldozatok és egyéni tevékenység révén fejtenek ki azért, hogy az eddig már kimondhatatlan károkat előidézett sertésvészt valamely szerrel vagy móddal gyógyítsák vagy ennek súlyos csapás-szerű veszteségeit legalább is enyhítsék. A sertésvész gyógyítására irányuló minden törekvés a dolog nagy fontosságánál fogva általános érdeklődést keltett és épp azért nagy a száma azoknak a szereknek, melyeket legtöbbször magánosok igyekeztek forgalomba hozni azért, hogy a kétségbeesett gazdáktól többnyire illuzórius értékű kotyvalékokért hasznot húzzanak. Kezdetben fel is ültek ily kínálatoknak, azonban mindenkor csak szomorú csalódás érte a gazdaközönséget, ugyanígy, hogy később már, tekintve az évtizedes küzdelmek eredménytelenségét, általános volt a meggyőződés, hogy a vész elleni védekezésre kár egy rossz garast is költeni, mert az gyógyíthatatlan.

A legtöbb gazda eme csalódásoktól megerősített előítéletekkel volt elfogódva akkor, midőn a földművelésügyi minisztérium anyagi támogatásával Hutyra és Köves dr.-ok oly szérumot állítottak elő, amely a kellő pillanatban és a kellő szakavatottsággal alkalmazva a vész okozta veszteséget tetemesen leszállította és sok esetben egyenesen 100%-os gyógyulást eredményezett. Mi sem természetesebb, mint az, hogy ekkora gyakorlati sikerrel állván szemben, a földművelésügyi minisztérium a szérumnak a gyakorlatba való átvitelét engedélyezte.

Az ojtóanyag a gyakorlatban kezdetben tartózkodó fogadtatásra talált, majd az itt-ott mutatkozó eredmény láttára mindöbben próbálkoztak az ojtással és eredmény után eredmény következett. Voltak sikertelenségek is, de ezeknek okát ma már mind meg tudjuk magyarázni. A szérum híveinek táborá rohamosan nőtt és ugyanily mértékben emelkedett az iránta való kereslet is ugyanígy, hogy a szérumtermelő telep e télen abba a kellemetlen helyzetbe jutott, hogy a megrendeléseknek csak egy részét tudta teljesíteni. A szérum iránti érthető nagy érdeklődés sok gyakorlati gazdának a kezébe adta a tollat azért, hogy megfigyeléseinek a szakajtóban való közlésével a gazdaságszolgálatnak szolgálatot tegyen. Egyik az ojtás mellett foglalt állást, míg a másik az ezzel járó kiadások haszontalan voltát igyekezett bizonyítani. Ez utóbbi közlemények azonban ma már ritkábban láthatók.

Nem kívánok egyik vagy másik közleménnyel foglalkozni, hanem igenis hivatva érzem magam arra, hogy a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének vezetésem alatt levő közbányai sertéshizláló telepein nagy gondnal gyűjtött és birtokomban levő idevonatkozó adatokat és megfigyeléseket a gazdaságszolgálat elé hozzam, bebizonyítandó azt, hogy a szérum tetemesen enyhítő hatásához már alig férhet szó és mint ilyenek óriási nagy elterjedésre van biztos kilátása, amiért mindenképpől megérdemli, hogy vele e lapban jelentőségéhez mérten behatóbban foglalkozzam.

Szükségesnek tartom megjegyezni, hogy tele-

peink a szérumtermelő laboratórium közvetlen szomszédságában terülnek el úgy, hogy vele az érintkezésem közvetlen. Mielőtt az ojtást telepünkön bevezettük, azt ott a termelés helyén előzetes tanulmány és megfigyelés tárgyává tehettem, amidőn is biztató benyomások alapján 1910. április havában elkezdtük már telepünkön is az ojtást s azóta az át nem vészelt falkákból mintegy 3500 drb, különféle uradalomból származó, más és más tenyésztési falkák sertéseinek végezt ojtások lefolyásáról számolhatok be. Mielőtt azonban ezt megkezdéném, szükségesnek tartom a szérum előállításának és immunizáló hatásának rövid ismertetését is közölni.

A szérumtermelő laboratórium telepén vész után megmaradt sertésegységeket, tehát olyanokat, amelyeknek vérkeringésében a sertésvész ellen immunizáló, hogy így mondjam, a betegség okozóját neutralizáló immun-anyag már bennfoglaltatik, újra és ismételtelen nagymennyiségű virulens vérral kezelik, ami a befecskendezett sertéseket állandóan immun-anyagok termelésére serkenti, szóval vérüket mesterséges uton nagymennyiségű immun-anyaggal telítik. Az utolsó befecskendezés utáni 10-ik napra megkezdődik ezekből a sertésekből a szigorú higiéné szemellett tartásával a farkon keresztül 2—4 izbeni vérvétel, majd a teljes elvérvétel. Az így nyert vérből kiválasztják a vérsavót, amely a konzerválás céljából hozzáadott 10% karbol-glicerinoldattal együtt szolgáltatja a kész ojtóanyagot. Mármint, ha ezzel a szérummal a fertőzés küszöbén álló, még át nem vészelt sertést beojtjuk, az ismert immunitási teória szerint a sertés vérkeringésébe vitt szérum immun-anyagja a betegségnek a szervezetbe jutó okozóját mintegy közömbösíti. A szervezetbe juttatott szérum idegen anyagként szerepel ott s 3—4 hét lefolyása alatt a szervezetből eltávolodik, miáltal a sertés ismét fogékonyvá lesz a betegség iránt. Ha azonban a szérum hatásának ideje alatt a sertésvész okozója is bejut a sertés szervezetébe, úgy annak hatására a fogékony sertés sejtjei épp úgy fognak immunanyagokat termelni, mint azt az átvészelt sertéseknél említettem s ezáltal a szervezetük hosszabb időre is immunissá válik a sertésvészszel szemben.

Ezeknek előrebocsátásával közlök két táblázatot (I. a köv. oldalon) és áttérek a táblázatokban feltüntetett falkák véstelésének rövid magyarázására, kijelentve azt, hogy a két táblázatban telepeinken eddig beoított összes falkák szerepelnek.

Az I. számú táblázat a *kellő időben* történt ojtási eredményeket tünteti fel, míg a II. számú táblázat a *későn* ojtott falkákat. A későn történt ojtásnak oka egyes esetekben az volt, hogy dacára a szomszédságnak, a laboratórium kellő időben anyagot nem tudott rendelkezésünkre bocsájtani, míg más esetben a falkák tulajdonosai sertéseiket erősen átvészelték jelentették be, amikor is nagy kiadásról lévén szó, ahhoz, hogy az ojtást elrendeljem, nem elégedhettem meg a külső jelek mutatkozásával, hanem meg kellett várnom, míg 1—2 darab kényszerzurt sertésen mutatkozó elváltozások az ojtás megejtését minden kétséget kizárólag indokoltá tették. Természetesen akkor már a falkában sok volt a beteg és az ojtás a kellő eredményt felmutatni nem tudta.

Az I. számú táblázatban az 1. és 2. szám alatt levő (246+221) 467 drb sertésen tettük az első ojtási kísérletet, természetesen a tulajdonos beleegyezésével. A falkát két részre osztottuk és egymástól távol eső két akolban helyeztük el. Beojtáskor mind a két falkában 10—12 beteg mutatkozott, az ojtás előtt való

napon történt egy-egy kényszerzsurással. Az ellenőrzésnek hagyott 50—50 sertést, amely mind az egészségesek közül való volt, a nyakán megnyirtuk, egész háthosszában zöldre festettük és mindvégig beoított társai között hagytuk. Az eredmény az egyik falkában 8, illetőleg 22%, a másikban 10, illetőleg 28% az ojtás javára, ha azonban a beteg sertéseket figyelmen kívül hagyva, az ojtás napján a beoított egészségeseket a kontrollnak hagyott egészségesekkel állítottam szembe, az igazságos arányszám az egyik falkánál 4:22%, a másikban 6:6:28% lesz az ojtás javára.

A 3. és 4. szám alatti két falka eredetileg szintén egy volt és telepünkön választottuk ketté. E sertéseket elsőrendű tenyésztejből vásárolták és átvészeltnek minősítették, jóllehet erre megfelelő biztosíték nem volt. Először jelentkeztek betegek és kényszerzsurás a 3. számú falkában úgy, hogy az ojtás napján a 200 sertésből már 5 drb. vészes kényszerzsurás alá került. Az ojtást tehát ez esetben is kissé megkésve alkalmaztuk s ezért kényszerzsurás alá 17% került. A társfalkában csak 6 nap mulva jelentkezett az első beteg, amikor már az előző falka viselkedéséből biztos voltam a sertések át nem vészeltégéről. Rögtön hozattam tehát ojtóanyagot és a falkát, 10 egészséges kontroll állatnak az ismert módon való meghagyásával beoítottam. Az eredmény: az ojtottakból leszurattott 3%, a kontrollokból 40%. E két falka véstelése közötti különbség fényesen igazolja azt, hogy a kellő időben való ojtásnak a sikerre mily nagy befolyása van.

Az 5. és 6. szám alatt levő falkákról semmi különösebb mondani valóm nincs. Ez a két falka szintén egy anyag volt; mindegyikben 20—20 kontroll-állatot hagytunk. Az egyik falkában 10:85%-kal, a másikban 4:85%-kal áll szemben, tehát óriási különbség az ojtás javára. Látna a vésznek a kontroll-állatok között véghezvitt nagy pusztítását, a további ojtásoknál megfigyelésre már nem kockáztattunk sertéseket. E helyen kell megjegyezni, hogy azokban a falkákban, hol kontroll-állat is volt, a naponként mutatkozó betegek 80—85%-át ezek tették ki.

A 7. számú falkában, amelyben az ojtást időben ejtettük meg, a betegség gyors lefolyása volt és a sertések véstelés alatt is hizó kosztion voltak tarthatók.

A 8. számú falkát az első vészes tüneteket eláruló kényszerzsurás után ojtottuk. A véstelés lefolyása elég gyors volt úgy, hogy a vész alatt elfogyasztott eleség a súlygyarapodásban megrült.

A további számok alatt feltüntetett falkákról általában azt mondhatom, hogy kellő időben lettek ojtva, az eredmények kifogástalanok és legtöbbször a vész gyors lefolyása volt, a falkák minden különösebb megviselés nélkül kerültek ki belőle.

A 17., 18. és 19. számú falkákat a vész kezdetleges jeleire ojtottuk be, az ojtás után állandóan mutatkoztak betegek, melyek azonban csak egy, legfeljebb két etetésről maradtak le. Az eredmény meglepő. Ebből a három falkából már egy darabot sem kellett kényszerzsurás alá venni.

A II. számú táblázat adatait csakis a statisztikai tökéletesség kedvéért közlöm, hogy ne legyen egyetlenegy eset sem, amelyet a nyilvánosság elé nem hozok. Annak magyarázatára, hogy az ebben foglalt nagyobb %-os véstelések az ojtás dacára is előfordulhattak, mást nem említhetek fel, mint azt, hogy az ojtást a jelzett okok miatt későn fogantatosítottuk. Azonban, mint azt a vész mikénti lefolyásából megállapítottam, még itt is sokat használt.

SZABADALMAK

kieszközlése vagy értékesítése céljából úgy Magyarországon, mint bármely külföldi államban kérje a „SZABADALMI UJSÁG” ingyen mutatványszámát. Legrégibb iparjogi szaklap. Előfizetési ára egész évre 16 korona. Budapest, Vil., Erzsébet-körut 26. szám. Értékes ipari és gazdasági szanadainak kiaknázására érdeklődőket keresünk.

I. sz. táblázat. Szérummal idejében ojtott falkák.

Sorszám	A beállítás ideje	Beállított darab száma	A sertések fajtája, kora és minősége	Beállítási páronkénti súly	Ojtás előtt kényszerített	Az ojtás ideje	Beojtatott		Ojtatlanul maradt		Kényszerítés %	
							darab	belőle kényszerített	darab	belőle kényszerített	ojtottakból	nem ojtottakból
1	1910. IV/26.	246	1 éves elsőrendű, ideális kinőttségű, göndörszörű szőke mangolicza	135	1	1910. V/20.	195	17	50	11	8	22
2	1910. IV/26.	221	mint a fenti	135	1	V/20.	169	17	50	13	10	26
3	1911. IV/12.	200	8 hónapos elsőrendű, urasági beállításra kissúlyú szőke mangolicza	85	5	1911. V/18.	195	34	—	—	17	—
4	IV/12.	200	mint a fenti	87	—	V/24.	190	6	10	4	3	40
5	V/9.	165	3/4 éves sz. mangolicza, tökéletes kinőttséggel, elsőrendű tenyészetből	159	—	V/30.	145	15	20	17	10	85
6	V/9.	164	mint a fenti	153	—	V/30.	144	6	20	17	4	85
7	V/18.	140	3/4 éves prima sz. mangolicza elsőrendű tenyészetből	142	1	VI/1.	139	9	—	—	7	—
8	V/28.	127	különféle koru jól tenyésztett báznai + mangolicza	180	1	VI/16.	126	18	—	—	14	—
9	VII/4.	205	3/4 éves elsőrendű, egyöntetű urasági szőke mangolicza	165	1	VII/18.	204	22	—	—	11	—
10	VII/5.	135	szedett 3/4 éves beállítású mangolicza	141	2	VIII/2.	132	14	—	—	10	—
11	VII/5.	115	prima urasági szőke 1 1/2 éves mangolicza	180	1	VIII/8.	114	7	—	—	6	—
12	VIII/1.	140	prima urasági 1 1/2 éves szőke mangolicza	176	1	VIII/25.	139	22	—	—	16	—
13	XII/4.	78	1 éves prima urasági egyöntetű szőke mangolicza	135	—	XII/19.	78	2	—	—	2-5	—
14	III/6.	77	elsőrendű 1 1/2 éves szőke mangolicza	150	—	VII/28.	77	2	—	—	2-5	—
15	1912. I/17.	385	1 éves nagyon szép urasági egyöntetű szőke mangolicza	137	3	II/3.	382	22	—	—	6-6	—
16	I/24.	39	mangolicza + yorkshire, kevésbé kiegyenlített	141	1	II/7.	38	6	—	—	15	—
17	I/4.	40	szépen kinőtt 1 1/2 éves szőke mangolicza	129	—	II/10.	40	—	—	—	—	—
18	I/25.	75	nagyon gyenge kondíciójú 1 3/4 éves szőke mangolicza	95	—	II/17.	75	—	—	—	—	—
19	II/21.	91	1 1/2 éves nagyon sovány szőke mangolicza	90	—	II/26.	91	—	—	—	—	—

E beojtott falkákkal egyidőben át nem vészelt falkák is voltak telepeinken, amelyekben a tulajdonos engedélye nélkül a szérummal nem kísérletezhettünk. Az összehasonlítás kedvéért érdemes tehát az át nem vészelt és be nem ojtott falkák vészelési százalékát is ide jegyezni:

400 darabból leszurattott	116 drb	29.0%
284	124	43.6%
350	290	82.8%
40	17	40.0%
46	22	48.0%
240	137	57.0%
50	43	86.0%
84	55	65.0%

Ezeket a falkákat, ismétlem, azért nem ojtottuk be, mert a tulajdonosok az ojtást határozottan nem engedték meg.

Természetes, hogy ugyanekkor voltak nálunk nagy számmal valóban átvészelt falkák is, melyek beojtása nem volt kívánatos és azok minden baj nélkül ki is hiztak.

Csáki Ferencz.
(Folyt. köv.)

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Sporzon Pál.

A Jurenák-ek munkája trágya-alásztásnál.

(Egyuttal felelet az alábbi kérdésre.)

Kérdés: A Jurenák-ekről irt közlemények általában kiemelik az éke nagyobb munkaképességét és jó munkáját, nem találom azonban felvilágosítást arra nézve, milyen munkát végez a Jurenák-ek az előhántós Sack-ek munkájával szemben szalmás trágya, vagy zöldtrágya alásztásánál? Nem fogja-e a két csoroszló a trágyát összeturáni? És mivel a Jurenák-eknél szélesebbet kell is fogatnunk, nem fog-e a keményre kiszáradt kötöttebb talajban (mert ilyenre is kell számolnunk) aránytalanul nagy vonóerőt igényelni? Nem fogja-e a csuklós gerendely kevésbé gondos béres keze alatt a szolgálatot sokkal hamarabb felmondani, mint az erős, egyenes gerendelyű Sack-eké? Érdemes-e használt Sack-eket átalakítani? Ezekre a kérdésekre óhajtának gyakorlati tapasztalatokkal rendelkező szakembertől választ. D. F.

Felelet: A Jurenák-ekről a gazdasági szaklapokban eddig megjelent vélemények megegyeznek abban, hogy a szerkezet egyszerűsége, a könnyű beállítás és szabályozás, továbbá a biztosabb járás mellett 40—50%-kal nagyobb a munkaképessége, 25—30%-kal kevesebb a vonóerősüksége, munkája pedig jobb, mint a Sack-eké, mert ugyanolyan jó porhanyítás mellett jobban fordítja a talajt. A Jurenák-ek jobb munkáját az istállótrágya alásztására is vonatkoztathatjuk, mert az előhántós Sack-ekével még a szalmás istállótrágya alásztásánál is kiállja a versenyt. Épp a napokban volt alkalom meggyőződni erről, amikor különböző érettségű istállótrágyát szántattam alá a Jurenák- és előhántóval felszerelt Sack-ekével.

A teljesen éretti istállótrágyát mindkettő — trágya-behúzó gyerekek alkalmazása nélkül — egyformán jól fordította a barázdába és takarta alá, de még itt is gyakrabban fordult elő a Sack-ekénél, hogy az előhántó az istállótrágyát a barázda oldalához dobta, melyet az éke — miután a földszelvényeket csak egymás mellé fekteti — nem takarta be tökéletesen, míg a Jurenák-ekénél

II. sz. táblázat. Szérummal megkésve ojtott falkák.

Sorszám	Beállítás ideje	Beállított darab száma	A sertések fajtája, kora és minősége	Beállítási páronkénti súly	Ojtás előtt kényszerített	Az ojtás ideje	Beojtatott		Jegyzet	
							darab	belőle kényszerített		
1	1911. V/27.	100	1 éves vásárolt II. rendű leromlott egyenetlen sz. mangolicza	82	4	VI/14.	96	34	35	Átvészeltnek bejelentve
2	VII/6.	119	prima urasági 1 1/2 é. kevésbé kiegyenlített sz. mangolicza	180	4	VII/23.	115	25	22	Átvészeltnek bejelentve
3	VIII/8.	133	3/4 éves prima urasági szőke mangolicza	134	3	IX/1.	130	26	20	Átvészeltnek bejelentve
4	XI/25.	151	1 éves, gyöngye téli beállításra alkalmatlan sz. mangolicza	90	5	XII/2.	146	50	34	Ojtóanyag hiánya miatt későn ojtva
5	XII/2.	38	vegyeskoru bizonytalan vészeltsgű sz. mangolicza	176	3	XII/28.	35	9	23	Ojtóanyag hiánya miatt későn ojtva

SALVATOR

a kiváló bőr- és lithimus gyógyforrás, vese- és hólyagbajoknál, kőszövényeknél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatású. Természetes vasmentes savanyúvíz. Kapható ásványvízkereskedés- és gyógyszerárakban. Színyye-Lipóczy Salvatorforrás Vállalat, BUDAPEST, V., RUDOLF-RAKPARTS. SZ.

ni bár-
SÁG
ési ára
Értékes
resünk.

csak elvéve fordult elő, hogy az érett istállótrágya a talaj felszínén maradt.

Középerett istállótrágyát — vagyis olyat, melyben az alomszalma ugyan teljesen át van ivódva trágyalével és megpubult, de még többé-kevésbé összetart — mindkét ekével csakis úgy lehet jól alászántani, hogy ha a trágyát napszámos gyerekekkel az ekék előtt a barázdába huzattuk. Ugyan trágyabehúzó nélkül sem torlódtott össze a trágya sem a Sack-eké előhántója, sem pedig a Jurenák-eké mellső csoroszlója előtt, sem a két csoroszlója között, azonban a még eléggé összeálló trágyát egyik sem fektette jól a barázdába, minél fogva az eke sem takarhatott tökéletesen. A trágya egyrésze tehát kilátszott a szántásból, melyet a pakkerrel sem lehetett úgy a talajba nyomtatni, hogy az utána következő borona fel ne szarvatta volna.

Éretlen, vagyis szalmás trágyát pedig trágyabehúzó nélkül egyáltalában nem lehetett sem az egyikkel, sem a másikkal alászántani, mert a Sack-eké az előhántó előtt, valamint az előhántó és csoroszlója között, a Jurenák-eké pedig a mellső csoroszlója előtt, valamint a két csoroszlója között csakhamar annyira összetorlódtott, hogy mind a két ekét kidobta, kifordította a barázdából.

Ezekből azt következtethetjük, hogy az istállótrágya alászántásánál az előhántós Sack-eké és a Jurenák-eké egyformán dolgozik; legfeljebb azt lehet a Jurenák-eké előnyére írni, hogy miután a talajt tökéletesebben fordítja meg, ennél fogva az istállótrágyát is egyenletesebben takarja be, mert nem nyomja a trágyát a két földszelét közé, mint a Sack-eké, hanem — miután a földszelét csaknem egészen átfordul — maga alá temeti.

Zöldtrágyát Jurenák-ekével még nem szántattam alá, de miután ezt a Sack-ekével is csak az ugynevezett *Bonisvasak* alkalmazása mellett lehet tökéletesen végezni, melyek az alászántandó növényt a barázdába fektetik, hogy azt az eke-estje alátakarja, nem hinném — legalább nincs ok rá feltételezni — hogy a Jurenák-eké ezt is éppen oly jól el nem végezné. A zöldtrágya a csoroszlók előtt vagy között nem torlódnak meg, mert a Bonisvas előttük lefekteti.

Miután a Jurenák-féle ekével szélesebbet kell fogatunk, mint a Sack-ekével, hogy ebből kifolyólag keményre kiszáradt kötöttebb talajban nem fog-e aránytalanul nagy vonóerőt igényelni, erre vonatkozólag személyes tapasztalataim nincsenek, itt legfeljebb a Jurenák-ekéről megjelent egyes közleményekre lehet csak hivatkoznom, amelyekben olvashattuk, hogy „a Jurenák-eké a legkeményebb kötött talajon is kifogástalanabban és könnyebben dolgozik, mint bármely más”. (L. „Mezőgazdasági Szemle” 1911. évi VII. füzetét.) Egy másik közlemény szerint a Jurenák-ekét „a legkötöttebb talaju táblákba állították be... s feltűnt, hogy azon a fogaton a fáradság semmi jele nem volt észlelhető. (Lásd „Erdélyi Gazda” 1911. évi december 3-iki számát.) Ezek szerint tehát a keményebb és kötöttebb talajon is könnyebben dolgozik, mint más eke.

A keményre kiszáradt talajon természetesen úgy a Sack-, mint a Jurenák-eké nagyobb vonóerőt igényel, de miután az ilyen talajon mind-

ketekkel keskenyebbet fogatunk, mint a könnyebb szántású talajokban, ennél fogva a vonóerősükséglet közötti arány is megmarad. Keményre kiszáradt talajon különben is minden ekével nehéz szántani.

A két ekének kemény talajban való munkájára vonatkozólag — az idei tavaszi trágyaalásztás alkalmával — annyit tapasztaltam, hogy a humózus homoktalajú táblának állatok által keményre táposott részén a Sack-eké — ha a bérés nem vigyázott — azonnal kiugrott a barázdából, míg a Jurenák-eké itt is biztosan haladt tovább, azonban valamivel sekélyebben, mint a tábla többi részén.

A Jurenák-eké tartósságára, tehát arra vonatkozólag is, hogy a csuklós gerendely nem mondja-e majd hamarabb föl a szolgálatot, mint az erős, egyenes gerendelyű Sack-eké, ezidő szerint véleményt mondani nem lehet, mert a Jurenák-eké még oly fiatal, hogy annak tartósságáról teljesen meggyőződni nem lehetett. Mindez az anyagtól és a gondozástól fog függni.

Abból kiindulva, hogy már több uradalom alakította át a használt Sack-ekét csuklós gerendelyű és két csoroszlós Jurenák-féle ekére és ama vélemények alapján, hogy az ilyen átalakított ekével ugyanazzal az erővel többet lehet végezni, mindenesetre érdemes lesz ezzel megpróbálkozni.

Különben is, mint minden új dologgal, ezzel is leghelyesebb a gazdának úgy eljárni, hogy beszerez egy Jurenák-ekét, átalakítat egy használt Sack-ekét és ezeket saját viszonyai között kipróbálva győződik meg azoknak életrevalóságáról.

Takács Zsigmond.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei	1241
Gazdák tanácskozásai	1241
A vármegyei gazdasági egyesületek elnökei a földművelésügyi miniszternél	1242
Gazdasági egyesületi elnökök értekezlete	1243
A közgazdasági szakosztály ülése	1246
Növénytermesztés és műtrágyázás.	
Az őszi boronálása	1249
Állategészségügy.	
A Hutya—Köves-féle sertésvész elleni védő- ojtás a gyakorlatban	1250
Gazdasági gépészet.	
A Jurenák-eké munkája trágyaalásztásánál	1251
Gazdatársadalmi mozgalmak	1247
Irodalom	1248
Levélsekény	1249
Vegyes hírek	1252
Halálozások. — Kötöttetés. — Fagykárak a gyümölcsösökben. — Arad vármegye is belépett az OMGE. alapítói sorába. — A Magtanyésztési R.-T. közgyűlése. — Ten- nyésztők napja Ithász-Marczaltón. — Szél- hámos munkásközvetítő. — Cserebogár- irtás Sopron megyében. — Országos eb- kiállítás. — A hus piaci árának szabá- lyozása	1253
Kereskedelem, tőzsde	1254
Szerkesztői üzenetek	1254

Halálozások. Nagybócsai *Sárközy* Kálmán földbirtokos, nyug. kir. törvényszéki bíró, Fejér vármegyei törv. hat. bizottságának tagja, f. hó 24-én Abán elhunyt. — Szécsénykei *Széchenyi* Lajos nagybirtokos, vármegyei törv. hat. bizottsági tag, a Szilágysági Gazdák Bankja R.-T. elnöke f. hó 22-én elhunyt.

Kötöttetés. Öfelsége a személye körüli miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott miniszterelnök előterjesztésére *Tanul* Ferencz dr. egyetemi nyilvános rendes tanárnak, az állatleletani és takarmányozási kísérleti állomás vezetőjének a mezőgazdasági kísérletügy terén kifejtett buzgó és eredményes működése elismerésül a m. kir. udvari tanácsosi czímet adományozta. A magyar mezőgazdaság haladására érdekében kiváló munkásságot kifejtett tudós legfelsőbb kitüntetésének hírét örömmel fogadta nemcsak a tudományos világ, hanem az egész gazdaközönség is.

Fagykárak a gyümölcsösökben. Az áprilisi zord időjárás a földművelésügyi miniszteriumhoz érkezett jelentések szerint is igen nagy károkat okozott a gyümölcsösökben. A kajszin- és őszibaracktermés tönkretételével a kár 4—4,5 millió koronára tehető. Különösen veszedelmes éjszaka volt április hó 13-ról 14-re virradóra, amikor sok helyen 6,5° C. fagy volt. Nagykőrösről azt jelentik, hogy ez a szokatlanul hideg áprilisi éjszaka nemcsak a kajszinbarackot, de a cseresznyét, meggyet, korai szilvát és diót is tönkretette. Hasonló szomorú jelentés érkezett Kecskemétről is. Hódmezővásárhelyen a gyümölcsösökön kívül a kerti vetemények is elpusztultak. Lugoson a csontmagu gyümölcsnemeknél nemcsak az idei termés ment tönkre, de a fák kipusztulásától is tartanak a gazdák. Szarvason nemcsak a gyümölcsfákban, konyhakerti veteményekben van nagy kár, hanem a répa és repecze is sokat szenvedett. Győrben a gyümölcs elfagyott és a korai zöldség majdnem egészen elpusztult. Makón a Maros áradása fenyegeti a hagyma- és zöldségkertészek telepeit. Baján az almafák virága kevés fagykárt szenvedett, de a huzamosabb hideg lehetetlenné tette a megtermékenyítést és így termésre alig van kilátás. Hogy a fagy milyen érzékeny károkat okozott, legjobban kitűnik a borárak hirtelen emelkedéséből. Egy-egy vidéken minden átmenet nélkül a bor ára hektoliterenként 10 K.-val is emelkedett és az emelkedés állandó azóta.

Arad vármegye is belépett az OMGE. alapítói sorába. Lapunk zárta előtt értesülünk róla, hogy Arad vármegye törvényhatósága f. évi márczius 28-iki közgyűlési határozatával, amelyet ma küldött meg az OMGE.-nek, 500 korona alapítvánnyal belépett az OMGE. alapítói tagjai sorába. Az erre vonatkozó javaslatot az Arad-vármegyei Gazdasági Egyesület terjesztette a törvényhatóság elé s a közgyűlési határozat legmelegebben méltányolja az OMGE. közérdekű gazdatársadalmi munkásságát, amit csak örömmel és köszönettel vehetünk tudomásul.

A Magtanyésztési R.-T. közgyűlése. A Magyar Magtanyésztési R.-T. e hó 21-én tartotta *Batthyány* Zsigmond gróf elnöklété alatt évi közgyűlését. Az igazgatóság jelentése szerint

38 ÉV ÓTA MINDENKOR
üzleti elvem: a jónak legjavát szállítani.

MAUTHNER ÖDÖN
CS. ÉS KIR. UDVARI MAGKERESKEDÉSE
BUDAPEST

Ökszerűen gondolkodó s értelmes gazdák
magszükségletük beszerzésénél nem annyira az árakra fektetik a fősúlyt, mint főleg a magvak megbízhatóságára.

FIÓK ÜZLET:
KOSSUTH-LAJOS
UTCA 4.

Kérem tudomásul venni, hogy az impregnált takarmányrépamag kizárólag özégemnek különleges czikkét képezi és más özég egyáltalán nem ajánlhatja azt.

A jelenlevő drágasággal szemben a gazdasági téren kíná-
kozó minden előnyt ki kell hasz-
nálni. Ezért csak **Mauthner-**
féle magot tessék venni, ezzel saját érdekében cselekszik.

ez a fiatal vállalat már több mint 6000 holdon termesztett az egész országban különféle, a mi klimatikus viszonyainknak megfelelő konyhakerti, főzelék-, virág- és takarmányrépamagvakat, melyek azután a belszükséglet részbeni fedezése után, Németországban, Franciaországban, Angliában, Svájcban, Dániában és az Egyesült-Államokban nyerne elhelyezést. A mérleg adatai szerint 17,127 K. leírása után 20,009'61 K. tiszta nyereség mutatkozott, melyből 10,000 K. a tartalékalap javára, 8000 K. a részvényeseknek osztalékkul lett kiadva, míg a fennmaradó 2009'61 K. összeget az új számlára vitték át. Ugy az igazgatóság, valamint a felügyelő-bizottságnak adott felmentvény után az eddigi igazgatósági tagok, u. m. Batthyány Zsigmond gróf, Sztojanovits György báró, Somssich Géza gróf, Leidenfrost Károly és Schüller Zsigmond az igazgatóság tagjaiul, Matta Árpád dr., Lipp Ferencz, Törley Bálint és Fáber Pülöp a felügyelő-bizottság tagjaiul megválasztottak. Koppely Géza az igazgatóságnak a vállalat vezetése körül kifejtett czéludatos munkásságáért a részvényesek nevében köszönetét fejezte ki és azt az indítványt terjesztette elő, hogy miután a földművelésügyi minisztérium programjában felvett többtermelés elérése csakis a magnemissitással érhető el, ez fokozottabb mértékben felkaroltassék és e tekintetben a földművelésügyi minisztériumhoz egy irányú előterjesztés megszerkesztését javasolta, amihez a közgyűlés hozzájárult.

Dohánytermesztők küldöttsége a pénzügyminiszternél. *Desseoffy Aurél* gróf, az OMGE. dohánytermesztési bizottságának elnöke vezetésével a dohánytermesztők küldöttsége kereste fel m. hó 29-én délelőtt 12 órakor a képviselőház miniszteri fogadószobájában *Teleszky János* pénzügyminisztert, hogy átnyujtsa neki azt a memorandumot, amelyben az OMGE. a dohánytermesztés bajai orvoslására vonatkozó ama kívánságokat sorolja fel, amelyeket ugy az országgrési értekezletek, mint az OMGE. dohánytermesztési bizottsága által összehívott országos értekezlet a bajok kiküszöbölésére alkalmasaknak tartott. *Desseoffy Aurél* gróf fejtegette ki a miniszter előtt az országos mozgalom indító okait, kérve a minisztert, hogy azokat a nem teljesített kívánságokat, amelyeket a dohánytermesztők az átnyújtott memorandumban megjelöltek, honorálja. *Teleszky János* pénzügyminiszter kijelentette, hogy tudatában van annak, miszerint a dohánytermesztés ma nem oly jövedelmező, mint ezelőtt és különösen egyéb termények mellett nem hozza meg azt a jövedelmet, amelyet a többi termény mai kedvező értékesítési árak mellett. Imeri a dohánykertészek helyzetét is, valamint hogy ma nehézségekbe ütközik a dohánykertészek biztosítása. Mindezek tudatában iparkodni fog a rendelkezésére álló eszközökkel odahatni, hogy a kinstár és a termelők érdekeinek összeegyeztetésével a dohányárak felemeltessek és a többi kívánság is lehetőleg teljesítessek. A küldöttségben résztvevő dohánytermesztők élénk tetszéssel jutalmazták a miniszter ezen kijelentését és a legjobb reményekkel távoztak.

Tenyésztők napja *Ihász-Marczaltón*. Az *ihász-marczaltói csikótelepen* a tenyésztők napját f. hó

21-én tartották meg. Jelen voltak: *Bissingen gróf* és *Nippenburg Nándor* tábornok, a m. kir. lótenyésztő intézetek felügyelője, *Szabadhegyi Elemér*, *Deutsch Mór* és még több tenyésztő. Ugyanaznap *Ihász* mellett egy altiszt, egy huszár és egy csikóversenyt is tartottak *benefai Bacskák* *Zsigmond altábornagy*, lópótsorozási felügyelő és a lószókező bizottságok elnökeinek jelenlétében.

Szélhámos munkásközvetítő. Olvasóink közül többen arról értesítettek, hogy egy *Fischer Jakab* nevű ember, aki olcsó munkások szerződésére ajánkozott, becsapta őket. A szerződés megkötése után előlegeket vett fel és azután többé nem jelentkezett. Amint utólag kisült, *Fischer* hasonló üzelmekért már több ízben börtönbüntetést is kapott és törvényesen el van tiltva a munkásközvetítéstől, tehát a gazdaközönség óvakodjék ettől a szélhámostól.

Országos ebkiállítás. A Magyar Ebtenyésztők és Ebkedvelők Egyesülete május hó 18—19 én *József kir.* herceg fővédnökségével, *Serényi Béla* gróf védnökségével, *Széchényi László* gróf és *Fónagy József* elnökle alatt a *Tattersallban* országos jellegű ebkiállítást rendez. Eddig tiszteletdíjat adományoztak: *József kir.* herceg, a m. kir. földművelésügyi miniszter (államdíjat), *Budapest székesfőváros* stb. Programok május hó 1 én jelennek meg s illet kívánatra ingyen küld az egyesület titkári hivatala (Budapest, VII. ker., *Nefelejts-utca* 8.).

Cserebogáritás Sopron megyében. Sopron sz. kir. város a cserebogáritás ügyében hirdetményt adott ki, mely szerint az összeszedett cserebogárit literenként 8 fillért fizet. Nagyon is ajánlatos volna, ha Sopron, illetve Sopron megye példáját hazánk minél több városa és megyéje követné.

A *Karolium* minden fák, cserjék, bokrok és bármiféle ültetvényeknek megmentője, mert teljesen kipisztítja azokat férgesít. Ugymint: fakukacot, vértetűt, pajzstetűt, földkukacot és molykukacot olyannyira kiöli, hogy azon ültetvényeken, melyek *Karoliummal* lettek permetezve, férgek soha nem lesznek. Megrendelhető a *Hangya Fogyasztási Szövetkezetnél*, *Mauthner Ödönnél*, *Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél*, a *Magyar Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezeténél* és a *gyárosnál*, *Mészöly Oszkár* vegyészeti gyár Budapest, *Váci-körút* 15.

Törlesztéses kölcsön. *Frank Adolf* banküzletének Budapest, VI., *Eötvös-utca* 19. több millió korona áll most rendelkezésre előkelő pénzügyintézetű földbirtokosok részére első helyű törlesztéses kölcsönök céljaira. A pénzügyintézet szakembere által a helyszínen megállapított valódi becsérték 2/3 részéig lesz a kölcsön megszavazva és bekebelezés után azonnal folyósítva. Feltételek oly kedvezőek, mint jó pénzügyviszonyok mellett. Szükséges okmányok: Hiteles telekkönyvi másolatok és kataszteri birtokívek. Részletesebb felvilágosítással érdekelteknek készséggel és díjmentesen szolgál a fentemlített, szoliditásáról és kitűnő pénzügyi összeköttetéséről rég ismert *Frankl* czég.

Jó könyvek.

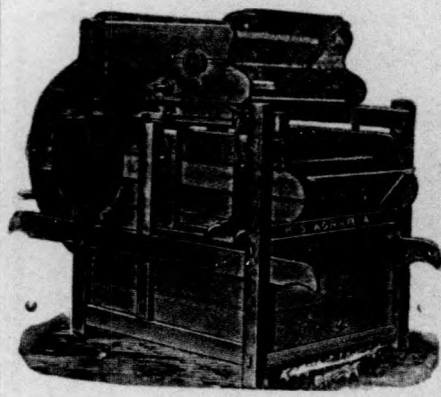
Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület karöltve a „Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársasággal könyvkiadó vállalatot tart fenn, melynek az a célja, hogy a gazdaközönséget jó és olcsó könyvekkel lássa el.

A kiadott könyveket gyakorlati gazdák számára írják olyan kiváló szerzők, akik együtt haladnak az étellel és a tudománnyal. Különös tekintettel van a vállalat arra is, hogy ne terhelje meg az olvasókat elméletekkel, miért is a szerzők csak azt adják elő, ami az élet tapasztalatain átszűrődött és helyesnek bizonyult. A gyakorlati iránynak és a takarékoság szempontjának betartása teszi lehetővé, hogy a könyvkiadó vállalat feltétlen megbízhatóságuk mellett könnyen érthető és olcsó könyveket bocsáthasson az olvasó közönség rendelkezésére.

Ujabb az OMGE. könyvkiadóvállalatában következő művek jelentek meg:

A „Köztelek Olcsó Könyvtára” I. és II. évfolyamának 12 füzet 5 K., a III. évfolyam előfizetési ára 5 korona. — *Groffits G.: Gazdasági építészet.* Füzve 10 K., vászonba kötve 12 korona. *Campbell H. W.: Okszerű talajművelés.* Magyarra átdolgozta: *K. Ruffy Pál.* Füzve 3 K. 50 f., vászonkötésben 4 K. 50 f. *Praznovszky Á.: Dohánytermelés és kezeléstan.* II. kiad. Füzve 2 K., vászonkötésben 3 K. *Károly Rezső: Mezőgazdasági üzenvizonyok és eredmények.* Füzve 9 K., vászonkötésben 10 K. *Rodiczky Jenő dr.: Die Bienenzucht in der Nusschale.* II. kiadás 1 K. 20 f. *Cselkó István: Szarvasmarhatenyésztés.* Füzve 7 K., vászonkötésben 8 K. *Grabner Emil: A gazdasági növények nemesítése.* Füzve 5 K., vászonkötésben 6 K. *Szilárd Gyula: Szőlőművelés és borgazdaság.* Vászonkötésben 10 K. *Vantsó Gyula dr.: A birtokos és gazdatiszt közötti jogviszony* 3 K. *Az új végrehajtási törvény.* Kérdés és feleletekben 50 f. *Kovács Imre: A gyapjú minősítése* 3 K. 50 f. *Cselkó István: Takarmányozástan.* Kellner új elmélete alapján. Vászonkötésben 10 K. *Sierbán János és Koerfer István dr.: Teggazdaság.* Kézíró könyv gyakorló gazdák és tejszövetkezetek részére. Füzve 4 K., vászonkötésben 5 K. *Népszerű kiadás* (Magyar és német nyelven.) Egyenként 2 K. *Kovácsi Béla és Monostory Károly: A ló és tenyésztése* 12 K., vászonkötésben 15 K. *Rodiczky Jenő dr.: A magyar juhtenyésztés múltja és jelen irányairól.* Vászonkötésben 3 K. *A kecske tenyésztése és hasznvétele* 1 K. 50 f. *Molnár István: A mezőgazdasági gyümölcsstermelés és értékesítés.* Vászonkötésben 5 K. *Kardos Árpád: Házi és udvarkertek berendezése.* Vászonkötésben 3 K. *Suschka Richárd: Egyszerű gazdasági számvitel.* Vászonkötésben 6 K. *Cserhádi Sándor: Talajismeret.* Füzve 4 K., vászonkötésben 5 K. *Páter Béla: A vadon termő növények.* Füzve 5 K. — Vászonkötésben 6 K. *Tormay Béla: Általános állattenyésztéstan.* Vászonkötésben 7 K. *Hrebly Emil: A baromfi hizlalása és a hizott baromfi értékesítése* 1 K. 50 f. *Wiener Moskó: Az ujlaki uradalom üzleti berendezése* 1 K.

Hogy a megrendelést kényelmesebbé tegyék, alább mellékelünk egy megrendelési lapot, amely kivágva és borítékba téve, a „Patria”

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek !!

Európaszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

Eredeti „Kalmár”-rosták

Ez évi újdonságainkról sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni

KALMÁR ZS. és TÁRSAI, Hódmezővásárhely

különleges terménytisztítógyár és vasöntöde. ■ ■ Vezérképviselőt

A Magyar Királyi Allamvasutak Gépgyáranak Vezérügynöksége

BUDAPEST, V. Váci-körút 32. sz.

r.-t.-nak Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám küldendő.

MEGRENDELÉSI LAP.

Alulírott ezennel megrendelem az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadó vállalatában megjelent következő műveket, melyeknek árát egyidejűleg posta-utalványon küldöm.

Kérem postafordultával alanti címre következő könyveket küldeni:

A könyv neve:	Ára	K.
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

Olvasható akció: .....

Lakóhely: .....

Utolsó posta: .....

KERESKEDELEM. TÖZSDE.

Napijelentés a gabonátözsde-ről.
1912 április 27.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Elkelt 15,000 q buza változatlan árák mellett, Rossban az üzlet nem változott. Budapest paritásában 11— koronát fizettek.

Takarmányárpiában az üzlet tartott irányzatú. Zabban az üzlet változatlan maradt. Finom árúért magasabb árakat fizettek. Budapest paritásában 20*10—20*80 koronát fizettek.

Tengeriben az üzlet ismét szilárdult és a határidőpiac hatása alatt állott. Budapest paritásában 19*50 koronát fizettek.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 82 k. 24*70 K., 600 mm. 81 k. 24*60 K., 500 mm. 81 k. 24*40 K. felső.

Főjermegyei: 400 mm. 79 k. 24*10 K.

Pestvidéki: 150 mm. 79 k. 24*10.

Felsőmagyarországi: 300 mm. 81 k. 24*50 K., 400 mm. 81 k. 24*40 K.

Kalocsai: 1735 mm. 79*3 k. 24*30 K.

Ross: 500 mm. 21*45 K. ab Budapest, 100 mm. 21*30 K. ppar., 100 mm. 21*30 K. ppar., 300 mm. 21*30 K. ppar., 100 mm. 21*25 K. ppar., 500 mm. 21*20 K. ppar., 700 mm. 21*20 K. ppar., 200 mm. 21*25 K. ppar., 150 mm. 21*40 K. ppar., 300 mm. 21*20 K. ppar.

Zab: 100 mm. 20*75 K. kpf., 100 mm. 20*70 K. kpf., 100 mm. 20*65 K. kpf.

Tengeri: 100 mm. 19*15 K. kocsira, 400 mm. 19*50 K. kocsira, 450 mm. 19*35 K. vagonba.

Határidőárak
(Déli zárlat.)

Buza 1912 áprilisra	23 68 K.
Buza 1912 októberre	22 68 "
Ross 1912 októberre	18 98 "
Zab 1912 októberre	18 14 "
Tengeri 1912 májusra	19 06 "
Tengeri 1912 júliusra	18 74 "
Tengeri 1912 augusztusra	18 76 "

Burgonya.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Étkezési célokra alkalmas burgonya árai:

	Fehér	Rózsá	Sárga
	korona		
Dunántuli	8—8*20	9*80—10—	10*70—10*90
Felsőmagyarországi	8—8*20	9*80—10—	10*70—10*90
Nyírségi	8—8*20	9*80—10—	10*70—10*90
Erdélyi	8*70—8*90	9*80—10—	10*70—10*90
Bánsági	0—0—0—	0—	0—
Pestvidéki	8*70—8*90	9*80—10—	10*70—10*90

Szeszüzlet.

A szeszüzletben a lefolyt 14 napban a kínálat élénk volt és miután vevők nagyobb vételektől tartózkodnak úgy csak kevés üzlet történt olcsóbb árban.

Elkelt finomított szesz adózva 222—223 koronáig, adózatlanul 83—84 K.-ig, míg ellenben vidékről és másodkézből olcsóbb árban voltak ajánlatok gyérebb vételkéréssel.

Denaturált szesz olcsóbb árban volt ajánlva és több kötés hordóval együtt kötésre 79*50—71— koronáig létesült. Tartányáruban olcsóbb ajánlatok voltak.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz folyó termelési időnyre 75 K.-ig volt ajánlva fix árban és 1*75—2— K.-ig jegyzésen alul, míg új termelési időnyre élénkebb kínálat mellett kevés üzlet létesült jegyzésen alól. Exkontingens szesz olcsóbb árban kelt.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 77—78 K. Bécsi jegyzés: 67—68 korona kontingens nyersszeszért változatlan irányzat mellett, finomított szesz 175—176 korona.

Budapesti jegyzés

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	77—	78—
Finomított szesz adózva	222—	223—
„ adózatlan	83—	84—
Élesztőszesz adózva	221 75—	222—
Nyersszesz adózva	220—	220*50
Denaturált szesz	71—	71 50

(Az adózott szesz 20 K. pótdóval együtt értendő.)

Liszt, őrlemények és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete abraktakarmányosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A fővárosi malmok átlagos buzaslisztjegyzoesei 100 kilogrammonként Budapesten, elegsúly tisztasulyként, zsákostul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ar K.:	34—	33*60	33*20	32*80	32*40	32—	31*40	30 40
		71/2	70/4	5				
		28*80	25 60	19 60				

Rozslisztárak:

Szám:	0	0/1	1	WR.	II.	II.B.	III.
Ar K.:	29*60	25—	28*20	27*40	26—	25—	24—

A többi abraktakarmánycikkek árai a következők voltak Budapesten zsákkal, teljes vagonrakomány vételénél 100 kg.-ként:

Finom buzakorpa azonnali szállításra	15*80—15*90
Goromba buzakorpa azonnali szállításra	16—16*10
Finom korpa 1912 májusi száll.	15*70—15*80
Goromba korpa 1912 májusi száll.	15*80—15*90
Rozskorpa	15*80—15*90
Árpadara és árpadercze	16*50—17—
Malomkonkoly	16—16*10
Budapesti gyári repcepegőgősa	16*50—16*60
Kinsem melasse ab Selyp	13*50—13*50
Lacta melassit ab Selyp	14—14*50
Száritott moslék zsák nélkül ab Budapest	18—18*50
Száritott repcezsélet zsák nélkül ab czukorgyár	15—15*50
Malátaesira	16—16—
Szörplé 48—50% csukortart. hordó nélkül ab czukorgyár	12—12*05

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertésziláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levonással vevő javára értendő.)

Óreg nehéz páronként 400 kg. felül	fillérig
Óreg közép,	300—400 kg.
Fiatál nehéz	320 kg. felüli súly 154—156 "
Fiatál közép	250—300 kg. 158—162 "
Fiatál könnyű	250 kg.-ig "

A bizott sertésziláló irányzata nyugodt.

Kőbányára egészséges sertések forgalmi korlátozás alatt levő területekről is szabadon szállíthatók. A felküldési szándék a kerületi állatorvossal közlendő, ki mindenkor szolgál a szükséges utbaigazítással.

Szerkesztői üzenetek.

D. A. Jobaháza. A pótlitelék kivétele törvényes, mert a kivétési határidő még nem mult el (1887. évi XLV. t.-cz. 19. §-a.) Minden olyan esetben, midőn a szerződés tárgyának értéke a szerződésből összegezesüléig ki nem tűnik, az illetékkiszabás a felektől bekívánt adatok, illetőleg becslés alapján történik és pedig esetleg pótkiszabás után, ha az illető érték a főkiszabással egyidejűleg még meg nem állapítható. (A bélyeg és illetékek iránti törvények és szabályok 63., 72. 73. §-ai.) Az önk esetében az élő és holt felszerelés becsértéke a szerződésből ki nem tűnik és így a szerződésnek ezt a részét csak pótlitelékezés után lehetett illetékkiszabás alá venni. Az adóhivatal eljárása tehát ebből a szempontból kifogástalanul törvényes. Az nem elfogadható kifogás, hogy az ingóságok átvétele magánügy, mert hiszen minden hasonló ügyet magánügy, maga a haszonbéri szerződés is és éppen azért csak illetékkötelezettség alá. Az sem akadály a illeték kirovására, hogy értékük a szerződésben határozott összegben megnevezve nincs, mert ez a fenti törvényes rendelkezések értelmében az illetékkötelezettséget korántsem szünteti meg. A felszerelés fejében átruházott érték után III. fokozat szerinti illeték jár. Ha az összeg kiszabásánál netalán helytelenül járt volna el az adóhivatal, ez ellen 30 napon belül felebbezéssel lehet élni. A felebbezés az adóhivatalnál nyújtandó be és a pénzügyigazgatáshoz megy föl. A pénzügyigazgatónak netán kedvezőtlen határozata ellen birtokon kívül panasznak van helye a m. kir. közigazgatási bírósághoz. Sz. F.

M. A. Borosjenő. Kisajátításnak csak közérdekből van helye és így az illető a magánérdeket képező mezei vasutára kisajátítási engedélyt nem kaphat. Ilyen körülmények között csak közös megállapodás alapján juthat a vasut birtokába. Sz. F.

Uradalmi alkalmazott. Az országos cseléd-és munkássegélypénztárnál a nyugdíjbiztosítást csak a legújában szentesített 1912. évi VIII. t.-cz. hozta be. Az illető tag azonban nyugdíjat csak a maga részére biztosíthat és többszörös biztosításnak nincs helye. Az évi nyugdíj maximuma tehát 240 korona. Ezek szerint őn a maga részére ennél a pénztárnál évi 1200 korona nyugdíjat nem biztosíthat és neje részére csak az által biztosíthat nyugdíjat, ha őt a nyugdíjesoport tagjául felvételi.

Többszörös biztosításnak ennél a pénztárnál nem a nyugdíjra, hanem baleset esetére, baleset miatti rokkantság esetére, baleset miatti halál esetére, rokkantság esetére, a 65. életév elérésének esetére és végül halálesetre van helye. Az 1902. évi XIV. t.-cz. 1. §-a szerint a biztosítás céljából tizig terjedő tagsági könyvet válthat, ötnél több tagsági könyv váltásához azonban már a központi igazgatóság előzetes engedélye szükséges. Ilyen biztosítás mellett első csoportbeli rendes taggá lesz évi 10 korona 40 fillér tagsági díjjal minden könyv után és igénye van a III. fejezetben megállapított segélyezésre, pl. rokkantság esetében az 1900. évi XVI. t.-cz. 18. §-a alapján tiz tagsági könyv mellett havi 100 korona segélyt kap. Ilyen biztosítás mellett a törvény azt is megengedi, és pedig az 1902. évi XIV. t.-cz. 5. §-ában, hogy a tag a tagsági díjakat utólag 5%-os kamatokkal együtt több évre egyszerre befizesse s az évek számát a törvény nem is korlátozza, azonban ez csak orvosi vizsgálat alapján történhetik és a tag a kedvezményekben csak akkor részesülhet, ha belépése után még legalább három éven át fizette a tagsági díjat s az orvosi vizsgálat díját is ő fizeti, a három év elmúltával azonban tagsági ideje attól az időponttól számít, amelyetől kezdve utólag a díjakat megfizette. Hogy minden könyv után évi 10 korona 40 fillér tagdíj mellett 17 évre és 5% kamatokkal mennyit tesz ki az így egyszerre befizetendő összeg, azt könnyű kiszámítani. Sz. F.

F. J. Alsódrány. Tessék az Állattértekész Egyesülethez fordulni. (Budapest, VIII. Baross-utca 28.)

N. J. Párkány. A luczernát helyesebb lett volna védőnövény nélkül elvetni, a zab nem is valami jó védőnövény, de kedvező viszonyok esetén jó luczernást kaphat így is.

HEUCKE A.
gőzekegyár.

Vezérképviselőt:

Komáromvidéki Takarékpénztár R.-T.

Budapest, V., Katona József-utca 26. Telefon: 106—08.

Osszes vevőink véleménye:

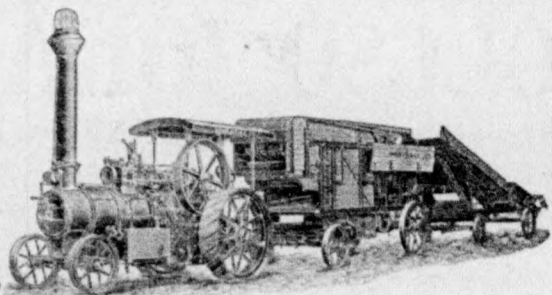
Legnagyobb munkaképesség!
Legkisebb szénfogyasztás!
Legkevesebb javítás!

Nem szorul hangzatos reklámra!

Cséplőgépek, Lokomobilok
szalmakazalozók, szalma-
prések, polyvafuvók stb. a mezőgazdaság és ipar számára.

**Utí-
mozdonyok**

6, 8 és
10 HP

**Forrógőz-
lokomobilok**

járkerekeken
30 HP-ig,
ekvő kivitel-
ben 200 HP-ig

Elsőrangú referenciák. Tessék közelebbi leírást és ajánlatot kérni.

UMRATH és TSA Budapest, V. ker.,
Váci-körút 60. szám.

Ékek. Kultivátorok. Trilórok. Vetőgépek. Aratógépek. Rosták. Szacskavágók stb.

**Egy teljesen új 18 lóerejű
magajáró benzinlokomobil**

1912. évi, egy 1911. évi Máv. nyolczas cséplőgép törek- és
polyvafuvóval, egy szalmakazalozó, valamint egy 18 ló-
erejű félstabil benzinmotor egy év óta ipari üzemben, mind
kötő állapotban **jutányosan eladó.** :: Megtekinthető:
Szabó Jenő, Czegléd, Körösi-ut.

Anyabirka eladás!

500 darab 2—3 éves Merino-Rambouillet fajta, kiváló szép

anyabirka eladó

és május 20-ig gyapjában megtekinthető Fürged-pusztán
(Tolna megye) **Lamm B. és Fiai**-nál, vasútállomás
Fürged, posta helyben.

5741

Ajánlat, prospektus díjtalan.

ROSCHER-GÉPGYÁR GORLITZ.

Tégla- és cserépgyártó gépek. Szab. agyagörlők köves
agyagok feldolgozására. :: Kályhaipari berendezések.

Vezérképviselő: 1510

ERDÉLYI HENRIK és TÁRSA
mérnöki iroda

körkemenozék építésére és teljes téglagyárak berendezésére
Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 14. :: Telefon 48—91.

Azonnali szállítás raktárról.

Bérlet kerestetik

Pozsony, Nyitra és Trencsén megyében 600—1500 holdig,
prima talaj, esetleg szeszgyárral. :: Ügynökök díjaztatnak.

Schwitzer József, Galgóc.

5743

A cukorrépa kártékony rovarainak irtására legalkalmasabb a
Brand-féle szab. 6 soros autó-permetező és a Brand-féle szab. földi bolhafogó.

Brand-féle 6 soros répapermetező.

Vezérképviselő:

Kann és Heller

Budapest,
V., Váci-körút 62.

Brand-féle földi bolhafogó.

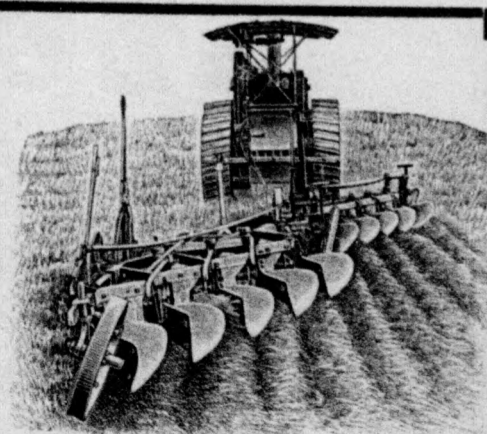
5740

A MacLAREN,
mely a mezőhegyesi nemzetközi ekeversenyen **első díjat nyert**
legideálisabb magajáró gőzeke.

Egyszerű kezelés, elsőrendű anyag, szolid munka. Az eddigi
tapasztalatok szerint napi teljesítőképessége 18—35 hold, szén-
fogyasztása 50—70 kg., üzemköltsége 5—7.50 kor. holdanként.

Vezérképviselő:

Fleischl Samu czégnél, **Budapest, V. ker., Szabadság-tér 16. szám.** Nagyszámu
vevők név-
sora az ország minden vidékéről megtudható fenti vezérképviselőttől, ki **árajánlattal, felvilágosítással** szívesen szolgál.

Szőlőoltvány

mélyen leszállított áron!

Tulnag készlet folytán körülbelül 150.000 drb Rip. Port. alanyu I. oszt. gyökeres fásoltványa legkitűnőbb bor és csemege szőlőfajokban mélyen leszállított áron kerül telepünkről azonnali szállítással eladásra.

A borfajok ezre .. .. 135 korona.

A csemegefajok ezre 140 korona.

Ugyancsak eladunk körülbelül 50.000 darab első osztályu sima Ripária Portális vesszőt ezrenként 10 kor. árban. Megrendelések a vételár 1/4 részének előleges beküldése mellett, közvetlen hozzánk intézendők.

Badacsony-Szentgyörgyhegyi

:: szőlőoltványtelep ::

Tapolcza (Balatonvidék). Interurbán telefon 83. sz.

Tessék a pontos címre figyelni!

5648

A könyvpiacz szenzációja!

OLCSÓ JÓKAI

Egy-egy szám ára **40 fillér.**

A nagy költő legszebb alkotásait bámulatosan olcsó árért, de tetszetős kiállításban teszi hozzáférhetővé ez az új kiadás, mely a magyar irodalom legértékesebb drágaköveit juttatja el az olvasóközönség legszélesebb rétegeibe.

Eddig megjelent:

1. Az egyhuzasos leány	K -40
2. A dágói torony	K -80
3-4. A sárga rózsza	K -40
5. Az ezerkettedik éjszaka	K 1.20
6-8. Péter Péter	K -40
9. Ne hagyj magad	K -40
10. A fekete sereg	K -80
11-12. A cigánybáró	K -40
13. Párba! Istennel. — Az utolsó kacsa	K -40
14. Vén emberek nyara. — A feredkse	K -80
15-16. Az apja fia	K 1.00
17-20. Bálványos vár	K -40
21. Mégsem lesz belőle tekintetes asszony	K -40
22. A csigák regénye	K -40
23. A fránya hadnagy	K -80
24-25. Rendkívüli nők	K -40
26-30. Egy játékos, aki nyer	K 2.00
31-43. Locsei fehér asszony	K 5.20
44-46. Az északi pólusig	K 1.20
47. A jedikulai rab	K -40
48. Az utolsó mór királyok	K -40
49. Kassári Dániel	K -40
50. Száz leány egy rakáson	K -40

Havonta 10 szám jelenik meg.

Megrendelhetők a „Patria” r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

ÁLTALÁNOS SZEKÉRGYÁR, GALGÓCZ

Gazdasági szekér

és

szekérkerék

osztálya.

Készítmények: Gazdasági szekerek

és szekérkerékek. Legjobb anyag.

Legelsőrendű kivitel :::: Legolcsóbb

árak. Azonnali szállítás

Mindennemű felvilágosítással szívesen szolgál a

Szekérgyári Vezérképviselőt

Budapest, VII., Akácfa-utca 20.

5548

Elsőrendű gyártmány! Kevés égőanyagfogyasztás!

Teljes jótállás!
 Kedvező részletfizetés!
 Mérnök látogatás díjtalan!

Szállítunk: benzín-, nyersolajmotor és gőz-eséplőszerelvényeket, magánjáró motorokat, mindennemű mezőgazdasági és ipari gépeket, mérlegeket, malom-, szeszgyár- és téglagyárberendezéseket, elvállaljuk ezek tervezését és felépítését legolcsóbb árak mellett.

Központi Gépforgalmi Vállalat
 Kerschbaum és Társai
 Budapest, VIII., József-körut 43. sz.
 Raktár IX., Soroksári-ut 51. szám.
 Kérje előnyárjegyzékünket. 540

Székely kukoricza

vatómag, kiváló minőségű

eladó

métermázsánként 20 koronáért a vevő zsákjában, a bögözi vasútállomásra szállítva. Ugy szemtermelésre, mint csalamádénak a legkínálóbb s legkorábban érik. **Bikafalva** (Udvarhely vm.) Pesta helyben. Távirtdaállomás **Székelyudvarhely**.

Szenterzsébeti Szakáts Péterné,
 Ugron Rózsika, termelő.
 5742

A brüsszeli kiállításon **GRAND PRIX**

BRONS-MOTOR

Németországban 10.000 Márka első díj

A Diesel-motor legelőkeltebb ujitása.

A leggyorsabb és legelőkeltebb motor.

Minden pillanatban üzemre kész.
 Nincsen gyújtó készüléke.
 Nincsen légszivattyúja.

4 lóerőtől kezdve minden nagyságban.

A leggyorsabb és legelőkeltebb magas nyomású nyersolajmotor.

Laurin és Klement R.-T. BRONS-motorgyárának vezérképviselője
 CSILLAG SÁNDOR Budapest, V., Országház-tér 4. sz.
 (szemben az Andrássy-szoborral.) TELEFON 176-39

Most jelent meg:

Gáspár József
 ny. földm.-iskolai igazgató
 következő hét műve:

A tyúk elhelyezése (tyúk-ólak) takarmányozása és nemesítése 1-50 K.
A nyári vetésű takarmánynövények termesztése 1 K.
A takarmánynövények szarítása és eltartása 1 K.
A luczerna termesztése 1 K.
A tengeri nemesítése 1 K.
A paszuly (bab) termesztése 1 K.
A buza nemesítése 1 K.

Megrendelhetők a „Patria” r.-t. könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Elszakíthatatlan munkásruhák világhírűek.

Kazántisztító Molnár Permetező
 Gépész Tűzoltó ruhák Vizmentes
 Vinczellér Orvos Köpenyek
 Lakatos Festő Kötények
 Gazdász Auto Iroda kabátok

és bármely más hivatáshoz szükséges munkásruhák.

Kérjen ingyen és bérmentve árjegyzéket.

Guttman J. és Társa
 Budapest, VII/7., Rákóczi-ut 16.
 5577b

Alkalmi vétel!

Fürstl. Lobkovitzche Direktion Winteritz, posta Radonitz, bei Kaaden (Böhmen) elad:

20 merinói bakot 1907, 1908, 1909 és 1910. évi
 a K 140, 10 posztógyapjas bakot 1910. évi
 a K 125, 10 báránybakot (posztógyapjas) a K 85.

Az állatok jó állapotban vannak, posztógyapjasok és nagyok. Ajánlható vétel.

5628 **Az igazgatóság.**

Őszi trágyázás!

Valódi Stern-Márka védjegyű

THOMASSALAK
 a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya.

Valódi csak ha ilyen zsákban van és eredeti olólmzár van rajta.

Minden zsák tartalmaz tartalom-jelzéssel van ellátva.

Óvakodjunk a hamisításoktól 5724

Kalmár Vilmos
 a Thomasphosphatfabriken Berlin, vezérképviselője
 Budapest, VI., Andrássy-ut 49. szám.

Hagymamag.

Makói óriás fajtisza a m. kir. Állami vetőmagvizsgáló intézet által megvizsgálva és plombálva, minden 50, 25 és 5 kilós eredeti zsákban a vetőmagvizsgáló intézet bécája van a majdnem abszolút tisztaságot és kb. 93% csiraképeséget igazolva. Így tehát a vevő a legbiztosabb magot kapja ennek dacára igen jutányos **Dughagymát** gömbölyű vagy hosszukás áron. **Dughagymát** épügy vetési célra kiválóga-tott foghagymát hóféhér árut a legolcsóbban szállítok. Arak kérdezősködésre. — **Próbára:** frankó, postán utánvétellel 5 kg. hagymamag kor. 24.—, 5 kg. dughagyma kor. 5.—, 5 kg. foghagyma kor. 3.50. 5623

Mandl Zsigmond, Makó

28727. számhoz.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A kaposfői prépostság Somogy vármegyében fekvő következő mezőgazdasági birtokai:

1. Csombárd község határában fekvő Csombárdujfalu 979¹²⁹⁵/₁₆₀₀ hold,

2. Hetes község határában fekvő Pat-pusztá 291¹¹⁶⁹/₁₆ hold

1912. évi november hó 1-től 1924. évi szeptember hó végéig, vagyis 11 év és 11 hónapra terjedő időtartanra leendő bérbeadása iránt az alulírott minisztérium IX. ügyosztályában (Hold-utca 16. III. emelet 44. ajtó) 1912. évi május napján déli 12 órakor zárt ajánlatu nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.

Az ajánlatok minden birtokra külön-külön teendők.

Az 1—1 koronás bélyeggel ellátott, lepecsételt ajánlatok az alulírott minisztérium segédhivatalának igazgatóságánál legkésőbb 1912. évi május hó 6-án délelőtt 11 óráig nyújtandók be. A borítékon jelzendő: „Ajánlat a Csombárdujfalui, illetve Pat pusztai bérletére.” Az ajánlatban nem a holdankénti, hanem az egész birtokra a beígért évi haszonbér számokkal és betűkkel irandó ki.

Az ajánlatok csak akkor tárgyalatnak, ha a kiszolgáltattott ajánlati minta perrend-szerűleg két tanu előttemezésével van aláírva.

Bánatpénzül a Csombárdujfalui birtok után 5000 K, a Pati pusztá után 1500 K vagy készpénzben vagy biztosítékképes értékpapírosokban bármelyik állami (adóhivatali) vagy a királyi közalapítványi pénztárnál teendő le és az arról szóló letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó. Elkésve érkezett, kellőleg ki nem állított vagy fel nem szerelt ajánlatok, valamint az utóajánlatok figyelembevételre nem számíthatnak. Akik gyám-hatalom vagy gondnokság alatt állanak, ugyszintén akik a közalapokkal szemben tarto-zásban vannak, vagy bármi czímen perben állanak, a versenyből kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási és haszonbérleti feltételek, nemkülönben az ajánlati minták s a jelenleg érvényben levő szerződés a minisztérium IX. ügyosztályában, valamint a segédhivatali igazgatóságánál és a Pat-pusztai kir. közalap. erdővédnökségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Budapest, 1912 márczius havában.

5683 **A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől.**

GŐZ { mozdonyok
lokomobilok
gépek } **GŐZ** { kazánok
motorok }

VÉTELE, ELADASA, BÉRLETE.

Sínek, kocsik, váltók, fordítóköröngök, keskeny- és rendes nyomtávu vasutak számára (kölosönhasználatra is). Keskeny-nyomtávu vasuti anyagok és közlőmű (transzmisszió) alkatrészek gyártása. 5189

Schlesinger Alajos Gépgyára
Budapest, V., Váci-ut 30—32. szám.

Eladó az orahoviczai uradalomban 80%-kal átveszelt 25 drb kondorszörű 1 $\frac{1}{4}$ éves, kiváló szép **mangalicza tenyészkán**

darabonként 200 korona árban. A kanok a krivajai gazdaságban megtekinthetők, mely czélből kívánatra Moslavina állomásra (Szlavoniai drávavidéki hév.) kocsiküldetik. Czim: Urad. jószágigazgatóság Orahovica, Slavónia. 5713

Megvételre kerestetik

étkező és vetni való **burgonya** fehér, kék, rózsza, sárga és Wolthmann-féle, ugyszintén zöldségneműek, petrezselyemgyökér, sárgarépa bármily nagymennyiségű a legmagasabb napi ár szerint. Szíves ajánlatok kéretnek **Agricola magyarországi termények kiviteléhez Budapest, IX., Lónyay-utca 9. szám** ezimezni. Telefon 136—02. 5426

Hirdetmény.

Eladunk elsőosztályu sima és gyökeres **Ripária Portális** és **Rupestris Monticola** alanyvesszőt, ugyszintén ily alanyokon készült elsőosztályu gyökeres fásoltványt az összes bor és csemegeszőlő fajokban. Továbbá sima és gyökeres **hazai szőlővesszőt** tizenhétféle fajban.

Megkeresések közvetlen hozzánk intézendők:

Badacsony-Szentgyörgyhegyi szőlőoltványtelep, Tapolca
Balatonvidék. 1437 Interurbán telefon 83. sz.

Tenyészkaneladás.

A csabacsüdi uradalom elad hirneves hazai kondorszörű mangalicza tenyészetéből 1 $\frac{1}{2}$ éves tenyészkánokat, vevők kéretnek az uradalom számtartóságához fordulni. 5539

Czim: **Csabacsüd, Békés megye.**

Az ezévi országos állatkiállításon **Budapest székesfőváros tiszteletdíjával kitüntetett** tenyészetéből 1 $\frac{1}{4}$ éves szőke mangalicza

kanok és koczák eladók.

Grósz Zsigmond, vasut és posta Hosszuhát (Bihar megye). 5564

Magyar tenyész bikák!

Tisztavérű magyar-erdélyi szarvasmarhatenyészetemből **2 $\frac{1}{2}$ éves tenyész bikákat** megvételre ajánlok. **BARCZAY GYULA, Tiszabura.** 5715

Eladó négyéves tinók!

Méltóságos Dániel László kanaki uradalmában 40 darab prima, négyéves **magyar tinó**, mind járomba való eladó. Ugyanott 24 drb 5—6 éves, prima, jármos **magyar ökör** is kapható. Bővebb felvilágosítást az uradalmi intézőség nyujt Kanakon (Torontál m.) 5715

Zsák és ponyva.

Új és használt, juta és len-**zsák**, kévekötő, **zsineg-áru**, nyers és vízmentes **ponyva** legmegbízhatóbb szállítója

SCHILLINGER MIKSA

Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. (az Országház mellett).
Telefon 45—26. Alapított 1878.

Zsák- és ponyvakölcsönzés. 5475

Amerikából közvetlenül szállított eredeti lófogú magtengerik,

első évi utánterméséből míg a készlet tart, kapható nagy gond-
dal válogatott szemestengeri kilogrammonként **60 fillérért**
Lamm B. és Fiai Rebeczi int.-nél, u. p. Városhidvég kapható.

1. „Yellow Dent Ear“

korai aranyárga, 1911. évi termés 1200 négyezdögön
26-70 ko.

2. „Booue Country special Ear“

fehér, 1911. évi termés 1200 négyezdögön 20-50 ko. 5543

Eladásra (megbízásból) ajánlunk

300 drb jármos ökört,
300 „ 1 $\frac{1}{2}$ éves borjut,
10,000 „ süldőt,
4,000 „ juhot

ERDÉLYI KÖZVETÍTŐ ÉS ÁRUFORGALMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Kolozsvár, Deák-Ferenc-utca II. Telefon 619. 5562

Ivarérett yorkshirei tenyész koczák.

Lajos bajor kir. herczegné Öfensége sár-
vári uradalmában eladásra kerül 16 darab
10 hónapos, ezideig még bebúgatlan koca.
Megkeresések: **Uradalmi Főintézőség;**
Csénye-Ujmajor, u. p. Sárvár, Vas megye
czimre kéretnek. 5710

Ha „Forhin“-nal permetez,

I-SZÖT kevesebb a gond,
II-SZÖT kevesebb a munka,
III-SZÖT kevesebb a munkabér!

mert a „FORHIN“ a sokszorta megjavított **bordói keverék**

kész állapotban!

Nagyon erősen tapad a nedves levélre is!
 Bármily harmatnál permetezhet vele. — Semmi üledéke nincs! Számtalan elismerő nyilatkozat!

Gyártjuk az eddig dr. Aschenbrandt szabadalmát képezett

rézkénport és bordói port is.

Kérjen ingyen és bérmentve leírást a

„FORHIN“ gyártól, Budapest, VI., Váci-ut 93.

ELADÓ

gr. Tisza István ur Excellenciájára I. díjat nyert fekete mangaliczatenyésztéséből

**20 darab 1 1/4 éves kan és
 30 darab 1 1/4 éves koczasüldő.**

Érdeklődők kéretnek az uradalmi tisztséghez Gyántára, u. p. Sarkadkeresztur (Bihar megye), fordulni. 5734

Egy szezonon át használt 1910. évi típusu kettős géprendszerű **Kenna J.** féle szabadalmazott

egy négyes eke gruberral, egy darab hatos ekevel és a hozzátartozó felszerelésekkel együtt eladó. A címet közli a kiadóhivatal. 5737

BIRTOKBÉRBEADÁS.

Biharmegye, Nagykereki község határában egy **700 katasztrális hold területű** (1000 négyszögöles) tagbirtok 1912. évi október hó 1-ső napjától kezdődőleg haszonbérbe adatik. Közvetítők nem díjaztatnak. Bővebb felvilágosítást ad

MAGYARY MIKLÓS ügyvéd,
 SZÉKELYHIDON. II. Telefonszám 12.

5718

A simongáti uradalomban eladó:

100 drb 1/2 éves erős csontozatu, fajtiszta mangalicza maggöbe és 30 drb 1/2 éves erős csontozatu, fajtiszta mangalicza kan

Bővebb értesítéssel szívesen szolgál a simongáti uradalom központi irodája Simongát, u. p. Nagyatád. 5887

Erdélyi Kereskedelmi Társaság Fodor és Társai

megbízásokat elfogadnak **jármos ökrök, tinók, tehenek, bivalyok, lovak, juhok, sertések,** minden **tenyésztés- és haszonállatok beszerzésére** és azokat gyorsan, jutányosan és felelősség mellett eredeti forrásból, kizárólagosan csakis tenyésztőtől vásárolva közvetítik. :: Czim:

Erdélyi Kereskedelmi Társaság Fodor és Társai, Kolozsvár, Kossuth Lajos-utca 37. sz. alatt. 5719 Telefon 311. Interurbán.

Kéretik a címet össze nem tévesztetni a mostanában létesült „Erdélyi Kereskedelmi Aruforgalmi Közvetítő Részvénytársasággal“!!

Minden gazda olvassa

el: GRABNER EMIL

A gyümölcsfák és kerti vetemények műtrágyázása

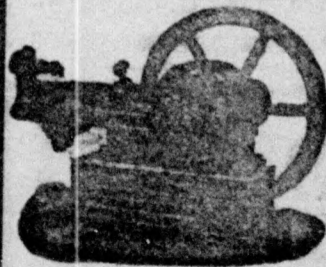
czimű legújabb könyvét. 64 oldal, 26 képpel.

Ára 2 korona. Megrendelhető a „PÁTRIA“ r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

Bérbeadó

október 1-től **800 m. holdas birtok**

8—12 évre egy tagban (800 szántó, 150 rét, 50 legelő). Fővárostól 36 kilométernyire. Állomás a birtokon. Czukorgyár közelében. Levelek **Halász Gedeon Kápolnásnyék,** Fejér m. intézendők. 5785

BENZINMOTOROK és LOKOMOBILOK

mezőgazdasági és ipari célokra **WARHALOWSKI J. motorgyár** magyarországi fiókja

Budapest, VI., Váci-körut 37. szám. Gyár: Wien, III., Paulusgasse 3.

Elsőrendű szolid kivitel. Legrégibb speozialis motorgyár 3000 motorunk üzemben! Képző fizetési feltételek. Költségvetés ingyen. Magasnyomású nyersolajmotorok. 5244

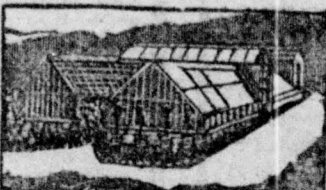
Téli kertek, pálma- és növényházak

HÖNTSCH ÉS TÁRSA

DREZDA, Niedersedlitz

Budapest, VIII., Eszterházy-utca 20.

Legmagasabb érmek és kitüntetések.

Uj szabadalmazott berendezések.

Mindenféle rendszerű fűtések első-rangu kivitelben.

A kontinens legnagyobb szakgyára növényházak, fűtési berendezések kivitelére és kertészeti eszközök gyártására 400 munkás. — Illusztrált prospektus és katalógus díjmentesen.

amerikai és német kivitelben az általános ismert „HÖNTSCH-rendszer“ szerint.

Putyi tengeri (aprószemű) :: elsőrendű vetőmagnak

métermázsánként 24 kor. ab Ercsi vasut-állomás. Minta kívánatra küldetik. **Kuffler, Ercsi.**

5711

Az Ujnépi uradalom (u. p. Nagykanizsa) első díjakkal kitüntetett telivér westfalai, yorkshirei és göndörszőrű Linkoln

sértéstenyészeteiből állandóan kaphatók úgy tisztavérű koczák és kanok, mint westfalai X linkoln-keresztzések is. Előjegyzések telivér göndörszőrű Linkoln kan és kocza-malaczkokra, amelyek július—augusztus hónapokban 12 hetes korban orbáncz ellen olta kerülnek elszállításra, már most elfogadtatnak.

5840

MEZŐGAZDASÁGI SZEMLE

A MEZŐGAZDASÁG ÖSSZES ÁGAIT TÁRGYALÓ ILLUSZTRÁLT HAVI FOLYÓIRAT A MAGYAR AGRÁRKULTURA TERJESZTÉSÉNE

SRKESZTİK: **cseszi DORNER NÉLA és ifj. RÖSZLER KÁROLY**

XXXXX XXX. évfolyam XXXXX

A művelt magyar gazdaközönség kedvelt szakfolyóirata.

Előfizetési díj egy évre 12 korona

Mutatványsszámot küld a Kiadóhivatal

ARAD, Gróf Apponyi-utca 12. szám

Permetezés helyett porozás!

A szőlő peronoszpórája ellen kitűnő sikerrel lehet védekezni minden permetezés nélkül a

BR. FECHTIG-FÉLE

„PULVAZURÓ”

segélyével. Az előző évi eredményekről szőlő beszámolófüzet minden érdeklődőnek díjmentesen megküldetik!

A „Pulvazuró” ára nagyban 60 fillér, 50 kg.-on alul 62 fillér kg.-ként. * Egyedüli beszerzési forrás a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

Eladó bikák!

Veszékényi bér gazdaságomban állandóan beszerezhetők félvér szimmenthali és szimmenthali-wilstermarsch keresztzésekű tenyész-bikák. A bikák küllemileg kifogástalanok s elsőrendű tejelő szülők-től származnak. Kizárólag 5000 literen fölül adó tehének utódai használatnak törzsbikáknak. Eladásra kerülő bikák csakis 3000—6000 liter tejet adó anyák utódai. Jelenleg 12 darab 12—15 hónapos bika eladó; 9 szimmenthali, 3 wilstermarsch keresztzésekű, tuberkulinra nem reagálnak. Próbafejési, zsirmeghatározási naplók évekre visszamenőleg betekinthetők. Árak küllem s leszármazás szerint 1000—2000 koronában vannak megállapítva. Előzetes értesítés mellett Kapuvár, vagy Szárföld állomáson kocsi áll rendelkezésre. Felvilágosítást nyújt veszékényi intézőségem is. **Mesterházy Ernő Nagykeresd, Sopron megye.**

5692

Eladó birtokok:

- 85. **Bácsbodrog megye:** 2850 m. h., v. á. 1 óra. Sík, közép kötött homok. 1400 h. szántó, többi kert és belsőség. Urilak, gazd. épület bőven. Háziilag kezelve 2 majorban. Két részre osztva is eladó és azonnal átvehető.
- 66. **Bars megye:** 1600 m. h., v. á. 4 km. Kötött talaj, birtok föld. 1400 h. szántó, többi park, rét, legelő. Emeletes kastély, kellő számú levő gazd. épület. Azonnal átvehető.
- 102. **Bars megye:** 1565 m. h., v. á. 10 km. Legnagyobb részét felújított erdőterület, egy része rétnek átalakítható. Erdőőrök, nagy istállók, szarvasvadászat. Barnaszen jelenléte valószínű. Azonnal átvehető.
- 40. **Békés megye:** 520 m. h., v. á. 3/4 óra, 40 h. akáczerdő, 40 h. luczernás, 10 h. szőlő, többi l. r. szántó. Urilak, tiszták, jó gazd. épület. Azonnal átvehető.
- 42. **Fejér megye:** 1700 m. h., v. á. 6 km. Sík, vegyes homok. Kizárólag l. r. szántó. Lakás és gazd. épület. Bérbeadva, de bérlet feloldható és birtok azonnal átvehető.
- 46. **Gömör megye:** 3300 m. h., v. á. helyben. 700 h. lübarserdő, többi szántó, rét, élelő. Respektálandó, de azonnal felbontható.
- 36. **Hont megye:** 385 m. h., v. á. 14 km. 300 h. szántó, 27 h. rét, többi szőlő, legelő és belsőség. Urilak, tiszták, gazd. épület. Kiegészíthető 92 hold szántóval és réttel. Azonnal átvehető.
- 70. **Hont megye:** 8000 m. h., v. á. 6 km. Legelő birtok, sík és hullámos. Állattenyésztésre kiválóan alkalmas. Egyes majorokra felosztva is előnyös fizetési feltételek mellett azonnal eladó.
- 69. **Hont megye:** 780 m. h., v. á. 8 km. 600 h. l. r. szántó, 70 h. igen jó rét, 70 h. erdő, többi legelő. Egy tagban, két majorban. Urilak, gazd. épület, bő felszerelés. Háziilag kezelve, azonnal átvehető. Előnyösen megterhelhető.
- 63. **Nógrád megye:** 1200 m. h., v. á. 1 óra. 400 h. szántó, 50 h. rét, 30 h. legelő. Urilak és gazd. épületek. Előnyös terhek. Könnyű átvétel azonnal.
- 51. **Nógrád megye:** 1800 m. h., v. á. 1/4 óra. 700 h. szántó, 200 h. rét, 300 h. vágható tölgy, cser- és akácros erdő. Tejgazdaságra és kertészetre igen alkalmas. Előnyös terhekkel jutányosan azonnal átvehető.
- 80. **Pest megye:** 700 m. h., v. á. 9 km., sík és hullámos, félkötött homok és agyag. 360 h. szántó, 45 h. termőszőlő, 20 h. gyümölcsös, 90 h. kaszáló, 10 h. rét, 150 h. erdőlegelő. Urilak és gazd. épület bőven. Marhatenyésztés, juhászat, sertésenyésztés, méhészet, baromfitenyésztés eredményes üzemből. Háziilag kezelve. Azonnal átvehető. Esztleg bérbeadó.
- 73. **Pest megye:** 96 m. h., v. á. 2 km., sík, kis részben dombos, vegyes homok, 54 h. szántó, 42 h. szőlőültetvényre alkalmas homok. Tanyaépület. Háziilag kezelve, kevés pénzzel azonnal átvehető.
- 82. **Pest megye:** 800 m. h., v. á. mellett, sík, kötött homok, 400 h. szántó, 50 h. luczernás, 50 h. legelő. Urilak, sok és jó gazd. épület. Saját kezelésben, kedvező feltételekkel azonnal átvehető.
- 60. **Pozsega megye:** 1000 m. h., v. á. helyben. 70 h. irtás, többi igen jó szántó. Urilak és gazd. épület. Háziilag kezelve. Kedvező feltételek mellett azonnal átvehető. Kiegészíthető szomszédos 200 h. bükkös és gyertyános erdővel.
- 93. **Somogy megye:** 5400 m. h., v. á. 1 1/4 km. Sík, részben hullámos, kötött homok. 1600 h. szántó, 14 h. kert, 533 h. rét, 22 h. szőlő, 1350 h. legelő, 1700 h. nagy-részt lübarserdő. Lak és gazd. épületek, felszerelés bőven, saját kezelésben, azonnal átvehető.
- 90. **Somogy megye:** 1960 m. h., v. á. 4 km., sík és lankás, kötött homok. 1100 h. szántó, 10 h. termő szőlő, 10 h. újtelepítési szőlő, 70 h. halastó, 180 h. erdőlegelő, 60 h. lübarserdő. Uri lakás, jó gazd. épületek, mezőgazdasági szeszyár 1442 hl. kontingenssel, azonnal átvehető.
- 85. **Szabolcs megye:** 40 m. h., v. á. 5 km., sík, részben hullámos, kötött homok. Tanya-épület, birtok, csupr szántó, lakás és gazd. épületek, 20 kat. h. dohányengedély. Háziilag kezelve, azonnal átvehető.
- 86. **Szatmármegye:** 345 m. h., v. á. helyben, Erdőbirtok, többnyire tölgy, szórványosan gyertyán, bükk, nyír. 21 h. gyümölcsös, 2 h. rét, 1 h. legelő. Erdőőrök, saját kezelésben, kedvező terhekkel azonnal átvehető.
- 88. **Szatmármegye:** 1300 m. h., v. á. 1/2 óra, sík, vegyes homok, 1200 h. szántó, 100 h. rét, többi kaszáló és legelő. Uri lak, sok szép gazd. épület, saját kezelésben, ószi átvételre azonnal eladó.
- 72. **Szilágy megye:** 1470 m. h., v. á. 3 km. Mérsékelt lankás, kötött agyag. Két körség határában, de egy tagban. 850 h. szántó, 220 h. rét, 150 h. legelő, 170 h. erdő. Ot szobás urilak, bő gazdasági épület és felszerelés. Mezőgazdasági szeszyár, 920 hl. kontingenssel. Azonnal átvehető.
- 30. **Ugocsa megye:** 412 m. h., v. á. 5 km. Sík, agyag, egy tagban, 300 h. szántó, 80 hold kiválóan alkalmas. Azonnal átvehető. Kivánatra a területből 140 h. kihalastól eladó.
- 74. **Vas megye:** 1400 m. h., v. á. 30 perc., sík, egytagban, négy majorral. 800 h. szántó, 400 h. öntözhető rét, 190 h. értékes tölgy- és fenyőerdő, 12 szobás kastély, gazd. épület és felszerelés bőven. 4 örökös malom. Háziilag kezelve, azonnal átvehető.
- 75. **Vas megye:** 830 m. h., v. á. 8 km., sík, csonkorrépa talaj. 630 h. szántóföld, 97 h. legelő, értékes felszerelés. Háziilag kezelve, ószi átvételre azonnal eladó.
- 89. **Vasprém megye:** 470 m. h., v. á. 5 km., sík, agyag. 315 h. szántó, 147 h. legelő. Urilak, szőlő gazdasági épület, bőséges felszerelés, kevés pénzzel azonnal átvehető.
- 76. **Zala megye:** 470 m. hold, v. á. 3 km. Sík, buzatermő, 427 h. szántó, 38 h. rét, többi gyümölcsös, park és belsőség. Kastélyszerű 8 szobás urilak, bőséges gazdasági felszerelés. Saját kezelésben, azonnal átvehető.
- 83. **Zala megye:** 900 m. hold, v. á. mellett, sík, részben dombos, agyag és barna homok. 630 h. szántó, 24 h. termő szőlő, 80 h. rét, 147 h. legelő. Urilak, gazdasági ép. bőven. Kiegészíthető szomszédos 60 h. szántóval és 50 h. réttel, azonnal átvehető.
- 87. **Zala megye:** 1000 m. h., v. á. 6 km., sík és hullámos, kötött talaj. 800 h. szántó, 70 h. rét, 40 h. termőszőlő, 20 h. park és gyümölcsös, többi legelő és belsőség. Kastélyszerű urilak, sok és jó gazd. ép., jóveldelező szőlészet, tehénészet, juh- és sertésenyésztés, azonnal átvehető.

Bérbeadó birtokok:

- 92. **Bácsbodrog megye:** 823 m. h., v. á. mellett, sík, elsőrendű feketeföld. 668 h. szántó, 117 h. legelő és kaszáló, többi adómentes. Bérlet lakás, megfelelő gazd. ép. Azonnal vagy osszel átvehető 6—10 évre.
- 101. **Bihar megye:** 852 m. h., v. á. mellett, sík, vegyes agyag. 480 h. szántó, több legelő. Bérlet lakás, gazd. ép., ószi átvételre 6—10 évre lekötött.
- 62. **Fejér megye:** 1400 m. h., v. á. mellett, sík, részben hullámos, kötött vályog. 1300 h. szántó, többi erdő. Tiszták, megfelelő gazd. épület. Háziilag kezelve. Azonnal átvehető. Esztleg eladó.
- 77. **Fejér megye:** 5700 m. h., v. á. mellett, sík, kötött talaj. 3700 h. szántó, 800 h. rét, 800 h. legelő, részben feltölthető. Intenzív csonkorrépa-termelés, 150 hold dohányengedély. Előnyös bérlet szerződés 14 évre leváltható és azonnal átvehető.
- 49. **Fejér megye:** 2200 m. h., két v. á. mellett, sík, biztos talaj, két majorral. 40 h. rét és belsőség kívül mind szántó, modern kastély, gazd. épület és felszerelés. Csonkorrépa közel. Hosszu lejárata, előnyös haszonbéri szerződés azonnal átruházható. Esztleg eladó.
- 78. **Fejér megye:** 1600 m. h., v. á. helyben. Sík fekete agyag. Kb. 1000 h. értékes rét, többi bőséges felszerelés. Saját kezelésben, hosszabb időre azonnal átvehető. Esztleg eladó.
- 47. **Gömör megye:** 2700 h., v. á. helyben sík, részben hullámos. Kötött talaj, 2200 hold szántó, többi rét és legelő, 12 évre azonnal kiadó.
- 52. **Nógrád megye:** 1250 m. h., v. á. helyben. 1000 hold szántó, többi legelő, rét és erdő. 7 szobás bértilakás, bő gazd. épület, saját kezelésben, ószi átadásra azonnal lekötött.
- 55. **Pest megye:** 400 m. hold, v. á. helyben, sík, kötött homok. 240 hold szántó, többi szőlő, legelő és erdő. Háziilag kezelve. Hosszabb időre azonnal kiadó.
- 99. **Somogy megye:** 1360 m. h., sík és lankás, kötött homok. 1000 h. szántó, 20 h. szőlő, 70 h. halastó, 150 h. erdőlegelő. Urilak, bő gazd. épület és felszerelés, mezőgazd. szeszyár 1342 hl. kontingenssel. Saját kezelésben, 12—15 évre azonnal átvehető.
- 28. **Szolnok-Doboka megye:** 700 m. h., v. á. közelében. 300 h. szántó és kaszáló, 140 h. rét, előnyös feltételek mellett átvehető, háziilag kezelve 12 évre azonnal kiadó.
- 91. **Zólyom megye:** 1000 m. h., v. á. 1 km., sík és partos, kötött agyag. 350 h. szántó, 200 h. rét, 400 h. legelő, 50 h. adómentes. Bértilakás, megfelelő gazd. épület, mezőgazd. szeszyár 450 hl. kontingenssel. 12—15 évre azonnal átvehető.

Ezen eladásokra és bérletekre vonatkozó ügyek közvetlen lebonyolításával az

OMGE. ÜZEMI SZAKOSZTÁLYA

(Budapest, IX. ker., Köztelek-utca 8. szám).

van megbízva, ahová az érdeklődők megkeresése az üzemi osztályra ozimezve intézendők.

Eladás

Szénát, szalmát,

Luczernát, lóherét és zabos búkkönyt **veszek és eladok** bármily nagy mennyiségben, felprésléses modern ló- és gőspréseim adom. Ajánlatok: 098

Schreier Béla takarmánynagykereskedő Budapest, Népszínház-utca 33. Telefon 80-42.

Kévekötel

szalmából, igen erős, kétágu fonás, 3-4-szer használható, 150 vagy 175 cm. hosszban ezrenként 7-50, illetőleg 9- koronáért szállít

POLLAK G. szalma- és nádszövőgyár **SOROKSÁR.** 5686

A legkiválóbb fajta nemesített

gyümölcsfák kaphatók

Hoffmann Ignác Szeged

ujszegedi 50 kat. hold területen levő gyümölcsfaiskolájában. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Eladó nád.

Bihardíszeg határában, a vasúti állomástól gyalog 10 percnyire levő tagbirtokon kupban rakva 12.000 kéve első minőségű nád eladó. Értekezni lehet dr. Olasz Béla ügyvédnél, Nagyvárad, Rákóczi-ut 19. sz. 1511

ZISKA JÓZSEF utóda ROSTÉLY GYÖNGY mérleggyáros. Irda és rakibányi utca: Budapest, VI., Eötvös-utca 47. Ajánlja a legjobb kivitelű és legmegbízhatóbb gabona mérleget, tisztes és szabályos, valamint gazdasági aszékér, híd és marhamérleget. A budapesti, romel és győri gabonaszaladékok szállítója, ugyancsak esztelen nagy gősmalom és uradalom szállítója. Árjegyzék bérmentve. Használt mérlegek becsorítottak és kaphatók, megbízható állapotban. Javítások elfogadottak és pontosan oszákészítenek. Kívánsatra uradalomba is küldök szerelt. 550

Kálai Sándor és Fia magnagykereskedők **Budapest,** Ul. Király-utca 14. sz. Telefon 154-76. Legjutányosabb áron ajánlunk eredeti északnémetországi répamagvakat, ólomzárolt luczerna- és lóheremagot stb. gazdasági magvakat.

Árajánlattal készséggel szolgálunk.

Gyors, pontos, olcsó földmérés Világhírű szabadalom 18 államban

Stádel-Torkos FÖLDMÉRŐ-TALIGA kapható 5270 Stádel gépgyárban, Győrött

Uradalmi kovácsműhelyekben nélkülözhetetlen szerszámgépek, u. m. láblajtású kovácspörtyők és símfelhúzógépek állandó raktáron vannak.

KEMÉNY MANÓ Bpest, V., Rudolf-rakpart 8. 1123

Aki háztartását olcsó és jóminőségű ételmezcikkekkel kívánja ellátni, forduljon egész bizalommal a „HANGYA” országos szövetkezeti központ budapesti fiókjához a „HÁZTARTÁS” fogyasztási szövetkezethez BUDAPEST, IX., Boráros-tér 6. Kérjen árjegyzéket!!

50%-ot megtakarít, ha az olajat nem ügynöktől veszi, hanem egyenesen hozzám fordul!!

Netto áraink: Jó minőségű gépolaj mmázása... 29 kor. Elsőrangú gépolaj métermázása... 34 kor. Jó minőségű motorolaj mmázása... 39 kor. Elsőrangú motorolaj mmázása... 44 kor. Legnehezebb motorolaj (fagyálló) métermázása... 58 kor. Jó minőségű hengerolaj mmázása... 46 kor. Elsőrangú hengerolaj mmázása... 60 kor. Legfinomabb hengerolaj (Amerika) métermázása... 76 kor.

Kívánatra szállítok 5 kilogrammos mintákat. Erős bádognakért postaládával 1-20 kor. számítok fel.

Barta Bertalan, ezelőtt Szabó és Barta Budapest, V., Lipót-körút 17. (Szemere-utca oldalán.)

Vétel Földbirtokot, fővárosi házat, telket veszek és földbirtokosokat finanszírozok. **LÉVAI G.,** Budapest, VII. ker., Lövöldé-tér 2/a II. em. 17. ajtó.

Nagyobb erdőbirtokot keresek megvételre. Szíves ajánlatokat „Erdő 1548” jelűre a hirdetőbe kérek. 1548

Uaj, túró és tojás-nagy Kereskedés.

Özv. Popper Edené törv. bejegyzett exportcég Budapest, Központi Vásárcsarnok.

Veszek kötésre is tea és főzöveget, tehéntúrót s egyéb tejterményt. Tojást legszélsőbb napi áron értékesítem. 5577

Kérek ajánlatokat!! — Veszek — **szénát és szalmát**

minden mennyiségben; szállítom préselve és fuvarmentesen minden vasúti állomásra **Böhm Arnold** takarmánygyártó Budapest, VI. ker., Hegedű-Sánder-utca 23. szám. Telefon 141-80. 20

Bérlet Keresek 2000-3000 m. holdas bérletet, sík vagy hegyes vidéken árátvételre. Csím: Farkas Lajos Tiszabura. 1338

Bérbeadó birtok. Nógrád megyében, 5 km. vasúti állomástól, 270 m. hold szántó, 25 hold rét, 25 hold kert, 120 h. legelő (akáczos), szép lakóházzal és prima gazdasági épületekkel, 10-15 évre 1912 október 1-étől bérbeadó. Reflektánsok, kik kimutathatóan elegendő forgalmi tőkével rendelkeznek, forduljanak a tulajdonoshoz: **Schrecker J.,** Budapest, Teréz-körút 39. 5098

BIRTOKELADÁSOK:

Érsekújvár mellett: 500 m. h. bérbeadó azonnaira, a 40 K és adók. 8 szobás nyílak, legprimább talaj.

Budapest mellett: 1600 m. hold bérbeadó október 1-re homoktalaj, tohenészetre alkalmas.

Sopron megyében: 280 m. hold 200.000 K, felszereléses; legprimább sík talaj, állomás mellett.

Hajdu megyében: 190 m. h. 190.000 K, sík, fekete, Ia. talaj.

Pest megyében: 930 m. h. 300.000 K, 1300 m. h. 550.000 K.

Zalában: 2000 m. h. szeszgyárral a 500 K.

Hont megyében: 780 m. h. 800.000 K. 900 m. h. 200.000 K.

Nógrádban: 500 m. h. 200.000 K.

Vas megyében: 100 m. hold szép tagbirtok, sík, felszereléssel 48.000 kor., 22.000 koronával megvehető.

Bors megyében: 370 m. hold ára 150.000 korona.

Jászóiban: 500 m. h., a 820 K, legprimább talaj.

Temesvár mellett: 200 kath. hold, a 1250 K.

Horsóiban: 580 m. h. sík, 300.000 K stb.

Csak közvetlen vevőkkel tárgyalunk. Birtokok vételére és eladására előjegyzéseket elfogadunk.

Magyar Házépítő és Parcellázó Bank forgalmi osztálya Budapest, V. kerület, Nándor-utca 20. sz. 5405 TELEFON 166-00. Parcellázásra alkalmas birtokot veszünk!

Országosan törzskönyvezett tisztavérű **YORKSHIRE** tenyészetemben állandóan beszerezhető különféle koru kan és emse. A tenyészet többször volt díjazva, így legutóbbi országos tenyészállatvásáron I. díjjal. Dr. MESTERHAZY ERNŐ gazdasága, NAGYGERESD. 5691

TELEFON 97-05

SERTÉSELADÁS ÉS VÉTEL

067 SOVÁNY MINT HIZOTT ÁLLAPOTBAN

A LEGJÓBBAN ÉS LEGPONTOSABBAN ESZ KÖZÖLTETNEK

URL REZSÓ

SERTÉSBIZOMÁNYOSNÁL

BUDAPEST, VIII.

NÉPSZÍNHÁZ-UTCA 22.

POLGÁRSERFOZDÉ

BÉRPALOTA.

Szálás takarmánynövények termesztése. Szilassy Zoltán és Grabner Emil a házaspóló és egyedül álló művének beszerzése minden gazdáknak fontos. Ára tartós vászonkötésben 10 korona. „Patria” r.-t. gazdasági könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

A Tőrei Tóth József kecskeméti földbirtokos által feltalált

Kochillin szőlőmoly- és gyümölcsféregirtóanyag

a szőlőmolyt feltétlenül elpusztítja. Az anyag szilárd állapotban kerül forgalomba s egy kg. anyag 25 liter vízben feloldva a közönségesen használt permetezővel a szőlő virágzása idején egyszer permetezendő. Hatása elmaradhatatlan. Ára kg.-ként 4 korona, s egy kg. 400 □-l szőlőbe elegendő. Megrendelhető az ár előleges beküldése vagy utánvétel mellett a **Tóth-féle Kochillin szőlőmoly- és gyümölcsféregirtóanyaggyár** közp. irodájában, Budapest, VI., Eötvös-u. 14.

Részletes használati utasítás minden csomagban!

38640/X. 3. 1912. sz.

SERTÉSELADÁS!

A bábolnai m. kir. ménesbirtok igazgatóságának hivatalos helyiségében folyó évi május hó 14-én délelőtt 11 órakor megtartandó zárt írásbeli ajánlati versenytárgyalás útján

149 darab süldő ártány és 53 darab miskárolt süldő kocca

sovány állapotban el fog adatni. A sertések át nem vészeltek, jelenleg 14 hónaposak. **Elszállítási határidő május hó 24.** Az 1 koronás bélyeggel és 5% kamatpénzzel ellátott ajánlatok a kitűzött határidőre feltétlenül benyújtandók a bábolnai m. kir. ménesbirtok igazgatóságához. Később érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Az eladásra kerülő sertések bármikor megtekinthetők. Budapest, 1912. évi április hó 20-án.

5744 **M. Kir. földmívelésügyi miniszter.**

Allatok

Eladó az ibarosi uradalomban 5 drb 1-1 1/2 éves bonyhád szimmenthali tenyészbika...

Eladó magas angol félvér fedezmény, Lajos hajkor kir. herceg 6 fonéga sárjáró...

Eladó 14 darab másfél-két éves nagytestű szarvatalan telivér, rambouillet tenyészkoc. Megkeresések Lövécsy Nándornál...

Hollandi félvér bika, ötvenéves, kiváló tejelő anyától, igen szép, jutányos...

Sertések. Szatankovánszky János os. és kir. kamarás, kajdasi uradalmi sertésenyésztésben nagyobb számú...

Eladó egy elsőrendű, 160 cm. magas, 6 éves, teljesen beolagolt, hibátlan, sötétbarna...

Eladó 2 drb báboinai szilvén, kocsiban jól behajtott arabos félvér kanca 16, egyik 7, a másik 8 éves...

Eladó 16 drb tisztavérű yorkshiri, kocsiban jól behajtott arabos félvér kanca 16, egyik 7, a másik 8 éves...

Eladó, 1 drb hathónapos orvosi fajta, hosszú szőrű, rozsdabarna színű szentbenedeki nyelvény...

Eladók egy, két- és hároméves Haushir Down, feketefejű, tisztavérű tenyészkocok...

Tisztavérű yorkshiri malacok, ivadékaik eladók. Választottak darabja 24 korona, idősebbek kg-ja 250 korona...

Hátasló, mezőhegyesi származású, mérsékelt méretű, kiváló tenyészkoc...

Veszünk 100 darab tenyésztésre alkalmas átvészelt 1/2 éves mangalica tenyészkocát...

Ardenni fedezmény eladó, 4 1/2 éves, 176 cm. magas, vad-deres, igen jól fedez, Ára 2000 korona...

Elsőrendű mangalica kocák és kanok, 5 hónaposak, Werthemstein-fajta eladók...

Kitünő szilvén származó barna foltos pejtvea (brauntiger) igen jól kifejlődött 6 hetes vizslakölykök eladók...

Eladó egy importált telivér Ardenni mén és kanca importált szilvén származó telivér ardenni választott egy 1/2 két éves mén és kanca oskó...

Pusztai- szenygyörgyi bérgecségek, 25 éves hasas mangalica kocák...

ELADÓ az ördögösi gazdaságban 200 darab elsőrendű 1 éves fehér ökörborjú...

Levélezim Nagy Dénes földbirtokos, Torda, Tordaaranyos m. 5733

Keresek mustra-ökröket megvételre hizlalási és conserv célokra.

FARAGÓ MIKSA szarvasmarha- és juhbirodalmos, Budapest, VII., Óvoda-u. 44. Telefon 76-85.

Veszek határidőre és promtra a gazdaságokban átvéve hizomarkákat. Értekezitek és beszerzek mindenféle tenyész- és haszon szarvasmarhát.

Eladó egy, két- és hároméves Haushir Down, feketefejű, tisztavérű tenyészkocok...

Igen szép, válogatott vöröstarka szimmenthali jellegű 1-2-3 éves növendék ökör és üszöborjakat...

Klein Testvérek kereskedők Czellőmölk. Megrendelések egyezség szerint bármikor is elfogadjatnak.

Muraközi hidegverű (norl) igás tenyészlóvak és tenyészmének

vásárlásnál közvetlen a tenyésztőtől, segédkezésemet felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lovasárok jegyzékét kívánatra szívesen küldöm.

Czímem: IDŐSB HEINRICH MÓR lóvásárló ügynöksége Csáktornya (Muraköz). Törv. bej. czég. Sürögnyezim: Heinrich Senior, Csáktornya. Interurban - Telefon 33. szám. 572

Elsőrendű eredeti bonyhádi teheneket

hasasokat, borjasokat és tenyész - bikákat bármely időben, bármely mennyiségben kuláns áron szállítok

KLINGER MÓR tenyész- és haszonállat-kereskedő Kispeszt, Lakás és istállók: Kispeszt, Kölcsey-utca 5 sz. Levél- és sürgönyeim ugyanott Telefon Kispeszt 35. Saját házban

Vöröstarka tinó és üszö

teljes prima, 1-2, esetleg 3 éves, nálam minden mennyiségben kapható olcsó áron. Későbbi ugyasintén jármos és beállítás-ot ökrök szállítására vállal.

Kitünő friss fejőstehenek előleges jelentés után nálam mindenkor megtekinthetők kötelezettség nélkül. Vevő részére választott. 4735

Eladó hátasló, 8 éves telivér, 167 cm. magas, pej, helyt, hibátlan, női, hátsó és vadászlonak kiválóan alkalmas.

Elsőrendű magyar fajú erdélyi jármos-ökrök, 2 éves magyar fajú erdélyi ökorborjúk minden időben nagy választékban kaphatók

ALEXA MIKLÓS-nál Szamosújvárt, Szolnok-Dahakamegye. 5592

Az országos törzskönyvbe bejegyzett Yorkshire tenyészetemben

30 drb 6-12 hónapos tenyészkan, 35 drb 6-10 hónapos tenyészkecska, 6 darab fölösszámu hasaskocza és 50 darab három hónapos különböző ivaru tenyészmalacz kilogrammonként 2 korona 10 fillér árban

eladó!!

Osváld Jenő gazdasága Dömötöri, (Vas megye). 5586

A tenyészet az Idei országos tenyész-állatvásáron II. díjjal tüntetett ki.

Kastély- és villatulajdonosok!!

Szabadalmazott biológikus ürülék-szennyvíztisztító-telepek vállalata.

Előnyei: A tisztított szennyvíz higiénikusan tiszta, színtelen, szagtalan, bárhol elvezethető. Telepet kiírítani, tisztítani nem kell. Vegyszerre nincs szükség. Bűz nincs. Terv és költségvetés díjtalan.

Elsőrendű fajjelegű vöröstarka ökör és üszöborjúkat

1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra vagy járomba való tarka ökröket, ugyasintén hasas vagy friss fejős

teheneket a legjutányosabb árban egyezség szerint bármely mennyiség szállítására vállalkozunk. SPITZER és WEILER Czellőmölk.

Eladás

Alkalmi zongoravétel. Bösendorfer, Schweighofer, Kern-Wirtl kiváló mesterek gyártmányú 400 korotól feljebb. Pianosok 320 K-tól, új zongora vagy pianó 500 K-tól feljebb minden árban.

Gőzcséplőkészletek minden méretben magánjármók használatára gyártott javított állapotban teljes jóállással, valamint új szarvasmarhák vetőgépeket kedvező részletfizetésre szállít Seifried Hugó, Budapest, Forgách-utca 14. 1018

Használt, de teljesen ki- karban lévő gépek. 1 drb 2 1/2 lóerejű gőzgépgarnitúra. 1 drb 54 lóerejű Máv. vasúti cséplő. 1 drb 48 lóerejű Umrath cséplő. 1 drb Mayer féle vasráns 30" cséplő. 1 drb 8 q emelőképeségű elevátor. 1 drb 6 HP. német gyártmányú stbil. benzindör. Bővebb felvilágosítást nyújt a Rimaszombati kereskedelmi bank gépgyára, Rimaszombat. 1407

Vadászpuskák nagy alkalmi vételre. Drilling, 16 os, új Browning, Schönsner Ejectoros finom special Krupp és specialis Böhrler acélcsövű Hamerle. Legjobb golyós és sörtes Winchester, Hammerle-Drilling, mind kipróbált, jó foggyverek, olcsóbban, mint máshol. Kaddó gyertyaüzletben, IV. Egyetem-tér 5. Sport-értesítő fényképezőgépek-ről is ingyen. Jó puskákat vesznek és bocsértelek. Telefon. 1557

Pest és Nógrád megye határára 94 hold föld, mely mindenre igen alkalmas, kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Bank és Jelszolg Közevítő vállalat Jászberény. 1544

Kitünő tökebefektetés. Gyönyörű vidéken fekvő gyógyfürdő, melynek kénaa vize nagyszerű gyógyhatásúak bizonyít, mely ügyes befektetés mellett kitünő kőbefektetést képezne. Olcsó ért eladó. Bank és Jelszolg Közev. Vállalat, Jászberény. 1513

Körülbelül 1200 mm. szénu Stutenberg eladó dr. Isaac-kutz Gyógy-erzsebétvárosi birtokán. 1583

Erdei gőzcséplészn kaplató drb-ként 50 fillert, gondos oszmagolásban; eladó továbbá 25 drb telivér pingaun, teljesére kiterjesztett vemhes 320 és 250 és egy törzsbika. Puky János földbirtokos, Tomor, Abauj Torna m. 1510

Rónai vetőrozsot, bőtermő, kitünő minőségű, korán-érő, fagyellenálló. Még a későbbi tart megrendelések kildendők Teltferecsnái gazdasági intézősegehez. 1427

Benzinmotor, 3 lóerejű, Cormick-gyártmány, jókarban lévő, kifogástalan működésű, két év óta használatban, Greenfejlesztés miatt jutányos árban eladó. Cím: Keceli Mészáros Dániel földbirtokos Nagy-szenás, Békés m. 1541

Olcsón eladó teljesen új kocsis cséplőgéparitúra, Macol uradalom Macol (Debrőce) mellett. 1549

Aicsuthi tengeri vetőmag Stutenberg József Szekes-hidi uradalmi ad. 1409

Muraközi lovak eladók és vételét közzétett. Vizes Lajos Nagykárolyi Csengery ut 33. 1331

Uj elevátorok a motoroséplő-áronnal szállításra. Rimaszombati kereskedelmi bank gép gyára, Rimaszombat. 1408

Használt, a múlt évben vizs- tott, 6 lóerejű cséplőgéparitúra 500 koronáért a legújabb- gósebben eladó. Szlovák Gyula bérő, Nagylak, Csánád m. 1581

Préselt buzaszalmát és zabszalmát szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban Ehrenreich Béla ZOMBOR (Bácska).

Tökmag. A szürke indiai mamuth és vörös kínai kereszterés- sőbből származó tökmag igen bőtermő és kitünően eltartható. Magja nálam különként 3 koronáért kapható Tarnai Bertalan földb. Apostag, Post m. 984

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek **szántását** eredeti **Fowler-féle gőzekével**, épügy **mélyrigolozást** szőlőtelepítésekhez elvállal **WOLFF ERNŐ** gőzszántási vállalkozó **Budapest-Kelenföld.**

A legtökéletesebb dobkosár-betétléc a szabadalmazott Kemény-féle sarkos lécz, tökéletesen pótolja az új dobkosarat. **Olcsó ár! Egyedárusítás!**

KEMÉNY MANÓNÁL, Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. szám.
Telefon 159-02. 748

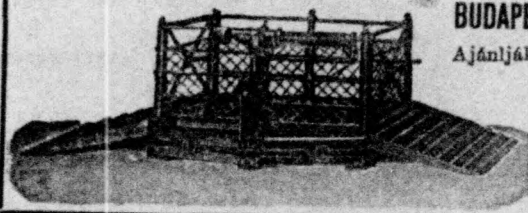
GŐZEKE-BÉRSZÁNTÁS!

Nagyobb területek szántását, mélyrigolozását szőlő- és gyümölcsösteleptetéshez, valamint gyöptörést elvállal:

IZERI IZSÁK GYULA
gőzszántási vállalata

BUDAPEST, IX., RÁDAY-U. 60., III. 3.
A szántás eredeti FOWLER-féle géppel történik.

SCHEMBER C. és FIAI osász. és királyi udvari **HIDMÉRLEG- ÉS GÉPGYÁR**

BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 59.

Ajánlják legjobb szerkezeti tűz- és tolosuly-marha- és szekér-hidmérlegeiket. **Önműködő mérleg-szerkezetek.**

Kívánatra különleges ajánlattal szolgálunk.

KOLLARIT-

BÖRLEMEZ RUGÁNYOS, VIHAR-BIZTOS és IDÓTÁLLÓ SZAGTALAN FEDÉLMEZ

„Kollarit”-börlemez

5521

kaucuk-kompozícióval bevont szagtalan fedélmezt.

„Kollarit”-börlemez

mezőgazdasági és gyári épületekre a legalkalmasabb.

„Kollarit”-börlemez

vízhatlan, a legnagyobb vizeknek ellentáll.

„Kollarit”-börlemez

nem kell mázolni és így fenn tartási költséget nem igényel.

Gyártja

Kollár és Társa, Budapest, Központi iroda V., Pozsonyi-ut 2/c.

Törzsgyár:

KOHN ÉS FRIED, UJPEST

TEHENÉSZETEINK

SZERVEZÉSE ÉS VEZETÉSE

SZASZ FERENCZ gazdatiszt hásgyógyító műve megrendelhető a „Patria” r.-i könyvkiosztóosztól, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. (Köztelek) Ára fűtve 5 korona, vászonkötésben 8 korona 50 fillér.

Minden

ÁLLATTULAJDONOS

helyesen cselekszik,

- ha a **tehén** idejében **nem folytat**,
- ha a **bika** eredménytelenül, vagy egyáltalában **nem hág**,
- ha a **kanczaló** sárlása **kimarad**,
- ha a **csődör** eredménytelenül, vagy egyáltalában **nem hág**,
- ha a **sértés** **nem görget**,
- ha a **kansértés** **nem bűg**,

mindezen esetekben számtalan neves bel- és külföldi **állatorvos véleménye** szerint **kitűnő eredménnyel** használható a

„YOHIMBIN-KINCSEM” ad us. veter.

Nagyállatok részére 1 cső, 10 tabletta à 0.1 gr. (szarvasmarha, ló) ára ..... 12.- Kor.
Középnagyságú állatok részére 1 cső, 10 tabletta à 0.01 gr. (juh, sertés) ára ..... 1.60 „
Kisállatok részére (tojáshozam fokozására, szárnyasoknál) ára ..... 1.20 „

Gyártja: **DR. KERESZTY, DR. WOLF ÉS TSA** vegyészeti gyára **R.-T.**

BUDAPEST, VI., PETNEHAZY-UTCZA 23. Kapható állatorvosi receptre minden gyógyszerárban.

KIFEJEZETTEN „YOHIMBIN-KINCSEM” KÉRENDŐ.

5708